

museu (p)m

uměleckoprůmyslové museum v praze)

výroční zpráva 2014

Z výstavy Vně a uvnitř: Umělá vlákna v módě
od poloviny 20. století po současnost
Autorem celoplošné projekce byl vizuální umělec Pavel Mrkus

obsah)

4	1)	Úvodní slovo ředitelky UPM Heleny Koenigsmarkové
8	2)	Organizační struktura vedení UPM
9	3)	Vědeckovýzkumná činnost UPM
12	4)	Centrum dokumentace sbírek, přehled akvizic
21	5)	Přehled výstavní a další prezentační činnosti UPM
25		Hlavní výstavní projekty
45		Stálé expozice
50		Komunikace s veřejností
52		Edukační činnost
54		Vydavatelská činnost
63	6)	Sbírkotvorná, vědeckovýzkumná a prezentační činnost sbírek
63		I. sbírka skla, keramiky a porcelánu
68		II. sbírka užité grafiky a fotografie
73		III. sbírka nábytku, kovů a různých materiálů
79		IV. sbírka textilu, módy a hraček
83	7)	Restaurátorské oddělení
85	8)	Pobočky UPM
85		Kamenice nad Lipou
87		Muzeum textilu v České Skalici
90	9)	Knihovna UPM
93	10)	Zpráva o finančním hospodaření UPM v roce 2014
100		Investiční projekty
102	11)	Výsledky interního auditu a vnějších kontrol provedených v roce 2014
103	12)	Společnost přátel UPM
		Příloha I – Přehled zaměstnanců UPM

Uměleckoprůmyslové museum v Praze (UPM)

sídlo: 17. listopadu 2, 110 00 Praha 1

statutární zástupce UPM: Helena Koenigsmarková, ředitelka

Identifikační číslo: 00023442

Právní postavení UPM: státní příspěvková organizace MK ČR

1) Úvodní slovo

129. rok od založení muzea byl celý ve znamení příprav dvou projektů, které v budoucnu zásadně změní dosavadní chod UPM. 10. července v pravé poledne byla poklepem na základní kámen za přítomnosti ministra kultury Daniela Hermana zahájena stavba centrálního depozitáře. Kámen, pocházející z historické budovy muzea, tak dějinně propojil oba zásadní investiční projekty, které zlepší péči o svěřené sbírky a způsob jejich prezentace: výstavbu nového depozitáře v Praze-Stodůlkách a celkovou rekonstrukci historické budovy UPM. Oba projekty jsou součástí státního programu Péče o národní kulturní poklad.

Uměleckoprůmyslové museum na přelomu roku 2014/15 tak přerušilo na téměř tři roky svoji výstavní činnost v historické budově – stálá expozice byla uzavřena 4. ledna 2015, výstavní sál o týden později. Do konce roku 2014 opustila budovu většina sbírkových předmětů a knihovních fondů, ze zaměstnanců zůstali pouze ti, kteří dokončovali demontáž expozic. Celý provoz muzea v roce 2014 probíhal paralelně s přípravami stěhování a posléze se zahájením rekonstrukce půdy a střechy; z muzejní zahrady bylo vytvořeno zázemí stavby. Všechny přesuny sbírek i lidí se tedy musely konat ve velmi omezeném prostoru a se vzájemným ohledem a spoluprací všech zúčastněných složek: stavební firmy, muzea i stěhovacích firem. Je třeba konstatovat, že nedošlo k žádné újmě na zdraví lidí či majetku. Za koordinaci je nutné poděkovat nejen logistické firmě Pilslog, ale zejména pracovníkům správy UPM, technické skupině, restaurátorům, odborným pracovníkům, pracovníkům vysoutěžených stěhovacích firem i stavebnímu sdružení Muzeum – firem PSG a Avers a za podporu projektovému manažerovi firmy STIS.

Vzhledem k tomu, že stavba depozitáře se z objektivních příčin dostala do souběhu s uzavřením budovy, bylo nutné zajistit pro uložení sbírek dočasné prostory a počítat s tím, že exponáty budou po určitou dobu uzavřeny v bednách, což bude komplikovat přípravu nových expozic do rekonstruované budovy, ale i zápůjčky a další práci se sbírkami.

Všem zaměstnancům patří velké poděkování za obětavé nasazení a zodpovědnost při balení sbírek. Nebylo jednoduché přesouvat zároveň sbírky i kanceláře. Díky vstřícnosti Magistrátu hl. města Prahy jsme mohli uzavřít smlouvu o nájmu a zprovoznit budovu na Malém náměstí 5/9 tak, aby se v jejích prostorách ihned mohlo pokračovat v činnosti v blízkosti historické budovy UPM. Podle původního plánu se s některými pracovišti na této dočasné adrese nepočítalo, neboť již měla mít zázemí v centrálním depozitáři (zejména restaurátorské dílny), takže zpočátku nebyly pracovní podmínky dotčených zaměstnanců optimální. To se týká i prostor vymezených pro knihovní služby veřejnosti.

Vedle příprav a realizace stěhování sbírek probíhala veškerá výstavní a další odborná činnost, neboť po zkušenostech z minulých let, kdy bylo nutno flexibilně přetvářet výstavní program muzea podle změn termínů rekonstrukce, jsme zachovali původní výstavní plán (viz Přehled výstavní činnosti s. 21 ad.). Měli jsme příležitost představit celoživotní dílo předčasně zesnulého fotografa *Ivana Lutterera*, jež bylo muzeu velkoryse darováno, splatit dluh významnému keramikovi *Václavu Šerákovi* k jeho životnímu jubileu či představit současný slovenský šperk. Závěrečná výstava nazvaná *Vně a uvnitř*, věnovaná rozvoji umělého textilního vlákna, ověřila efekt nových médií v instalaci a prezentaci muzejních exponátů.

V rámci vědeckého úkolu NAKI (Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity), věnovaného fenoménu panelových sídlišť, jsme připravili do Kladna a Hradce Králové dvě exteriérové výstavy mapující historii a současnost nejzajímavějších sídlišť Středočeského a Královéhradeckého kraje, včetně sociologických průzkumů. Velkým úspěchem bylo získání grantu na restaurování historických tapisérií a textilií z tzv. Norských fondů, který bude realizován v letech 2015 a 2016.

Naše úsilí zapůjčit a vystavovat větší soubory u nás i v zahraničí po dobu rekonstrukce historické budovy kladlo mimořádné nároky především na pracovníky sbírky skla, keramiky a porcelánu. Během roku připravili tři expozice pro návštěvníky tuzemských památek: *Evropská kamenina ze sbírek UPM* s 1 500 předměty pro Státní zámek Vranov nad Dyjí, *Historické sklo ze sbírek UPM* o téměř 1 100 položkách pro zámek Světlá nad Sázavou; třetí expozici připravili

pro Centrum sklářského umění v Sázavě. Další dvě výstavy skla odeslali do zahraničí na cestu po deseti významných muzeích v Číně (2014–2017) a tří muzeí v Japonsku (2014–2015). Společně s Národním muzeem v Praze tato sbírka dále připravila výstavu pro National Museum of Korea v Soulu k 25. výročí zahájení diplomatických styků Korejské republiky a České republiky (2015). UPM se také stalo partnerem projektu ZIBA v bývalé Živnostenské bance v Praze Na Příkopě, kde se buduje rozsáhlá expozice a prezentace českého skla *ZIBA Glass Experience Museum* (2016). V závěru roku bylo ze sbírky skla a keramiky zapůjčeno asi 200 kusů antické keramiky do Muzea Podřipska v Roudnici nad Labem, které budou součástí rozsáhlého projektu zpracování antických památek (AV ČR).

Po celý rok se odborní pracovníci věnovali společným vědeckovýzkumným úkolům muzea a individuálním projektům, jak o tom podrobně referuje zpráva o Vědeckovýzkumné činnosti UPM (s. 9–10). UPM je dále velmi aktivně zapojeno v činnosti ICOM (Mezinárodní rada muzeí), Milan Hlaveš byl i v roce 2014 předsedou jeho Českého výboru, Helena Koenigsmarková se stala předsedkyní mezinárodní komise pro užité umění a design (ICDAD) pro roky 2014–2016.

Nadcházející období neposkytne nikomu z nás čas složit ruce do klína, naopak bude naplněno velkou aktivitou spojenou s oběma stavbami a přípravami na nový život v renovované budově.

Děkuji všem zaměstnancům, zřizovateli a dalším partnerům za účinnou podporu a spolupráci!

Helena Koenigsmarková

ředitelka UPM

Generální rekonstrukce hlavní budovy přinese

- trojnásobné zvětšení výstavního prostoru ve zvýšeném přízemí
- dvojnásobné zvětšení prostoru pro stálou expozici (bude ve dvou patrech)
- zlepšení kvality prostředí pro všechny návštěvníky i zaměstnance
- zlepšení služeb nabízených návštěvníkům
- rozšíření muzejního obchodu v přízemí
- zpřístupnění zahrady veřejnosti druhým vstupem ze Široké ulice s novou vstupní halou
- restauraci a kavárnu se zahradní terasou
- zachování a obnovu všech historických prvků budovy

Přínosem výstavby Centrálního depozitáře v Praze-Stodůlkách bude

- uvolnění ploch v historické budově pro stálou expozici a výstavy
- standardní uložení sbírkových předmětů v moderní nízkoenergetické budově
- nová pracoviště restaurátorů a zázemí pro sbírková a provozní oddělení
- výstavní prostor a kavárna pro veřejnost

Deinstalace Trojské vázy ve stálé expozici
Příběhy materiálů si vyžádala pečlivou přípravu

2) Organizační struktura vedení UPM

Vedoucí pracovníci UPM

PhDr. Helena Koenigsmarková – ředitelka
JUDr. Evžen Balaš – správní ředitel (statutární zástupce ředitelky)
PhDr. Radim Vondráček – hlavní kurátor, vedoucí sbírky užité grafiky a fotografie
Mgr. Milan Hlaveš, Ph.D. – vedoucí sbírky skla, keramiky a porcelánu
PhDr. Petra Matějovičová – vedoucí sbírky nábytku, kovů a různých materiálů
PhDr. Konstantina Hlaváčková – vedoucí sbírky textilu, módy a hraček
Bc. Šárka Bláhová – vedoucí knihovny
Petr Špaček – hlavní restaurátor
Ing. Dušan Seidl – vedoucí prezentace sbírek
Mgr. Filip Wittlich, Ph.D. – vedoucí Centra dokumentace sbírek
Ing. Milada Papíková / Ing. Galina Fiačanová – vedoucí finančního oddělení
Jaroslav Švehla – vedoucí správy budov
PhDr. Vlastimil Havlík, Ph.D. – vedoucí kurátor Muzea textilu v České Skalici
Ing. Luboš Venkrbec – vedoucí zámku v Kamenici nad Lipou

Členové Rady UPM

PhDr. Beket Bukovinská, CSc. – předsedkyně
Prof. PhDr. Milena Bartlová, CSc.
Ing. Roman Bělor
PhDr. Ludvík Hlaváček
Ing. arch. Zdeněk Lukeš
Mgr. Roman Musil
Doc. Mgr.A. Jan Němeček
Prof. PhDr. Roman Prahel, CSc.
PhDr. Zuzana Strnadová

Členové Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost UPM

PhDr. Alena Křížová
PhDr. Jan Mergl
Mgr. Oldřich Palata
Prof. ak. arch. Jiří Pelcl
PhDr. Jan Rous
PhDr. Pavel Scheufler
PhDr. Lubomír Sršeň
Ak. mal. Simona Rybáková

Přehled zaměstnanců UPM viz příloha I.

3)

Vědeckovýzkumná činnost UPM v roce 2014

Stěhování sbírek a všech muzejních pracovišť si vyžádalo značný čas i síly všech pracovníků a nutně omezilo prostor pro klidnou vědeckou práci. Přes tyto ztížené podmínky se odborní pracovníci dokázali věnovat plánovaným výzkumným úkolům, připravili do tisku jedenáct knižních publikací a dvě desítky odborných studií (viz publikační činnost jednotlivých sbírek (s. 64 a další). Oproti předchozím rokům se podařilo zvýšit počet titulů publikovaných v zahraničí a prohloubit spolupráci s redakcemi domácích a mezinárodních odborných periodik. Rostoucí počet uplatněných vědeckých výsledků se promítl do nárůstu bodového hodnocení Radou vlády pro výzkum, vývoj a inovace. Muzeum v uplynulém roce též úspěšně obhájilo statut výzkumné organizace pro další období.

Hlavní úkoly, které měly institucionální finanční podporu, se zaměřily převážně na oblast užité tvorby a designu 20. století, ať z pohledu zajímavé interdisciplinární interpretace umělých materiálů v oděvní tvorbě (publikace a výstava *Vně a uvnitř* Konstantiny Hlaváčkové), nebo v souvislosti s problematikou dokumentace, sbírání a prezentace bytového designu (knižní studie Daniely Karasové, Mariany Kubištové, Lucie Vlčkové, Michala Stříbrného) a současného autorského šperku (Petra Matějovičová). Postmoderní designéřské tvorbě osmdesátých let se věnovala Iva Knobloch v publikaci *1989 Diskuse 2014*. Dále byly nově připomenuty významné osobnosti grafického designu, jako Vojtěch Preissig nebo Oldřich Hlavsa (publikace Lucie Vlčkové zaměřená na Preissigovo rodiště Světec, stať Ivy Knobloch o raném Hlavsově díle). Nechyběla ani témata z dávnější historie umělecké tvorby. Petra Matějovičová publikovala unikátní slonovinovou sošku Madony z Olešnice ze 14. století, kterou UPM zakoupilo před několika lety do svých sbírek, Jiří Fronek uveřejnil v mezinárodním časopise *Res Mobilis* objev dosud neznámého Roentgenova psacího stolu z majetku krumlovských Schwarzenbergů. Radim Vondráček zpracoval pro knižní publikaci českou karikaturistickou tvorbu 19. století.

Významné publikace přinesla zahraniční spolupráce, především výstavy skla v Japonsku a Číně, na nichž se autorsky podíleli Helena Brožková, Jan Schöttner a Milan Hlaveš. Katalog *Masterpieces of Glass from the Collection of the Museum of Decorative Arts in Prague*, vydaný v Šanghaji, provázel výstavu v čínských muzeích umění a uměleckého řemesla v Changsha a Hohhot (více viz s. 43), katalog *The Radiance of Stillness and Motion: Bohemian Glass from the Collection of the Museum of Decorative Arts in Prague* vyšel u příležitosti výstavy UPM v Suntory Museum of Art v Tokiu, reprizované dále v Aichi Prefectural Ceramic Museum a v Kobe City Museum (viz s. 44).

V roce 2014 byl úspěšně dokončen evropský grant *Partage Plus – Digitising and Enabling Art Nouveau for Europeana*, zaměřený na digitalizaci uměleckých děl období secese, který umožnil vytvoření databáze fondů UPM (včetně 3D scanů) a její on-line prezentaci na www.esbírky.cz. Intenzivně pokračoval grant programu NAKI pod vedením Lucie Zadražilové: *Panelová sídliště v České republice jako součást městského životního prostředí: Zhodnocení a prezentace jejich obytného potenciálu*. Široký tým řešitelů z řady odborných pracovišť (včetně AV ČR) připravil a realizoval první dvě exteriérové výstavy, které nejširšímu publiku představily architektonické a urbanistické hodnoty vytipovaných sídlištních celků v jednotlivých krajích – nejprve ve Středočeském a poté v Královéhradeckém kraji.

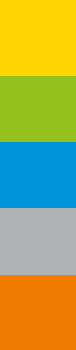
Završením společného projektu UPM s katedrou výtvarné výchovy Pedagogické fakulty UK v Praze (KVV PedF UK) v rámci aplikovaného výzkumu NAKI *Vzdělávání v oblasti kulturní identity národa se zaměřením na muzea, galerie a školy* se stala v dubnu 2014 certifikace MK ČR tří metodik realizace vzdělávacího galerijního/muzejního programu pro předškolní (Metodika I), základní (Metodika II) a gymnaziální (Metodika III) vzdělávání. Metodiky jsou určeny muzejním a galerijním pedagogům i učitelům všech stupňů škol, a mohou přispět k rozvoji edukačních programů na základě „učení z umění“.

Dále probíhal výzkum financovaný dvěma granty GA ČR, zaměřený na zhodnocení tvorby textilního výtvarníka Antonína Kybala (1901–1971) a na monografické zpracování díla Františka Tkadlíka (1786–1840).

Významným impulsem pro další odbornou práci muzea bylo získání grantu Norských fondů, zaměřeného na restaurování historických textilií ze sbírky UPM (grant EHP CZ06-OV-1-038-2014: *Historické tapiserie a textil ze sbírky Uměleckoprůmyslového musea v Praze – konzervace a prezentace*). Rovněž nově byla zahájena participace muzea na víceletém evropském grantovém projektu *Ceramics and Its Dimensions*, jehož koordinátorem je Státní muzeum porcelánu Porzellanikon v německém Selbu.

- Helena Brožková (ed.), Jan Schöttner, Milan Hlaveš a kol., *Masterpieces of Glass from the Collection of the Museum of Decorative Arts in Prague*, kat. výstavy, Shanghai – Praha: Shanghai Youxiang Art Exhibitions and Exchange Development a UPM v Praze, 2014, 308 stran, ISBN 978-80-7101-143-9.
- Jana Croy, *Královéhradečtí biskupové a jejich rezidence*, Hradec Králové: Garamon, 2014, 479 stran, ISBN 978-80-86472-58-4.
- Konstantina Hlaváčková, *Vně a uvnitř, umělá vlákna v odívání od poloviny 20. století do současnosti*, UPM v Praze, 2014, 247 stran, ISBN 978-80-7101-146-0.
- Marie Klimešová (ed.), *Galerie Československého spisovatele 1950–1991*, Praha: Společnost Topičova salonu, 2014, 427 stran, ISBN 978-80-905091-2-2. [s příspěvkem Mariany Kubištové]
- Iva Knobloch – Jiří Pelcl (eds.), *1989 Diskuse 2014. Architektura, interiér, design*, Praha: Vysoká škola uměleckoprůmyslová ve spolupráci s UPM v Praze, 2014, 208 stran, ISBN 978-80-86863-76-4.
- Petra Polláková (ed.), *Drak se probouzí/The Waking Dragon*, kat. výstavy Palác Kinských, Národní galerie v Praze, 2014, 201 stran, ISBN 978-80-7035-562-6. [s příspěvky Milana Hlaveše a Petry Matějovičové]
- Roman Prahel – Radim Vondráček – Martin Sekera, *Karikatura a její příbuzní. Obrazový humor v českém prostředí 19. století*, Řevnice – Plzeň: Arbor vitae a Západočeská galerie v Plzni, ve spolupráci s Národní galerií a UPM v Praze, 2014, 255 stran, ISBN 978-80-7467-068-8.
- Jan Schöttner (ed.), Helena Brožková, Milan Hlaveš, *The Radiance of Stillness and Motion: Bohemian Glass from the Collection of the Museum of Decorative Arts in Prague*, kat. výst., Tokio – Praha: Suntory Museum of Art a UPM v Praze, 2014, 242 stran, ISBN 978-80-7101-137-8.
- Lucie Vlčková (ed.), *Vojtěch Preissig – Ze Světce do světa*, Světec – Praha: Nakladatelství Společnosti přátel města Duchcova a UPM v Praze, 2014, 147 stran, ISBN 978-80-7101-145-3.
- Jiří Zikmund – Ladislav Zikmund-Lender (eds.), *Architektura Hradce Králové na fotografiích Josefa Sudka*, Nakladatelství Zikmund Hradec Králové 2014, s. 8–17, ISBN 978-80-905271-5-7. [s příspěvkem Mariany Kubištové]
- Ladislav Zikmund-Lender (ed.), *Design/nábytek/interiéry: Osobnosti a sbírky nábytkového designu 20. a 21. století*, Nakladatelství Zikmund Hradec Králové, 2014, 220 stran, ISBN 978-80-905271-4-0. [s příspěvky Heleny Koenigsmarkové, Mariany Kubištové, Anny Oplatkové, Michala Stříbrného a Lucie Vlčkové]

Radim Vondráček
vedoucí kurátor UPM

Autorský tým projektu mapujícího historii a současnost panelových sídlišť v ČR na zahájení výstavy *Příběh paneláku ve Středočeském kraji* v Kladně

4)

Centrum dokumentace sbírek, přehled akvizic

Hlavním úkolem Centra dokumentace sbírek UPM byla v roce 2014 vedle evidence a dokumentace sbírkového fondu UPM a péče o dokumenty archivní povahy především součinnost při stěhování sbírek z hlavní budovy muzea do tzv. mezidepozitáře. Na spolupráci se sbírkami se podílela všechna pracoviště oddělení. Do balení sbírkových předmětů se od podzimu 2014 zapojily zejména pracovnice evidence, Jana Štěpánková a Lucie Koutná.

Evidence sbírkových předmětů

Snaha zpřístupnit veřejnosti během rekonstrukce muzea co nejvíce sbírkových předmětů vedla k rozšíření agendy tuzemských zápůjčních smluv, jejichž počet byl celkem 39 (3 839 předmětů). Oddělení evidence sbírek zajišťovalo akviziční agendu, výpůjční a zápůjční smlouvy.

Církevní restituce

Samostatnou kapitolu činnosti pracoviště evidence představovala agenda církevních restitucí.

Žádosti zamítnuté či bezpředmětné:

- Česká provincie Řádu bratří domu P. Marie v Jeruzalémě
- Biskupství královéhradecké
- Římskokatolická farnost – děkanství v Hradci Králové
- Suverénní řád Maltézských rytířů – České velkopřevorství
- Opatství Staré Brno sv. Augustina
- Česká provincie sv. Augustina
- Benediktinské opatství v Rajhradě

Žádosti pozastavené:

- Rytířský řád křižovníků s červenou hvězdou, Praha
- Cisterciácké opatství Osek

Žádosti kladně posouzené, jejichž vyřízení se připravuje:

- Římskokatolická farnost kostela Sv. Václava v Praze-Proseku
- Arcibiskupství pražské
- Komunita Římské unie řádu sv. Voršily v Praze
- Provincie kapucínů v ČR

Žádosti kladně dokončené:

- Konvent řádu bosých augustiniánů Lnáře

Stěhování sbírek

V druhé polovině roku bylo zahájeno balení sbírek, kterému předcházela náročná výběr vhodného úložného systému, splňujícího požadavky na střednědobé uložení sbírkových předmětů ve skladu v Čelákovících. Sbírkový oddělení v součinnosti s restaurátorským oddělením zvolily jako základní ukládací prvek variabilní systém europalet a paletových nástavců obsahující vnitřní sestavitelné lepenkové dělicí moduly, které umožňují přizpůsobit vnitřní rozměry paletového kompletu jednotlivým sbírkovým předmětům. Samotné předměty byly zabaleny do ochranných papírů, splňujících požadavky na mechanické a chemické vlastnosti s ohledem na bezpečnost sbírek. Vybrané soubory (textil, podmalby, fotografie) byly navíc ukládány do obalů zhotovených na míru, určených pro trvalé uskladnění v novém depozitáři. Jednotlivé obaly předmětů byly popsány inventárními čísly, které zaměstnanci zanesli ručně do seznamů během balení. Tyto seznamy jednotlivých paletových kompletů slouží jako základní a záložní evidence a jsou postupně přepisovány do databáze Demus, kde bude vytvořena lokace sbírky. Samotné paletové komplety jsou číslovány vzestupnými řadami v rámci jednotlivých depozitářů a odlišeny barevně. Z důvodu bezpečnosti jsou naplněné paletové komplety chráněny evidovanými plombami na uzávěrech, k zvýšení ochrany sbírky nenesou jiné než číselné označení. Bez znalosti evidence uchovávané odděleně nelze proto určit obsah jednotlivých kompletů.

Inventarizace

Odborní pracovníci v roce 2014 dokončili zpracování inventur jednotlivých součástí sbírky UPM uložené v hlavní budově muzea. Zároveň byly doplňovány a aktualizovány záznamy v databázi Demus. Do konce roku 2014 prošlo inventurami v UPM celkem 189 021 předmětů, z toho v daném období 25 340 předmětů.

Zahájeny byly také práce na inventarizaci sbírkových předmětů dlouhodobě zapůjčených mimo hlavní budovu UPM. Na úrovni evidence sbírek byla zahájena příprava podkladů pro inventarizaci movitých předmětů, které mají charakter sbírkových předmětů (depozitů a konfiskátů).

Filip Wittlich

vedoucí Centra dokumentace sbírek

Dílo fotografa Ivana Lutterera (1954–2001)
UPM získalo od autorovy rodiny

Ivan Lutterer: „Noc – Silvestr“, 1981

Ivan Lutterer: „Praha, Císařská louka“, 1986

Přehled akvizic

Počet přírůstků v roce 2014 byl ovlivněn jednak novým občanským zákoníkem, který vstoupil v platnost, a také stěhováním muzea. Nově jsme evidovali **85** položek přírůstků, celkem **2 301** předmětů a jejich souborů, z toho 41 položek zakoupených z vlastních zdrojů, 40 položek darovaných soukromými osobami či institucemi. Šest položek UPM získalo převodem a dodatečným zápisem. V evidenci II. stupně bylo vyjma grafické sbírky zaevidováno **136** sbírkových předmětů a jejich souborů. Z evidence byly vyřazeny tři položky, celkem **26** předmětů.

Nákupy

Číslo přírůstku, autor: předmět / sbírka

4. Pokojíček pro panenky, 1973, dřevo, plast / IV
5. Karel Kunc: stavebnice „Designové zdivo“, 2013, dřevo / IV
6. Dámské vycházkové střevíce, 30. léta 20. století / IV
figurka „Skot“, kolem r. 1920, malované dřevo / IV
9. Josef Kroha (návrh): promítací přístroj v podobě svítidla „Aladinova lampa“ a písemná dokumentace předmětu, 30. léta 20. století / II, III
10. Jiří Laštovička: porcelánová plastika „Trojský kůň“, kolem r. 2004 / I
11. Ondřej Batoušek: instalace „Transformers“, 2013, porcelán / I
12. Milan Martiník: talíř „Domácí skřítek“, 2012, porcelán / I
13. Stanislava Kavanová: objekt „Busta Panna“, 2000, porcelán / I
15. František Drtikol: 3 obrazy (bez názvu), 1939–1940, olej na plátně / II
16. Karel Miler: soubor 3 kusů fotografií, 70. léta 20. století / II
17. Margita Titlová-Ylovsky: soubor 3 kusů fotografií, 80. léta 20. století / II
19. Josef Hůrka (návrh), firma Napako: 3 stolní lampičky, 40.–50. léta 20. století, chromovaný plech, bakelit / III
20. Soubor historických krajek, 5 položek, 18.–19. století / IV
23. Josef Symon: soubor šperků, 5 položek, 70. léta 20. století, stříbro / III
24. Miroslava Symonová: 2 brože, 70.–80. léta 20. století, barvená kůže / III
25. Konvolut předmětů z pozůstalosti architekta Josefa Hesouna (dokumentace výstav, grafické práce, alba), 20.–50. léta 20. století / I, II
26. Erna Masarovičová: soubor šperků, 5 položek, 70. léta 20. století, stříbro, barevné kovy, kost / III
27. Monika Drápalová: 7 modelových oděvů, 2013 / IV
30. Zorka Ságlová: soubor uměleckých děl a návrhů pro tapiserie, 60.–80. léta 20. století, kresba tužkou, tempera / II
31. Jiří Kroha (návrh): sekretář, konec 20. let 20. století, dřevěná dýha / III
32. Sklárna Slavia: soubor skleněných objektů z XI. ročníku International Glass Symposium 2012, 3 položky: Kateřina Krausová: „In Vase Vase“, Rebeca Huerta-Viga: „Váza Margarita“, Eva a Marcel Mochalovi: „Illa & Ille. Svatební dar“ / I
33. Stanislav Müller: autorský videodokument „Mirror Man“, CD-ROM, 1996–2010 / I
34. Jaromír Rybák: plastika „Dravec s rybičkou“, 1994, sklo / I
35. Hana Zárubová: soubor oděvů z kolekce Airforce, 2 položky, 2011 / IV
37. Oldřich Plíva: skleněný objekt „Prodáno“, 2009–2011 / I
38. Keramo-Kožlany: část kávového souboru, 60. léta 20. století, keramika / I
39. Jan Svoboda, Milan Pitlach, Vladimír Merta: soubor fotografií, 8 kusů, 1968–1970 / II
46. Josef Váša: soubor funkcionalistických svítidel, 30. léta 20. století, chromovaný plech, sklo / III
53. Eva Eisler: brož, 1993, ocel, stříbro / III
54. Alvar Aalto (návrh 1933): stolička „Stool 60“, 2013, lakované dřevo / III
57. Soubor historického skla, 6 položek, 18.–19. století / I, III

Mimořádné nákupy

Číslo přírůstku, autor: předmět / sbírka

1. Karel Plicka: 6 fotografií, 20. léta 20. století / II
14. Stanislav Libenský – Jaroslava Brychtová: skleněná plastika „Polibek“, 1958–1963 / I
- René Roubíček: plastika „Nehty“, 2 kusy, 1984, sklo / I
- Tkaný koberec, kolem r. 1925 / IV
- Secesní koberec, kolem r. 1910 / IV
- Ludvík Herzl: keramická plastika „Tanečnice“, kolem r. 1910 / I
- Reliéf „Voskovec a Werich“, keramika, kolem r. 1933 / I
- Jitka Forejťová: návrhy na porcelánové figurky, 1963, sádra, pálená hlína / I
- Vojtěch Zeilman: model auta Mercedes Targa Florio, Rako, konec 20. let 20. století, keramika / I
- Televizní stůl, Konekta Brno, 1960, dřevo, plast / III
22. František Fridrich: 2 fotografie Prahy, 60.–70. léta 19. století / II
29. Zorka Ságlová: tapiserie „Pocta Rudolfu Schlattauerovi“, 1982 / IV
47. Olgoj Chorchoj, Martin Žampach, Matěj Chabera: varné skleněné konvice, Kavalierglass, a. s., 2013 / I
48. Vincenc Makovský: návrh stroje, 1. polovina 40. let 20. století, sádra / III
55. Karel Volf: lampa z hotelu Praha, před r. 1980, sklo / I
56. Tři anonymní návrhy na vitráže, Čechy, 70.–80. léta 19. století / II
- Plakát se slonicí na představení Menagerie, Riedel, kolem r. 1830 / II
64. Otakar Novotný: kubistický nábytkový soubor, kolem r. 1911, dřevo, dýha / III
83. Antonín Kybal: koberec s geometrickým vzorem, 2. čtvrtina 20. století / IV

Dary

Autorské dary výtvarníků a škol

Číslo přírůstku, dárce-autor: předmět / sbírka

7. Martin Prudil: konceptuální kniha, 2013 / II
42. Michal Pěchouček: soubor 5 fotografií, 1998–2010 / II
50. Michaela Thelenová: soubor 5 fotografií „Úvahy manželky“, 2008 / II
51. Vojtěch Domlátil: soubor grafických prací, 2007–2011 / II
58. Architektonické studio XL: soubor modelů a diapositivů architektonických projektů, 1988–1990 / II
60. Dalibor Worm: dárková souprava (váza, dóza, miska), 1990, porcelán / I
63. Jan Pikous: soubor 33 fotografií, 1964–1980 / II
65. Václav Šerák: soubor prací, 1958–2006, porcelán, keramika / I
66. Jiří Pelcl, Lilka Horáková: samizdatový sborník „Diskuse 89“, 1989 / II
70. 236 plakátů z činnosti Akademie výtvarných umění v Praze, 2000–2010 / II
74. Markéta Othová: 2 fotografie, 1994, 2014 / II
77. Atelier designu keramiky, Fakulta umění a designu Univerzity J. E. Purkyně, Ústí n. Labem: soubor studentských prací, 5 položek / I
- Martin Mikeš: soubor na kávu, 2005, porcelán / I
- Lenka Trundová: snídaňový soubor, 2003–2004, porcelán / I
- Jana Benešová: šperkovnice, 2003, porcelán / I
- Eva Kimmerová: talíř, 1997, porcelán / I
- Martin Mikeš, mísa „Capis“, 2001, porcelán / I
78. Antonín Tomášek: konvice s hrnkem, váza z kolekce „Dálný východ“, 2002, porcelán / I

Dary institucí

Číslo přírůstku, dárce/autor: předmět / sbírka

8. Maraflex Limited (Kypr): soubor předmětů z hotelu Praha, 80. léta 20. století, sklo, dřevo / I, III
40. Karmel sv. Josefa: 11 kusů liturgických textilií, 18.–20. století / IV
81. Sklárna Slavia, s.r.o.: 3 skleněné objekty / I
- Steffen Orłowski: „Luck“ a „Meditation“, 2012
- Petr Stanický: „Princip II“, 2012

82. Sklárna Astera, s.r.o.: 2 skleněné objekty / I
Barbara Nanning: „Grand Cru Classe“, 2012
Alexander Fokin: „Adam a Eva“, 2012
84. Sklárna Moser, a.s. / Lukáš Jabůrek: skleněná váza „Hruška“, 2013 / I

Dary fyzických osob

Číslo přírůstku, autor: předmět / sbírka

18. Firma Langhans: 2 fotografie, 1934 a 1935 / II
36. Ivan Lutterer: soubor fotografií, 1 065 kusů a 2 957 negativů / II
41. Soubor dámského ošacení, 4 kusy, 1930–1948 / IV
43. Soubor pánského prádla a dámská kabelka, 20.–40. léta 20. století / IV
44. Pytel pro kojence, 40. léta 20. století / IV
45. Tři klobouky a slunečník, 1880–1930 / IV
49. Soubor knih pro děti a mládež, 44 položek, 20. století / II
52. Emanuel Kimla: 381 fotografií, 2.–3. desetiletí 20. století / II
59. Dvě autorské knihy / II
Angeline Rood: „Family of Hands of Love“, Nizozemí, 2001
Phillipe Ug: „Funny Birds“, Mnichov-Prestel, 2013
61. Soubor toaletních a šicích pomůcek, 5 kusů, 2. čtvrtina 20. století / III
62. Soubor pánských oděvů, 5 kusů, 1900–1950 / IV
67. Soubor nábytku do ložnice, 5 kusů, kolem r. 1900, dřevo / III
68. Karel Čapek: fotografie „Vlak“, 30. léta 20. století (nová zvětšenina z původního negativu) / II
69. Jiří Toman: grafické práce a fotonegativy, 50. léta 20. století / II
71. Dámský plášť, 1962, a šátek, 20. léta 20. století / II
72. Hůl, 4. čtvrtina 20. století, dřevo, perleť / IV
Pásek k dámskému oděvu, 20. léta 20. století, kov, bakelit / IV
2 hřebeny, 19. století, kov, želvovina / IV
2 pánské motýlky, 20. léta 20. století / IV
73. 2 šátky, 1948 a 1975, viskózové hedvábí / IV
75. Karel Ludwig: portrétní fotografie, 1948 / II
76. 3 taneční pořádky, 1911 a 1959, a 47 pohlednic, 20. století / II
79. Karel Wünsch: část jídelního souboru pro vysílač Ještěd, 1967, kamenina / I
Stanislav Libenský: svítidla pro Centrotex Praha, 7 kusů, 1978, / I
Julie Horová-Kováčková: džbán s miskou, 30. léta 20. století, sklo / I
80. Lubor Těhník: keramická váza, 70. léta 20. století / I
85. Zdeněk Pluhař: 50 fotografií a 2 alba, 30.–40. léta 20. století / II

Převody

Číslo přírůstku, dárce: předmět / sbírka

3. Knihovna UPM: 50 fotografií s pohledy na Prahu, 19. století / II
21. Knihovna UPM: 5 tisků, 18. století / II
28. Studijní fond UPM: soubor oděvů a oděvních doplňků, 28 položek,
2. polovina 19. století a 1. polovina 20. století / IV

Dodatečný zápis

Číslo přírůstku, předmět / sbírka

2. Konvolut fotografií, 102 kusů, 19. století / II

Fotoateliér

Během příprav a v průběhu balení sbírek fotografové pořizovali snímky sbírkových předmětů (zhotovili 4 296 snímků v tiskové kvalitě), které se využijí pro publikační účely v době, kdy budou sbírky uloženy v meziskladu. Zároveň zajišťovali fotodokumentaci veškerého dění a změn v historicky přelomové době stěhování sbírek a rekonstrukce historické budovy.

Výzkumná činnost

Lucie Zadražilová vedla druhým rokem mezioborový projekt „Panelová sídliště v České republice jako součást městského životního prostředí: Zhodnocení a prezentace jejich obytného potenciálu“ a se svým týmem připravila dvě exteriérové výstavy mapující historii a současnost nejzajímavějších panelových sídlišť ve Středočeském a v Královéhradeckém kraji (1. 9.–2. 11., Kladno; 5. 11. 2014–25. 1. 2015, Hradec Králové). Výzkumný projekt podpořilo Ministerstvo kultury ČR v rámci Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI), identifikační kód projektu: DF13P01OVV018.

(více viz s. 39–40)

Publikační činnost

• Jana Croy: *Královéhradečtí biskupové a jejich rezidence*, Garamon, Hradec Králové 2014, 479 stran, 497 obr., ISBN 978-80-86472-58-4.

Přednášky

- Lucie Zadražilová přednášela v UPM na téma *Minulost a současnost zahrady* (pro Univerzitu třetího věku Pedagogické fakulty UK) a v Opavě na mezinárodní konferenci na téma Fotografie domova – možnosti interpretace prezentovala svoji knihu *Když se utopie stane skutečností* (17. 9.).
- Jana Croy přednesla příspěvek na konferenci 350 let Královéhradecké diecéze pořádané Univerzitou Hradec Králové a Biskupstvím královéhradeckým.

Personálie

V oddělení nastala změna pouze odchodem Lucie Zadražilové koncem roku 2014 na mateřskou dovolenou.

Akvizice –
Jaromír Rybák: „Dravec s rybičkou“, 1994

VNĚ A UVNITŘ

u(p)m

Móda a umělá vlákna
2. poloviny 20. století
OUTSIDE AND INSIDE
Fashion and Man-Made
Fibres of the Second Half
of the 20th Century

5)

Přehled výstavní a další prezentační činnosti UPM

Výstavy v hlavní budově UPM

Výstavní program roku 2014 od nás vyžadoval jistou míru improvizace – tento rok měla začít rekonstrukce historické budovy muzea, aniž byl znám přesný termín jejího zahájení. Vedení muzea proto ve snaze ponechat výstavy i expozice přístupné veřejnosti co nejdéle již na podzim roku 2013 rozhodlo, že připravíme výstavní program pro celý následující rok. Všechny čtyři výstavy se vztahovaly k období druhé poloviny 20. století: ve výstavním sále jsme postupně představili slovenský šperk, fotografické dílo Ivana Lutterera, keramické dílo Václava Šeráka a na závěr oděvy z umělých materiálů.

Pro velký zájem veřejnosti jsme prodloužili výstavu **František Drtíkol: Z fotografického archivu**, zahájenou 5. září 2013, až do 19. ledna 2014. Výstavu **Liquid Time: sperk.sk>cz**, která následovala v termínu 29. ledna až 30. března, připravilo UPM ve spolupráci s bratislavskou Vysokou školou výtvarných umění. Práce pedagogů a studentů ateliéru S+M+L_XL, jehož zakladatelem byl Anton Cepka a v současnosti jej vede profesor Karol Weisslechner, se těšila zájmu veřejnosti (zhlédlo ji 3 869 osob). Kurátorka výstavy za UPM Petra Matějovičová doplnila tento výstavní projekt „intervencí“ autorského šperku do stálé expozice, nazvanou **Dialog.cz-sk** (do 2. 11.). Díla devíti současných českých a slovenských šperkařů uvedla v kontextu historického uměleckého řemesla a naznačila způsob, jakým bychom chtěli pracovat se stálou expozicí po rekonstrukci budovy.

Od 17. dubna do 15. června 2014 vystřídala šperky fotografie, neboť díky velkorysosti dědiců muzeum obdrželo zpracovanou pozůstalost předčasně zemřelého fotografa Ivana Lutterera (1954–2001), který ve svých neokázalých, ale vysoce kultivovaných fotografiích, citlivě zachycoval nenápadné věci a všední situace. Výběr z jeho díla uspořádal a katalog k výstavě připravil fotograf a pedagog Jaroslav Bárta. Výstavu nazvanou **Ivan Lutterer: Nenápadné souvislosti** zhlédlo 5 313 návštěvníků.

V letní sezóně (27. června – 14. září) jsme představili celoživotní dílo významné osobnosti českého keramického umění a profesora pražské Vysoké školy uměleckoprůmyslové Václava Šeráka pod názvem **Oheň – hlína – led / Václav Šerák a jeho žáci**. Kurátorka výstavy Dita Hálová expozici doplnila vyčerpávajícími informacemi o Šerákově autorském designu, jeho spolupráci s průmyslem, realizacích v architektuře, tvorbě ledových a sněhových plastik i o jeho organizační a pedagogické práci. Návštěvnost výstavy dosáhla počtu 5 829 osob.

Poslední výstavu roku 2014 připravila Konstantina Hlaváčková – v přehlídce věnované umělým materiálům v módě nazvané **Vně a uvnitř: Móda a umělá vlákna 2. poloviny 20. století**, sehrálo klíčovou roli výtvarné pojetí instalace, jejímž autorem byl vizuální umělec Pavel Mrkus. Celoplošná projekce obrazových i textových informací dodala celému prostoru neobvyklou dynamiku a expresivní výraz. Výstava zahájená 2. října 2014 byla ukončena až 11. ledna 2015, do konce roku ji zhlédlo 6 995 osob.

Celková návštěvnost výstav tak dále poklesla především z důvodu dalšího snížení reálných příjmů skupiny potenciálních domácích návštěvníků, kteří vynechávají především kulturní akce. Podíl zahraničních návštěvníků nemůže tento propad vyrovnat, neboť výstavy v hlavní budově jsou zaměřené především na domácí publikum. Na poklesu návštěvnosti se také podepsala předem dlouho ohlašovaná rekonstrukce muzea. Celkový propad ale vyvážila návštěvnost expozice Secese v Obecním domě, kterou vidělo téměř 30 000 osob.

Stálá expozice Příběhy materiálů

Stálou expozici v hlavní budově zhlédlo opět o něco méně návštěvníků, celkem 26 503, což oproti roku 2013 znamená 10% pokles.

Galerie Josefa Sudka

Pro komorní Galerii Josefa Sudka připravil kurátor sbírky fotografie Jan Mlčoch tři výstavy fotografií: **Miroslav Jodas** (16. 1.–20. 4.), **Jan Staněk** (16. 5.–14. 9.), **Jan Svoboda** (od 16. 10. 2014–1. 3. 2015), které v roce 2014 dohromady zhlédlo 2 186 návštěvníků.

Další výstavy

UPM se podílelo na tradiční přehlídce designérů *Czech Grand Design* v Národním technickém muzeu financováním výroby katalogu (částečně z příspěvku MK ČR), repríze výstavy **Angličáci Matchbox** v Západočeském muzeu v Plzni a v Muzeu města Brna, **Keramickém sympoziu Bechyně** v Galerii Nová síň, IX. ročníku **Hračkobraní** v Kamenici nad Lipou a mnoha dalších projektech mimo Prahu (více viz zprávy jednotlivých sbírek, s. 63 ad.).

Výstavy v zahraničí

Na období rekonstrukce historické budovy, kdy budou sbírky UPM uloženy v mezidepozitáři jsme připravili do zahraničí dvě reprezentativní výstavy skla: výstava **The Radiance of Stillness and Motion: Bohemian Glass from the Collection of the Museum of Decorative Arts in Prague** putuje od 3. srpna 2014 do 30. srpna 2015 po třech japonských muzeích a na první zastávce v Suntory Museum of Art ji zhlédlo na 47 tisíc návštěvníků. Expozice **Masterpieces of Glass from the Collection of the Museum of Decorative Arts in Prague** je od června 2014 postupně představována v deseti čínských muzeích. V čínské provincii Changsha ji navštívilo 60 tisíc osob, v provincii Hohhot 38 tisíc.

V roce 2014 jsme se podíleli rovněž na přípravě výstavy **The Story of Bohemian Glass** pro Národní Muzeum v Soulu (Jižní Korea), která je společným projektem s Národním muzeem v Praze a uskuteční se v první polovině roku 2015. Všechny čtyři sbírky UPM také vybíraly exponáty pro velkou reprezentativní výstavu s pracovním názvem **Masterpieces from the Museum of Decorative Arts in Prague**, která by měla putovat v letech 2018 až 2019 po Spojených státech. K oběma výstavám připravujeme katalogy.

Dušan Seidl

vedoucí oddělení prezentace sbírek

Přehled návštěvnosti UPM v roce 2014

<u>Výstavy v hlavní budově UPM</u>	<u>celkem osob</u>	<u>denně</u>
František Drtikol: Z fotografického archivu (1.–19. 1.)	1 933	120
Liquid Time / sperk.sk>cz (30. 1.–30. 3.)	3 869	74
Ivan Lutterer – Nenápadné souvislosti (17. 4.–15. 6.)	5 313	104
Oheň – hlína – led / Václav Šerák a jeho žáci (27. 6.–14. 9.)	5 829	88
Vně a uvnitř (2. 10.–31. 12.)	6 995	91
celkem výstavy	23 939 osob	
stálá expozice UPM v hlavní budově	26 503 osob	

Výstavy mimo hlavní budovu UPM

Galerie Josefa Sudka:	
Jaroslav Balzar (do 12. 1. 2015)	60 (jen v r. 2014)
Miroslav Jodas (16. 1.–20. 4.)	826
Jan Staněk (16. 5.–14. 9.)	870
Jan Svoboda (16. 10.–1. 3. 2015)	430 (jen v r. 2014)
celkem GJS	2 186 osob

Expozice v Obecním domě v Praze:	
Secese – Vítání umění 1900 (1.–31. 12.) celkem	28 877 osob

---

celková návštěvnost v Praze	81 505 osob

Mimopražské expozice	
Zámek Kamenice nad Lipou	15 427 osob
Muzeum textilu Česká Skalice	4 650 osob
Zámek Klášterec nad Ohří	9 096 osob
Zámek Vranov nad Dyjí	8–10 000 osob (odhadem)
Zámek Světlá nad Sázavou	5 000 osob (odhadem)

<u>Výstavy v zahraničí</u>	
The Radiance of Stillness and Motion, Suntory Museum of Art, Tokio, Japonsko	47 000
Masterpieces from the Museum of Decorative Arts in Prague, Changsha, Čína	60 000
Hohhot, Čína	38 000

---

zahraničí celkem	145 000 osob

Výstavy připravené do zahraničí

výstava	místo konání	termín
Masterpieces of Glass from the Collection of the Museum of Decorative Arts in Prague	V r. 2014 dvě čínská muzea: Hunan Provincial Museum, Changsha Inner Mongolia Museum, Hohhot	20. 6.–14. 9. 2014 25. 9.–17. 12. 2014
The Radiance of Stillness and Motion: Bohemian Glass from the Collection of the Museum of Decorative Arts in Prague	Suntory Museum of Art, Tokio	2. 8.–28. 9. 2014

Výstava převzatá ze zahraničí

výstava/zapůjčitel	místo konání	termín
Liquid Time / Vysoká škola výtvarných umění Bratislava	výstavní sál UPM	29. 1.–30. 3. 2014

Zápůjčky exponátů UPM do zahraničí

výstava	místo konání	termín
Umsonst ist der Tod	Mühlhauser Museen, Německo	do 25 .4. 2014
Ludwig der Bayer. Wir sind Kaiser!	Haus der Bayerischen Geschichte, Augsburg	16. 5.–2. 11. 2014
BIO 50. 3, 2, 1...TEST	Museum of Architecture and Design, Ljubljana, Slovenia	18. 6.–7. 10. 2014

Výpůjčky exponátů ze zahraničí

výstava/zapůjčitel	místo konání	termín
Václav Šerák a jeho žáci / Kunst- sammlungen der Veste, Coburg, Německo	výstavní sál UPM	25. 6.–14. 9. 2014
Václav Šerák a jeho žáci / Kecse- méti Contemporary Art Studios, Maďarsko	výstavní sál UPM	25. 6.–14. 9. 2014

Hlavní výstavní projekty

Výstavní sál UPM)

FRANTIŠEK DRTIKOL: Z FOTOGRAFICKÉHO ARCHIVU

5. září 2013 – 19. ledna 2014

kurátor: Jan Mlčoch

architektonické řešení: Dušan Seidl

grafický design: Tereza Hejmová, Petr Bosák, Robert Jansa

návštěvnost během ledna 2014: 1 933 osob

Výstava se uskutečnila u příležitosti 130. výročí narození Františka Drtikola a byla věnována Josefu Richardu Markovi, autorovi první Drtikolovy monografie (1938).

Výstava čerpala z autorova daru, který byl předán do sbírek UPM roku 1942. Výběr sestával z jedinečných fotografií, většinou pracovních studií a variací, jež ve své době nebyly určeny k veřejnému prezentování. Jsou hlubokou sondou do Drtikolovy ateliérové práce. Rozhodnutí vystavit snímky osmdesát let po jejich vzniku vycházelo z umělcova názoru, že „Jen zrod umění je z Božské podstaty, kdežto na dokončeném díle lpí tíha země.“ Ukázalo práci s živým modelem (variace aktů), řadu abstraktních kompozic a zcela originální aranžované snímky, odkazující na autorovu duchovní orientaci na filozofické a náboženské nauky Východu. Vznikly v době hospodářské krize, která Drtikolův pražský ateliér tvrdě zasáhla. O to více si musíme vážit děl, jež byla vytvořena bez možnosti jakéhokoliv komerčního uplatnění. Radikálností svých myšlenek i realizací předběhl František Drtikol svoji dobu. Když fotografickou práci završoval, v českém umění se teprve začaly rozvíjet imaginativní tendence, zájem o lidskou sexualitu, sen a jiné oblasti nevědomí. Výstavní kolekce byla doplněna dokumentací autorovy osobité designérské tvorby (lampy a dekorativní předměty).

Edukační program

„Samoobslužný“ edukační program **Tělo, světlo, linie:**

V aktivní zóně návštěvníci vytvářeli na zpětném projektoru vlastní kompozici ze stylizovaných figur Františka Drtikola a dalších transparentních materiálů. V improvizovaném fotoateliéru v patře výstavního sálu si vyzkoušeli stylizaci lidské figury prostřednictvím stínohry v návaznosti na aktivní zónu v přízemí. Zanechali zde kresebný záznam stínu svého těla, fotografický záznam si odnesli domů.

Program pro školy:

Tématem programu bylo zobrazení lidského těla ve fotografii. Účastníci se prostřednictvím výňatků z textů Františka Drtikola, týkajících se lidského těla, seznámili s východisky Drtikolovy tvorby, vytvořili si své vlastní kompozice, v improvizovaném fotoateliéru pracovali se stínem svého těla a vyrobili si fotorámeček pro hledání motivů. Program byl určen pro žáky II. stupně základních škol a studenty nižšího stupně víceletých gymnázií.

Komentovaná prohlídka s kurátorem výstavy:

7. 1.

Liquid Time

sperk.sk>cz / jewellery.sk>cz

30. ledna – 30. března 2014

pořadatelé: Vysoká škola výtvarných umění, Bratislava (VŠVU),

Ateliér S+M+L_XL KOV a ŠPERK, a UPM

koncepte výstavy: Karol Weisslechner

kurátoři: Karol Weisslechner, Petra Matějovičová

autoři textů: Petra Matějovičová, Kristýna Španihelová, Karol Weisslechner

odborná spolupráce: Kristýna Španihelová, Matúš Cepka

architektonické řešení: Karol Weisslechner

grafický design: Marcel Benčík

návštěvnost: 3 869 osob

Výstava Liquid Time (Tekutý čas) zrcadlila více než dvě desetiletí činnosti ateliéru Kov a šperk na Vysoké škole výtvarných umění v Bratislavě. Ateliér založil v roce 1991 slovenský sochař a šperkař Anton Cepka. Od poloviny 90. let stojí v čele ateliéru architekt Karol Weisslechner, jehož koncepci vystihuje současný název ateliéru S+M+L_XL. Již samotný název nese poselství, že oblast šperkařské tvorby nevymezují žádné hranice. Práce studentů směřují od nositelných objektů k instalacím přesahujícím měřítko lidského těla. Na půdě ateliéru vznikají jedinečná díla i návrhy designérské povahy.

Tvorbu pedagogů ateliéru představily samostatně instalované kolekce autorských šperků a kreseb. Prostor v úvodu výstavy byl vyhrazen zakladatelské osobnosti moderního evropského šperku Antonu Cepkovi, jehož dílo mapovaly více než tři desítky šperkařských objektů ze 60. až 80. let. Práce studentů ateliéru naopak vytvářely nedělený sled objektů, jakýsi depozitář myšlenek a konceptů, doplňovaný v průběhu let. Instalace v otevřené policové konstrukci vypovídala o „tekutém čase“ studia a setkávání, během něhož mladí umělci urazí dlouhou cestu od dětství k dospělosti.

Edukační program

Komentované prohlídky s kurátorkou výstavy:

25. 2., 11. 3.

koncepte projektu, text: Petra Matějovičová

spolupráce: Karol Weisslechner, Kristýna Španihelová, Matúš Cepka

grafický design: Štěpán Malovec

Projekt intervence současného autorského šperku do stálé expozice byl zahájen souběžně s výstavou *Liquid Time*. Šperkové objekty českých a slovenských autorů vstoupily na dobu téměř jednoho roku na dvě desítky míst v pěti sálech stálé expozice. Díky své schopnosti být nositeli obsahu dokázaly promluvit do tradičních témat, zpřítomněných v prostoru expozice především díly historických období. Otevřely tím nové úhly pohledu na otázky lidského tvoření, poznání i víry. *Dialog.cz-sk* na samém sklonku existence stálé expozice, nazvané Příběhy materiálů, přinesl obohacení kontextu, v němž byla expozice širší návštěvnickou obcí vnímána. Intervence šperkových objektů (podobně jako v minulých letech děl z oblasti sklářského umění v projektech Hledání skla a Vše nejlepší!) podpořila variabilitu místa, zintenzívnila spoluúčast návštěvníka, přinesla nečekané impulsy v blízkosti mnohokrát spatřených exponátů.

Podobu šperkových intervencí tvořily jak zápůjčky z majetku autorů, tak i sbírkové předměty – akvizice muzea z několika posledních let, kdy se podařilo navázat na přerušenu tradici nákupů současného autorského šperku. *Dialog.cz-sk* tak může být chápán i jako nahlédnutí do aktuálně rozvíjených muzejních sbírek moderního a současného umění. Rovnocenný rozhovor „starého“ a „nového“ je pozvánkou do budoucí stálé expozice, která po ukončení rekonstrukce hlavní budovy UPM ovládne více než dvojnásobný prostor oproti své předchůdkyni. Historické i aktuální tvorbě tak bude možné věnovat stejnou míru pozornosti.

Edukační program

Komentované prohlídky s kurátorkou výstavy: 18. 10., 21. 10.

Ivan Lutterer
Nenápadné souvislosti
17. dubna – 15. června

kurátor: Jaroslav Bárta
komisař: Jan Mlčoch
architektonické řešení: Jaroslav Bárta
grafický design: Štěpán Malovec
návštěvnost: 5 313 osob

Výstava se konala při příležitosti nedožitých 60. narozenin Ivana Lutterera a daru jeho uměleckého odkazu, který muzeu věnovali jeho rodiče Jiřina a Ivan Luttererovi.

Ivan Lutterer (1954–2001) žil a pracoval v ústraní, v tichosti a soustředěně. Jeho zjitřená a bdělá pozornost ke všem věcem života byla nesena výjimečnou zodpovědností a důslednou snahou přesně pojmenovávat a podle toho i jednat. Fotografie pro něj byla prostředníkem v pochopení dění kolem, prostředkem dotazování se po smyslu toho všeho. Ve svých neokázalých, ale vysoce kultivovaných fotografiích zachycuje citlivě situace zcela všední, obyčejné, které jsou esencí českého bytí v dané době. Jemné dotyky reality s o to větší výpovědní silou poodkrývají významy skryté v každodenní banalitě, v tom co je přehlížené, opomenuté, na okraji.

Ivan Lutterer při fotografování využíval různé formáty. Klasickým dřevěným aparátem 18 x 24 cm fotografoval malostranské dvorky, četné poetické přírodní motivy ze Stromovky i motivy mimopražské, jež svědčí o citlivé práci se světlem. Jeho hlavním tématem jsou ale především opomenutá místa a zákoutí Prahy. Soubor *Praha* (z let 1991–1992) zachycuje periferie Prahy v jejich opuštěnosti a totální zanedbanosti, odcizenosti prostředí.

Významné místo v Luttererově tvorbě zaujímala práce se starým panoramatickým přístrojem Kodak, typ Panoram 6 x 18 cm (z let 1894–1904). Zachycoval jím scénu v její úplnosti, kdy všechny zobrazené věci jsou postavené na roveň, a teprve jejich vzájemné souvislosti dávají mnohohrstevnatou výpověď.

Připomenuty byly i známé soubory, na nichž se Lutterer podílel jako spoluautor – *Český člověk a Letem českým světem 1898/1998*. Výstava v UPM poskytla první ucelený pohled na jeho tvorbu. Byla výsledkem zpracované pozůstalosti, kterou UPM získalo darem.

Edukační program

Edukační program pro návštěvníky s pracovními listy **Ostrovy nevšední všednosti** se ve výstavě soustředil na jedno z hlavních témat tvorby Ivana Lutterera – krajinu. Listy vyzývaly návštěvníky, aby si prohlédli knihu Luttererových panoramatických fotografií, a zaměřili se na snímky Prahy. Poté mohli zkoumat, jaké motivy se na vystavených snímcích často opakují a které části městské krajiny byly autorovi nejbližší. Hledali také odpověď na otázku, jak sami vnímají město, v němž žijí.

Listy nabídly i nevšední procházku Prahou: pátrání po místech na ostrovech, které Ivan Lutterer fotografoval, jejich srovnání se současnou podobou a následné zachycení této změny tužkou nebo fotoaparátem. Pokud návštěvníky při procházce zaujala jiná místa, mohli si vytvořit album své městské krajiny a porovnat, jak se jejich náměty liší od námětů Ivana Lutterera nebo co mají naopak společného.

Programy pro školy:

– Komentované prohlídky pro školní skupiny

– Program **Ostrovy nevšední všednosti**

Byl určen žákům II. stupně základních škol a studentům prvních ročníků víceletých gymnázií.

Skládal se ze tří částí: v muzeu, ve městě a ve škole.

Komentované prohlídky s kurátorem výstavy Jaroslavem Bártou:

29. 4., 20. 5.

Komentovaná prohlídka s komisařem výstavy Janem Mlčochem:

10. 6.

kurátor: Dita Hálová
architektonické řešení: Petr Duba
grafický design: Petr Krejzek, Martin Groch, ReDesign
návštěvnost: 5 829 osob

Václav Šerák (*1931) je výjimečná osobnost české a evropské keramiky. Věnuje se různým oborům keramické plastiky a designu. Jeho tvorba se vyznačuje prolínáním námětů ze sochařství do designu a jejich paralelním řešením. Hlavními tématy, přenášenými do obou oborů, jsou fragmenty architektury. Pro jeho práce jsou příznačné dynamické tvary, velkorysé proporce, uměřený detail a expresivní tvarové a barevné pojetí plastik. Jeho tvorba přesahující běžný rámec pojetí keramiky inspirovala a ovlivňovala dění v tomto oboru v Evropě i v zámoří.

Od počátku šedesátých let Václav Šerák spolupracoval s průmyslem. Celý život se zajímal o technickou stránku vzniku silikátových materiálů a díky jejich vynikajícím znalostem a materiálovým a tvarovým experimentům přicházel s inovacemi, které používal v ateliérové tvorbě i v autorském designu. Osobitý, monumentální a expresivní styl uplatňoval také v realizacích v architektuře – ve spolupráci s architektem Bohumilem Chalupníčkem – a poněkud netradičně ve sněhových a ledových plastikách společně s Jiřím Laštovíčkou a Petrem Říhou. V roce 1966 Václav Šerák založil s Luborem Těhníkem, Pravoslavem Radou a Bohumilem Dobiášem mladším keramické sympozium v Bechyni, dodnes nejdéle kontinuálně pořádané sympozium na evropském kontinentě.

V roce 1990 začal vést ateliér keramiky a porcelánu na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze. V porevoluční atmosféře uváděl studenty do dění ve volné keramické plastice a designu uplynulých let za hranicemi naší země. Šerákovi žáci v současné době zásadně ovlivňují podobu českého designu a není náhodou, že všechny vysokoškolské a univerzitní ateliéry zabývající se keramikou v Čechách a na Slovensku vedou právě Daniel Pirš, Antonín Tomášek, Gabriel Vach a Maxim Velčovský.

Edukační program

Edukační program ve výstavě se zaměřil na poznávání různých materiálových struktur objektů Václava Šeráka a mapování jejich souvislostí v evropském kontextu keramických center prostřednictvím interaktivní digitální hry. Představil autora rovněž jako organizátora odborného dění. Obsahem hry bylo spojování detailů struktur objektů s celky v návaznosti na určitý prostor.

Komentovaná prohlídka s Václavem Šerákem:

12. 8.

Komentované prohlídky s kurátorkou výstavy:

8. 7., 12. 8., 9. 9.

Vně a uvnitř

Umělá vlákna a móda od poloviny 20. let do současnosti

2. října 2014 – 11. ledna 2015

kurátor: Konstantina Hlaváčková

architektonické a výtvarné řešení, videoprojekce: Pavel Mrkus

grafický design: Štěpán Malovec

návštěvnost: 6 995 osob

Výstava představila zhruba osmdesát módních oděvů od padesátých let 20. století do současnosti. Klíčem k výběru exponátů ze sbírek UPM se staly umělé textilní materiály, ze kterých jsou vyrobeny dnes již ikonické oděvy, jako například silonové prádlo a punčochy, dederonové košile, šustáky, tesilové a krimplenové oblečení. Výstava se soustředila na převratný rozvoj textilního, oděvního a chemického průmyslu po druhé světové válce a užití umělých vláken v oděvní módě a dalších oblastech (včetně medicíny), pohybujících se na hranici mezi „vnějškem“ a „nitrem“ lidské existence. Celou instalaci oživila videoprojekce pohrávající si s vlákennými strukturami a unikátními mikrosnímky. Jejím autorem byl Pavel Mrkus, vyhlášený časopisem Art & Antiques osobností roku 2013.

Edukační program

Pavel Mrkus do celoplošné projekce zakomponoval ukázky jednotlivých druhů umělých vláken, včetně jejich mikrosnímků, které pro výstavu poskytla katedra textilních materiálů Technické univerzity Liberec. V tištěné podobě měli návštěvníci k dispozici texty, jež připravila kurátorka výstavy, s podrobnějšími informacemi o vzniku vláken, jejich produkci, způsobu využití a vlivu na životní prostředí. Na kolekci oděvů v minišatně, umístěné před vstupem do výstavního sálu, návštěvníci mohli dotekem či vyzkoušením zkoumat vlastnosti textilních materiálů. U každého oděvu se nacházel popisek s druhem materiálu a u některých také s mikrofotografií vlákna. Ve zkušebních oděvech se zájemci mohli vyfotografovat.

Programy pro školy:

– Komentované prohlídky pro školní skupiny s kurátorkou výstavy

– Edukační program **Vně a uvnitř**

Program byl určen žákům II. stupně základních škol a studentům prvních ročníků víceletých gymnázií. Jeho tématem byl vývoj textilních materiálů ve druhé polovině 20. století, rozvoj možností jeho dalšího využití (mimo odívání a bytový textil) a ekologické aspekty jeho produkce. Program zkoumal možnosti výkladu názvu výstavy.

– Samoobslužný edukační „balíček“ ke skupinovému vyučování (4 boxy s textovými a obrazovými materiály a sadou otázek) sloužil jako podklad k dalšímu pedagogickému rozvedení.

Komentovaná prohlídka s autorem výtvarného řešení výstavy:

18. 10.

Komentovaná prohlídka s Janou Částkovou, odbornicí na textilní materiály:

18. 11.

Komentované prohlídky s kurátorkou výstavy:

7. 10., 2. 12.

Doprovodná publikace

Konstantina Hlaváčková, *Vně a uvnitř. Umělá vlákna v odívání od poloviny 20. let do současnosti*, UPM a Arbor vitae, Praha 2014.

(více viz s. XY)

Celoplošná projekce, kterou vytvořil Pavel Mrkus, instalaci dodala dynamiku

Secese – Vitální umění 1900

ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v Praze

1. 11. 2013 – 31. 12. 2015

kurátoři: Radim Vondráček, Lucie Vlčková, Iva Knobloch a kol. kurátorů UPM

architektonické řešení: Dušan Seidl

grafický design: Štěpán Malovec

návštěvnost (1.–31. prosince 2014): 28 877 osob

Expozice v pražském Obecním domě představuje výběr špičkových děl české a evropské secese ze sbírek UPM. Jejím cílem je ukázat užité secesní umění jako součást převratného modernizačního a emancipačního úsilí závěru 19. století, jako reformní umělecký proud, usilující o „zmnožení a stupňování života“. Expozice proto přibližuje secesi jak z hlediska uměleckých ambicí moderních tvůrců, tak z hlediska nového životního pocitu, zasahujícího celou společnost.

Ukázány jsou mistrovské práce dekorativního umění ze slavné Světové výstavy v Paříži 1900, vlivy dobových ideových proudů (vitalismu, spiritismu a dalších), stylové a tvarové inovace sklářské tvorby, keramiky či nábytku i bohaté proměny celkového životního stylu, projevujícího se v tvorbě obytného interiéru, ve vizualitě reklamy nebo v secesní módě.

Edukační program

Program v expozici:

Návštěvníkům jsou k dispozici tablety se samoobslužným programem, přinášejícím další informace o vybraných exponátech, jejich tvůrcích a dobovém kontextu. Prezentace nabízí rovněž on-line propojení na portál Europeana s digitalizovanými fondy evropské secese z významných evropských institucí.

V aktivní zóně s autentickými secesními školními lavicemi si návštěvníci prostřednictvím digitální hry **Interiér 1900** mohou vytvořit svůj secesní interiér a zamyslet se prostřednictvím pracovních listů **Jak se bydlí v secesi** nad životním stylem a funkcemi interiéru v daném období ve srovnání se současností. Pracovní listy doplňuje vystřihovánka modelu secesního interiéru ze sbírky UPM. Obojí je k dispozici i v elektronické podobě na webových stránkách muzea.

K výstavě jsme vytvořili facebookový profil **Moje secese**, na kterém se návštěvníci mohou zapojit do aktivního mapování secese v celé České republice: <https://www.facebook.com/pages/Moje-Secese/467207150060788>. Aplikace pro mobilní zařízení je ke stažení zdarma na iTunes a Googleplay.

Cyklus komentovaných prohlídek s kurátory výstavy:

21. 1., 18. 2., 25. 3., 15. 4., 22. 4., 6. 5., 24. 6., 16. 9., 25. 11.

Cyklus komentovaných prohlídek pro pedagogy s hlavním kurátorem UPM:

28. 5., 4. 6., 24. 9.

Cyklus přednášek **Secese – Vitální umění 1900 ze sbírek UPM v Praze**

14. 1. – Eva Uchalová: *Secesní móda*

2. 2. – Petra Matějovičová: *Secesní šperk*

18. 3. – Jan Mlčoch: *Žeň světla a stínu. Secesní fotografie v českých zemích*

27. 5. – Petr Špaček, Tomáš Stern: *Restaurování secesního nábytku*

17. 6. – Světlana Spiwoková, Karla Frajerová: *Restaurování secesních kovů*

23. 9. – Daniela Karasová: *Autorský secesní interiér a nábytek*

30. 9. – Alena Samohýlová: *Restaurování secesního textilu*

9. 12. – Kateřina Nora Nováková: *Kořeny secesní bižuterie na Jablonecku*

Cyklus přednášek **Osobnosti secese**

14. 10. – Lucie Vlčková: *Vojtěch Preissig*

11. 11. – Petr Štembera: *Alfons Mucha*

16. 12. – Dušan Seidl: *Osvald Polívka*

Programy pro školy:

– Komentované prohlídky pro školní skupiny

– Edukační program **Obrázky z výstavy**

soubor vzdělávacích programů pro mateřské, základní a střední školy vytvořený pedagogy katedry výtvarné výchovy PedF UK v Praze je pokračováním spolupráce výzkumného projektu NAKI MK ČR a je dostupný v elektronické podobě na <http://www.upm.cz/index.php?language=cz&page=146&year=2014&id=100>.

K dispozici jsou čtyři složky: notýsek (osobní záznamník), lístky (kontextové informace k založení do notýsku) a informační a didaktické zázemí pro vyučující, které nabízí kontexty z literatury, poezie, hudby, filmu, výtvarného umění, techniky, vědy, sociálních vazeb či dobové populární kultury a zábavy). Tyto kontexty jsou propojeny s vybranými pojmy (šaty, květina, šperk, korzet, nábytek, prostor). V tomto vzdělávacím programu, který postupně rozšiřujeme, je kladen důraz na aktivní poznávací práci před výstavou, na výstavě, ale i po její návštěvě.

– Program **Výlet do secesní Prahy** je určen školním skupinám i rodinám. Spojuje seznámení s exkluzivními secesními předměty na výstavě s procházkou secesní architekturou Prahy podle mapy ve dvou časových variantách.

Dostupné z: <https://www.facebook.com/pages/Moje-Secese/467207150060788>.

Aktivity UPM v rámci Mezinárodního dne secese 10. 6. 2014:

Uměleckoprůmyslové museum v Praze připravilo dvě speciální komentované prohlídky pro učitele s hlavním kurátorem UPM Radimem Vondráčkem s představením edukačního programu (28. 5. a 4. 6. 2014), kterých se zúčastnilo více než sedmdesát pedagogů základních a středních škol. K tomuto dni byl rovněž vytvořen program **Školní výlet za pražskou secesí**, který mapuje významné secesní stavby v Praze a jehož výchozím bodem je Obecní dům s výstavou secese.

Doprovodná publikace (vyšla v roce 2013)

Secese – Vítání umění 1900 ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v Praze, Radim Vondráček a Lucie Vlčková (eds.), Praha – Řevnice: UPM a Arbor vitae 2013.

Vital Art Nouveau 1900 from the Collections of the Museum of Decorative Arts in Prague, Radim Vondráček, Lucie Vlčková (eds.), Praha – Řevnice: UPM a Arbor vitae 2013.

Model secesního interiéru – součást edukačního programu

19. 12. 2013–18. 3. 2014

předsálí výstavních prostor Obecního domu, Praha

15. 4.–15. 5. 2014

výstavní prostor Pedagogické fakulty UK v Praze, M. D. Rettigové 2, Praha 1

pořadatelé: UPM a katedra výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze
koncepce výstavy: Vladimíra Sehnalíková (UPM), Dita Hálová (UPM), Marie Fulková (KVV PedF UK)

grafické řešení: Štěpán Malovec

Výstava představila edukační programy, které vznikly k výstavním projektům UPM a Galerie Rudolfinum v letech 2011–2013. Byly vytvořeny ve spolupráci s katedrou výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze v rámci společného výzkumného grantu NAKI Ministerstva kultury ČR *Vzdělávání v oblasti kulturní identity národa se zaměřením na muzea, galerie a školy*.

Prostřednictvím vzdělávacích programů chtěly obě instituce své návštěvníky – širokou veřejnost, školní či zájmové skupiny – inspirovat k tvůrčímu zapojení do výstav a zprostředkovat jim hlubší znalost tématu. Vzdělávací programy mohou mít podobu takzvaných aktivních zón ve výstavách, komentovaných prohlídek, přednášek, pracovních listů, výtvarných děl, programů pro školy a podobně. Jsou realizovány ve výstavních sálech, výtvarných ateliérech pro návštěvníky a také ve školách, převážně ve vyučovacích hodinách výtvarné výchovy. Fotografické záznamy, edukační materiály, kresebné a písemné ohlasy účastníků programů dokumentovaly mnohohlasé svědectví všech lidí, kteří se příprav a realizací edukačních programů zúčastnili, o tom, co v souvislosti s výstavou viděli a prožili, co vytvořili, o čem přemýšleli a diskutovali.

Související publikace (vyšly již v roce 2013)

- Marie Fulková, Lucie Jakubcová, Leonora Kitzbergerová, Vladimíra Sehnalíková, *Galerijní a muzejní edukace 2. Umění a kultura ve školním kontextu. Učení z umění*, Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, a UPM, 2013.
- Vladimíra Sehnalíková, Dita Hálová, Marie Fulková, *Gamuedu.cz. Vzdělávací programy Uměleckoprůmyslového musea v Praze a Galerie Rudolfinum v letech 2011–2013*, (kat. výstavy), Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, a UPM, 2013.

Jaroslav Balzar: fotografie

16. 10. 2013–12. 1. 2014

návštěvnost (1.–12. 1. 2014): 60 osob

K nejexkluzivnějším fotografickým ateliérům meziválečné Prahy patřil podnik Jaroslava Balzara (1894–1945). Jeho starší práce jsou v duchu art deco, později se přiklonil ke glamour fotografii, protože se hodně pohyboval v divadelním a filmovém prostředí. Léta spolupracoval s přítelem Vlastou Burianem, pro jehož časopisy – vedle řady portrétů – vytvářel s básníkem Vilémem Szpykem fotomontáže. Výstava připomenula některé tehdejší herecké osobnosti, ale i vynikajícího tenistu Karla Koželuha, boxera Frantu Nekolného a další. Doprovodný text přiblížil realie z Balzarova profesního i osobního života, včetně jeho tragické smrti v létě 1945.

Miroslav Joda: fotografie

16. 1.–20. 4. 2014

návštěvnost: 826 osob

Připomíná-li se dnes jméno Miroslava Jodase (1932–2013), většinou je to ve spojení fotografie s jazzem. Umělecký odkaz tohoto legendárního dokumentaristy hudebního dění několika desetiletí má však mnoho dalších poloh, které z něho dělají jednu z nejvýraznějších osobností české fotografie šedesátých a sedmdesátých let. Tato komorní výstava přiblížila Jodasovy fotografické ilustrace knih, spolupráci s experimentálními divadly, civilizační krajiny, portréty českých a zahraničních umělců i výrazné fotografické sekvence.

Komentované prohlídky s kurátorem výstavy: 4. 3., 1. 4.

Jan Staněk: fotografie

16. 5.–14. 9. 2014

návštěvnost: 870 osob

Jednou z tragických obětí druhé světové války byl Jan Staněk (1919–1945). Narodil se v Praze v rodině majitele tiskárny, která se specializovala na plakátovou tvorbu. Po studiích grafických oborů se plně zapojil do práce ve firmě, navrhoval a realizoval velké množství plakátů i dalších tiskovin a současně se intenzivně věnoval fotografii a amatérskému filmu. Zemřel na následky těžkého zranění, které utrpěl při masakru v Brettschneiderově vile na pražské Zelené lišce 9. května 1945, v poslední válečný den.

Komentované prohlídky s kurátorem výstavy: 3. 6., 2. 9.

Jan Svoboda: fotografie ze 70. let

16. 10. 2014–1. 3. 2015

návštěvnost (do konce roku 2014): 430 osob

Galerie Josefa Sudka představila na své šedesáté výstavě fotografie Jana Svobody (1934–1990), které se nedávno podařilo získat do muzejní sbírky. Jedná se o práce ze sedmdesátých let, kdy byl Svoboda akceptován jako výtvarník pracující s médiem fotografie. V té době pracoval v Uměleckoprůmyslovém museu v Praze jako fotograf-dokumentátor. Komorní výstava také připomenula jeho autorsky adjustované práce, v nichž částečně navázal na starší realizace Josefa Sudka. Ukazuje se, že mezi díly obou tvůrců jsou mnohé paralely.

Komentovaná prohlídka s kurátorem výstavy: 4. 11.

Prsteny pro Tolkiena

výstavka u příležitosti projektu Open Square / Otevřené Palachovo náměstí

13. 10.–21. 11. 2014

aula hlavní budovy Filozofické fakulty UK v Praze, nám. Jana Palacha 1/2

autorka: Petra Matějovičová

grafický design: Štěpán Malovec

Výstava autorských objektů-prstenů současných českých umělců. Instalace šperků pojatých jako volná výtvarná díla vystihovala propojení UPM a Filozofické fakulty UK v rámci projektu Otevřené náměstí, jehož tématem byla tvorba J. R. Tolkiena. Zároveň sloužila jako pozvánka k prohlídce muzejní expozice v předvečer jejího uzavření z důvodu rekonstrukce historické budovy UPM.

Mimopražské výstavy

Exteriérové výstavy připravené v rámci projektu

Panelová sídliště v České republice jako součást městského životního prostředí:

Zhodnocení a prezentace jejich obytného potenciálu

Projekt podpořilo Ministerstvo kultury ČR v rámci Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI).

identifikační kód projektu: DF13P01OVV018

dobu trvání projektu: leden 2013 – prosinec 2017

vedoucí projektu: Lucie Zadražilová

fotografie ze současnosti – Jaromír Čejka, Jan Rasch

architektonické řešení – A1 Architects (Tereza Schneiderová, Lenka Křemenová, David Maštálka)

grafický design – Štěpán Malovec

V putovním cyklu exteriérových výstav postupně představujeme ve všech krajských městech výsledky mezioborového projektu, zaměřeného na výzkum vybraných panelových sídlišť v České republice. Běží mezi lety 2014 až 2017 a je určen zájemcům z řad odborné i laické veřejnosti

Návštěvníkům výstav předkládáme příběhy vybraných sídlišť, v nichž často figurují velmi schopní architekti, kteří tvůrčím způsobem rozvíjeli myšlenky architektů a urbanistů meziválečné avantgardy. Zajímalo nás také, jaký urbanistický koncept a jaké technologie byly pro stavbu sídlišť zvoleny, jaké jsou dispozice bytů a jaká umělecká díla se zde nacházejí. Na příkladech ukazujeme, co se s vybranými panelovými sídlišti děje dnes, zda regenerační zásahy přispěly ke zlepšení obytného prostředí nebo naopak narušily genia loci těchto celků. Položili jsme si také otázku, jaká je věková, vzdělanostní a profesní struktura zdejších obyvatel a jak se proměnila od doby výstavby.

Pro návštěvníky, které zajímají širší souvislosti tohoto fenoménu, jsou určeny obecnější texty o tom, proč se vlastně panelová sídliště začala v Evropě stavět, jak se vyvíjelo „bydlení v panelu“ v Československu, kolik lidí u nás tak v současné době žije, jak jsou nebo nejsou se svým bydlením spokojeni či jaké jsou scénáře budoucího vývoje sídlišť.

www.panelaci.cz

Zájemci mohou představit svůj panelák na www.facebook.com/panelaci

Příběh paneláku ve Středočeském kraji

„Domov pro 214 918 lidí“

1. září – 2. listopadu 2014

ulice Cyrila Boudy 2954, Kladno

1. exteriérová výstava putovního cyklu výstav zaměřeného na výzkum vybraných panelových sídlišť v České republice

vedoucí projektu a autorka koncepce výstavy – Lucie Zadražilová

autoři textů a výběru obrazového materiálu – Jana Barvíková, Martina Flekačová, Petr Gibas, Vendula Hnídková, Jindřich Chatrný, Michaela Janečková Jehlíková, Matyáš Kracík, Eva Novotná, Rostislav Švácha, Lukáš Vacek, Michaela Vojtková, Lucie Zadražilová

fotografie ze současnosti: Jaromír Čejka, Ondřej Kocourek

edukační program: Hana Havlůjová, Vladimíra Sehnalíková

návštěvnost: výstava byla volně přístupná široké veřejnosti 24 hodin denně

Tato výstava zahájila putovní výstavní cyklus věnovaný vybraným panelovým sídlištím v jednotlivých krajích České republiky. V Kladně se konala proto, že v rámci Středočeského kraje je právě tam nejvíce zajímavých panelových sídlišť. Kromě třech kladenských celků (Sítná, Rozdělův, Kročehlavy) se do nejužšího výběru dostaly ještě příbramské Březové Hory, přestavba centra Mladé Boleslavi a sídliště U Tylova divadla v Kutné Hoře.

Edukační program

- Součástí výstavních panelů je slovníček odborných pojmů a soubor aktivizačních otázek pro návštěvníky
- 22. 10. přednáška Evy Novotné *Příběh kladenských paneláků*, čítárna Městské knihovny v Kladně
- Anketa pro účastníky přednášky zkoumala, zda téma návštěvníky zaujalo a jaký je jejich pohled na panelovou výstavbu
- Vědomostní kvíz ve spolupráci s Městskou knihovnou v Kladně

Nabídka programů pro školy: www.panelaci.cz/stranka/pro-skoly

Příběh paneláku v Královéhradeckém kraji

„Domov pro 99 186 lidí“

11. listopadu 2014 – 25. ledna 2015

náměstí 28. listopadu, Hradec Králové

2. exteriérová výstava putovního cyklu výstav zaměřeného na výzkum vybraných panelových sídlišť v České republice

vedoucí projektu a autorka koncepce výstavy – Lucie Zadražilová

autoři textů a výběru obrazového materiálu – Jana Barvíková, Martina Flekačová, Andrea Husseiniová, Jindřich Chatrný, Michaela Janečková Jehlíková, Matyáš Kracík, Mariana Kubištová, Eva Novotná, Petra Špačková, Rostislav Švácha, Lukáš Vacek, Michaela Vojtková, Radim Vondráček, Lucie Zadražilová

edukační program: Hana Havlůjová, Vladimíra Sehnalíková

návštěvnost: výstava byla volně přístupná široké veřejnosti 24 hodin denně

V případě Královéhradeckého kraje autoři svou pozornost zaměřili na krajské město a vybrali v něm čtyři celky. Labská Kotlina I sice není panelovým sídlištěm v pravém slova smyslu, ale ukazuje, jakým způsobem architekti ve 40. a 50. letech navazovali v typizované výstavbě na předválečný funkcionalismus. Labská Kotlina II a Slezské Předměstí jsou příklady panelových sídlišť stavěných převážně v době experimentů 60. let. Do nejužšího výběru se dostalo také Moravské Předměstí, největší a nejdéle stavěné sídliště v Hradci Králové, v němž v roce 2011 bydlela celá čtvrtina obyvatel města.

Edukační program

- Součástí výstavních panelů je slovníček odborných pojmů a soubor aktivizačních otázek pro návštěvníky
- 21. 1. přednáška Martiny Flekačové *Příběh paneláku v Královéhradeckém kraji*, přednáškový sál Muzea východních Čech v Hradci Králové

Nabídka programů pro školy: www.panelaci.cz/stranka/pro-skoly

Fenomén B

4. 5.–28. 9.

Mezinárodní muzeum keramiky Bechyně

pořadatelé: Mezinárodní muzeum keramiky v Bechyni a Střední uměleckoprůmyslová škola Bechyně ve spolupráci s UPM v Praze

kurátoři: Dita Hálová, Jiří Novotný

odborná spolupráce: Milan Hlaveš

architektonické řešení: Štěpán Rous

grafický design: Jana Hradcová

návštěvnost: cca 5 000 osob

Výstavní projekt uspořádaný k 130. výročí založení keramické školy v Bechyni představil na 120 autorů z řad absolventů a pedagogů bechyňské uměleckoprůmyslové školy a zmapoval jejich vliv na české výtvarné umění. Ve výběru figurovaly významné osobnosti z oblasti současného designu a volného umění. V členitých prostorách Mezinárodního muzea keramiky byly vystaveny jejich sochy, volné keramické plastiky, produktový design a také ukázky z dochovaných prací studentů od úplných začátků školy v roce 1884 po současnost. Expozici doplňovala prezentace tvorby současných pedagogů, která dotváří celkový obraz aktuálního dění na SUPŠ. Jedná se především o absolventy, již prošli dalšími studiemi na pražské Akademii výtvarných umění a Vysoké škole uměleckoprůmyslové, fakultě umění a designu Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, fakultě výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně atd. Výběr se zaměřil na osobnosti, které studovaly po roce 1945 až do nedávné minulosti, – sochaře pracující s keramickou hmotou jako aktuálním výrazovým prostředkem, přes nositele řemeslné a výtvarné tradice výroby keramiky, po autory působící v různých oborech designu (porcelán, sklo, interiér, průmyslové výrobky atd.).

Edukační program

Programy ve výstavě připravené ve spolupráci s UPM zahrnovaly tři aktivní zóny s pracovními listy:

- 1) První program pracoval se základními pojmy a materiály z oboru keramické plastiky a s jejich rozpoznáváním dotykem na plastice „Drak“ od Jiřího Hlušíčky. K porozumění vzniku, stavbě a prostorovému vymezení plastik bylo využito stavebnice Lukáše Urbance.
- 2) Další aktivní program seznamoval s principy vytváření dekoru a s jeho uplatněním na ukázkách reprezentujících různé výtvarné styly od doby vzniku keramické školy. Vytváření dekoru a opakování jeho prvků přibližovala hra navržená a vyrobená Štěpánem Rousem. Úkoly v pracovních listech si kladly za cíl rozvoj kresebných dovedností při tvorbě dekoru na reprodukce ryby a vázy tzv. dobiášovského tvaru (podle pedagoga a keramika Bohumila Dobiáše st.).
- 3) Velkoformátové pexeso využívající díla Pravoslava Rady ze sbírky Mezinárodního muzea keramiky v Bechyni bylo inspirováno pexesem vytvořeným pro Radovu výstavu v UPM v roce 2011.

Cyklus komentovaných prohlídek s kurátory výstavy:

21. 6., 24. 7., 14. 8., 28. 9.

Katalog k výstavě:

Fenomén B

vydavatelé: Alšova jihočeská galerie v Hluboké nad Vltavou,

Střední uměleckoprůmyslová škola Bechyně a UPM v Praze, 2014

texty: Dita Hálová, Jan Kačer, Karel Kryl, Jiří Militký, Jiří Novotný, Milouš Růžička

vydání: české

grafický design: Jana Hradcová

formát: 27 x 22,4 cm, měkká vazba

počet stran: 122

počet reprodukcí: 400

ISBN 978-80-87799-15-4 (AJG Hluboká nad Vltavou)

ISBN 978-80-7101-142-2 (UPM v Praze)

Putovní výstavy v zahraničí

Masterpieces of Glass from the Collection of the Museum of Decorative Arts in Prague

20. června 2014 – 1. května 2017

Čínská lidová republika

pořadatelé: UPM a Shanghai Youxiang Art Exhibitions and Exchange Development

hlavní autorka koncepce: Helena Brožková

spoluautoři: Jan Schöttner, Milan Hlaveš

1) Hunan Provincial Museum, Changsha, 20. 6.–14. 9.

návštěvnost: cca 60 000 osob

2) Inner Mongolia Museum, Hohhot, 25. 9.–17. 12.

návštěvnost cca 38 000 osob

V roce 2013 se podařilo domluvit s čínským partnerem putovní výstavu po deseti tamních muzeích, věnovanou historii evropského skla. Výstava přibližuje na ukázkách ze sbírky UPM vývoj evropského sklářského umění od antiky až po třicátá léta 20. století. Zahrnuje všechny základní hutní techniky i techniky rafinace, které se podílely na utváření specifické podoby evropského skla. Ve výběru dominují skla české provenience, návštěvník však může spatřit také skla ostatních významných sklářských oblastí – Itálie, Nizozemí, Anglie, Německa a dalších zemí. První dvě zastávky byly v roce 2014, dalších osm se plánuje na období let 2015 až 2017:

3) Beijing Art Museum, Beijing, 6. 1.–15. 3. 2015

4) Henan Museum, Zhengzhou, 27. 3.–21. 6. 2015

5) Shanxi Museum, Taiyuan, 16. 7.–14. 10. 2015

6) Liaoning Provincial Museum, Shenyang, 24. 10. 2015–14. 2. 2016

7) Shenzhen Museum, Shenzhen, 3. 3.–12. 6. 2016

8) Zhejiang Provincial Museum, Hangzhou, 28. 6.–3. 9. 2016

9) Hubei Provincial Museum, Wuhan, 28. 10. 2016–3. 2. 2017

10) Anhui Museum, Hefei, 18. 2.–28. 5. 2017

Doprovodná publikace

Masterpieces of Glass from the Collection of the Museum of Decorative Arts in Prague,
Helena Brožková (ed.), více viz s. 59.

The Radiance of Stillness and Motion

Bohemian Glass from the Collection of the Museum of Decorative Arts in Prague

3. srpna 2014 – 30. srpna 2015

pořadatelé: UPM a Suntory Museum of Art, Tokio

autoři koncepce: Jan Schöttner, Milan Hlaveš

1) Suntory Museum of Art, Tokio, 2. 8.–28. 9. 2014

návštěvnost 47 295 osob

Další putovní výstavu do zahraničí, tentokrát do Japonska, jsme připravili před uzavřením sbírek v letech 2015–2016 z důvodu generální rekonstrukce historické budovy a výstavby nového centrálního depozitáře. Přináší chronologický přehled vývoje českého skla od pozdního středověku do současnosti. Výběr asi 200 kusů exponátů byl proveden tak, aby reprezentoval jednotlivé umělecké slohy a styly a zároveň obsahoval co nejširší škálu dekoračních a rafinačních technik.

další dvě zastávky v roce 2015:

2) Aichi Prefectural Ceramic Museum, 11. 4.–24. 5.

3) Kobe City Museum, 6. 6.–30. 8.

Doprovodná publikace

The Radiance of Stillness and Motion: Bohemian Glass from the Collection of the Museum of Decorative Arts in Prague, Jan Schöttner (ed.)

(více viz s. 60)

プラハ国立美術工芸博物館蔵
耀きの静と動
ボヘミアン
グラス

The Radiance of
Stillness and Motion:
Bohemian Glass
from
the Collection of the Museum of
Decorative Arts in Prague

2014. **8/2** (sat.) – **9/28** (sun.)

開館時間 = 10–18時 休館日 = 毎週火曜日 *9/23(火・祝)は開館
*金・土および9/14(日)、9/22(月)は20時まで開館 *いずれも入館は閉館の30分前まで

【主催】サントリー美術館、読売新聞社 【後援】チェコ共和国大使館
【協賛】Lufthansa Lufthansa Cargo 三井不動産 MS&AD 三井住友海上
サントリーホールディングス
【特別協力】UPM プラハ国立美術工芸博物館

六本木・東京ミッドタウン ガレリア3階
サントリー美術館
〒107-8643 東京都港区赤坂 9-7-4 Tel. 03-3479-8600 <http://suntory.jp/SMA/>

コロワット堂
紋章文様付コブレット
ボヘミア 1720年頃
Photo © Cabinet Ukiyevs

Stálé expozice)

Nové mimopražské expozice

Evropská kamenina ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v Praze

20. 6. 2014–31. 12. 2017

Zámek Vranov nad Dyjí

výběr exponátů: Magdalena Prosková

návštěvnost: odhadem 8–10 000 osob

Letošní XVI. ročník výstavy historického uměleckého řemesla na Státním zámku ve Vranově nad Dyjí byl uspořádán díky mimořádné spolupráci mezi Národním památkovým ústavem a UPM, které pro tento účel zapůjčilo celou svou sbírku kameniny patřící k nejucelenějším a nejkvalitnějším souborům svého druhu ve střední Evropě. Důvodem probíhající prezentace tohoto fondu, zahrnujícího více než 1 500 předmětů, je již zmiňované uzavření sbírek muzea v letech 2014 až 2016 kvůli generální rekonstrukci historické budovy a výstavbě nového centrálního depozitáře v Praze-Stodůlkách.

Vranovská expozice nabízí soubor vybraných keramických výrobků rozprostřených na časové ploše od 70. let 18. století do 70. let 19. století. Zastoupena je v ní produkce anglických, francouzských, italských, německých, rakouských, uherských, ruských, lucemburských a belgických manufaktur. Z českého a moravského prostředí se mimo jiné uplatňují kameninové továrny pracující v Praze, Týnci, Staré Roli, Dalovicích, Kravsku, Teplicích, Děčíně, a také ve Vranově nad Dyjí, kde v 19. století působila významná manufaktura vyrábějící jemnou kameninu v anglickém stylu.

Evropská kamenina

ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v Praze

3. června–30. září 2015 • Zámek Vranov nad Dyjí

Výstava se koná pod záštitou ministra kultury ČR Daniela Hermana. Otevřeno v červenci a srpnu denně kromě pondělí od 10 do 17 hodin, v červnu a září o víkendech od 10 do 16 hodin.

Expozice historického evropského skla ze sbírek UPM

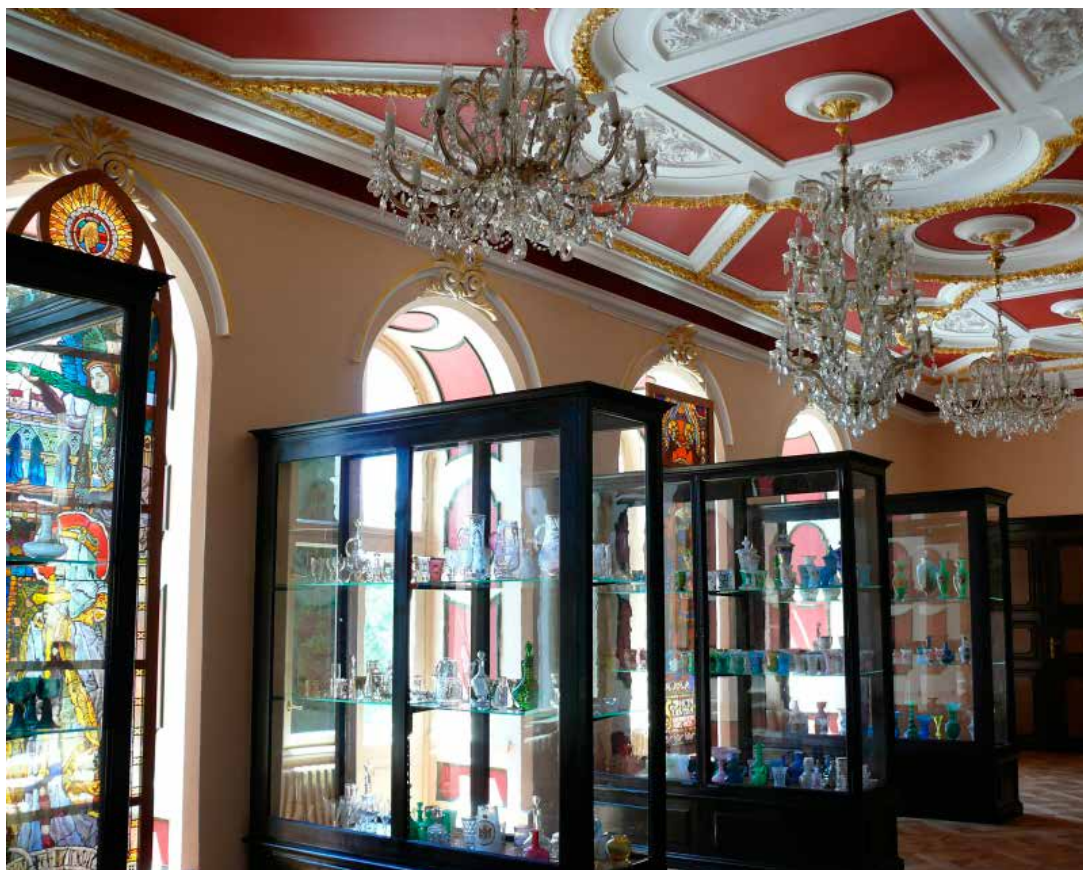
2. 6. 2014–31. 12. 2017

Zámek Světlá nad Sázavou

výběr exponátů: Helena Brožková

návštěvnost: odhadem 5 000 osob

Prohlídkový okruh Expozice historického evropského skla ze sbírky UPM v nově upravených prostorách zámku Světlá nad Sázavou představuje rozsáhlý soubor, který čítá téměř 1 100 předmětů od období baroka do počátku 20. století. Jedná se o unikátní kolekci evropského a především českého skla „pro všední i slavnostní den“, která doposud nebyla vystavena v takovém množství. UPM zapůjčilo cenné sbírkové předměty zámku Světlá nad Sázavou v souvislosti s rekonstrukcí pražské budovy muzea a výstavbou nového depozitáře.

Expozice skla v prvním patře zámku ve Světlé nad Sázavou

Hlavní budova UPM v Praze

Příběhy materiálů

návštěvnost: 26 503 osob

Bohaté sbírky UPM zahrnují umělecké řemeslo, užité umění a design od pozdní antiky do současnosti, především evropského původu se zaměřením na české země. Inspirativní prostředí stálé expozice seznamuje s vývojem jednotlivých oborů užitého umění – proměnami tvaru, dekoru a ornamentu v průběhu staletí. Součástí expozice jsou interaktivní programy.

Votivní sál > historie UPM, zakladatelé, mecenáši a jejich dary

Umění ohně – sál skla a keramiky > stylový a technologický vývoj skla, keramiky a porcelánu, předměty ke stolování, zrcadla, vitráže, interiérové doplňky

Tisk a obraz – sál užité grafiky a fotografie > způsoby předávání informací textem a obrazem: knižní vazby, knižní ilustrace, vývoj písma, plakát, fotografie, drobná užitá grafika

Klenotnice – sál kovů a jiných materiálů > zlatnické práce, šperky, práce z polodrahokamů, slonoviny a jiných materiálů, litina, cín a barevné kovy

Příběh vlákna – sál textilu a módy > vývoj světského a liturgického oděvu, tapiserie, krajky, výšivky, ukázky hraček

Stroje času – sál hodin a hodinek > umělecky tvarované a zdobné hodiny, hodinky a měřicí přístroje

Edukační program

Přednášky:

28. 1. – Helena Brožková: *Orfeus mezi zvířaty: Podmalba ve stylu prací Roelandta Saveryho ze sbírky UPM*

4. 2. – Světlana Spiwoková: *Restaurování kovů*

Komentovaná prohlídka:

18. 10.

Program *Hands on Desk* (připravila Kateřina Loukotová):

– seznámení s vybranými exponáty a jejich příběhy dotykem

18. 5. k Mezinárodnímu dni muzeí

18. 10. v rámci akce *Open Square / Otevřené Palachovo náměstí*

Během programu „Hands on Desk“ ve stálé expozici UPM se návštěvníci seznamovali s některými exponáty dotykem

Barokní umělecké řemeslo ze sbírek UPM

Uměleckoprůmyslové museum v Praze obohatilo expozici českého barokního umění Národní galerie o samostatnou část, věnovanou užitému umění středoevropského kulturního prostoru od manýrismu přelomu 16. a 17. století až po klasicismus sklonku 18. století. Instalace v atraktivním prostředí zrekonstruovaných klenutých sálů podzemního podlaží paláce představuje na více než čtyřech stech uměleckých předmětů vývoj výzdobných technik, ornamentiky i ikonografie. Expozice se soustředí na tři tematické okruhy nazvané *Liturgie, Stolování a Ornamet*.

Mimopražské stálé expozice UPM

Zámek Kamenice nad Lipou – pobočka UPM
celková návštěvnost: 15 427 osob

Angličáci Matchbox

Expozice představuje kolekci miniaturních modelů aut anglické firmy Lesney vyráběných pod značkou Matchbox. Zastoupena je zde řada aut-veteránů Models of Yesteryear, kterou firma začala vyrábět v roce 1956. Kolekce zahrnuje celou škálu modelů od nejstarších kovových autíček po současnou produkci s plastovými součástmi.

Geneze nábytkového designu v Čechách, na Moravě a v dalších evropských zemích Studijní depozitář nábytku 19. a 20. století

Tato expozice dokládá klíčové momenty vzniku a vývoje designu nábytku související s přechodem individuální řemeslné výroby na hromadnou strojovou v průběhu 19. století: vliv nových technologií a materiálů na nábytkový design, moderní způsob života ovlivňující typologickou skladbu nábytku, okouzlení plasty a posléze jejich kritiku, úlohu jednotlivců i nábytkářských škol. Plochou 634 m² a několika sty exponáty tvoří nejrozsáhlejší expozici tohoto typu u nás. Najdeme tu ikony světového designu, byť často v replikách, i práce nejmladší generace českých designérů.

Mříže, klíče, zámky – kované železné práce za sbírek UPM

Ukázky středověkých, renesančních a barokních mříží jsou vystaveny v renesančním sále ve východním křídle zámku; sousední sál přibližuje vývoj historických zámků, klepadel, kování a klíčů od doby románské až do 19. století.

Alena Matějková: Cesta

Podzemní gotický sál ukrývá monumentální objekt Cesta, vytvořený z hrubého čedičového kamene a skla z dílny výtvarnice a sochařky Aleny Matějkové.

Hračky ze sbírky Františka Kyncla

(do 24. 8. 2014)

Výroba dřevěných hraček v Ústí nad Orlicí – Expozice hraček z dílny Karla Blanka (nar. 1898), vyučeného v soustružnické a řezbářské dílně svého otce. Karel Blank se věnoval nejprve výrobě upomínkových a dekoračních předmětů a postupně rozšiřoval svůj sortiment o dřevěné malované hračky. Později vyráběl také pro družstvo Artěl a Hořícké hračkářské družstvo.

Loutky Hampelmann – Pohyblivé hračky typu Hampelmann, příbuzné loutek-marionet, se údajně objevily na zámku v Torgau v severozápadním Sasku již v roce 1572. Jednotlivé díly byly omalovány jednoduchými barevnými ornamenty. Obliba těchto loutek trvá do současnosti – vyskytují se v různých podobách lidských i zvířecích, nejčastěji znázorňují mužské úsměvné postavičky.

Historie textilní výroby

Expozice jediného českého muzea specializovaného na historii textilní výroby sleduje vývoj textilnictví, zvláště textilního tisku, v České republice i v zahraničí. Muzeum textilu patří k cílům české trasy Evropských textilních cest (www.ETN-net.org/routes).

Textilie potištěné různými druhy tisku, pracovní nástroje, nářadí a náčiní seznamují s historií zpracování textilních surovin, vývojem přádelnictví, tkalcovství, barvířství a tisku. Produkci našich i zahraničních textilních tiskáren a tkalcoven ilustruje bohatý fond vzorníků. K vzácným položkám patří fragmenty textilií Koptů (křesťanských potomků starých Egyptanů), tkaniny domorodých obyvatel Senegalu a Súdánu nebo doklady spolupráce výtvarných umělců s textilní výrobou.

Expozice je věnována mimo jiné vývoji rukodělné textilní výroby, mechanizovanému tisku, tradicím bavlnářské výroby, historii textilních tiskáren ve východních Čechách a spolupráci textilních tiskáren s výtvarníky Mikolášem Alšem, Josefem Čapkem, Františkem Kyselou, Zdenkem Seydlem, Karlem Svolinským, Jiřím Trnkou a dalšími.

Nalezneme zde tkalcovský stav, deskový potiskovací stroj (perotina), válcový tiskací stroj a stůl pro mechanizovaný filmový tisk, zařízení dílen vzorkaře – výrobce forem pro ruční tisk, modrotiskaře a rytce tiskacích válců. Svoji zručnost si mohou návštěvníci vyzkoušet na kobercovém stavu a replice neolitického stavu.

Zámek Klášterec nad Ohří

Expozice porcelánu ze sbírek UPM

návštěvnost expozice: 9 096 osob

Zámek v Klášterci nad Ohří se stal, vzhledem k tradici místní proslulé porcelánky, ideálním místem pro představení bohaté sbírky UPM. Expozice českého porcelánu přístupná s průvodcem v jedenadvaceti sálech prvního patra zámku seznamuje s tvorbou předních tuzemských porcelánek v proměnách stylových epoch a v kontextu s dobovým mobiliářem, který pochází též z fondů UPM. Vybrané kolekce reprezentují tvorbu období biedermeieru, jež bylo zlatým věkem českého porcelánu, dále rozvoj raně industriální výroby neorokokového a secesního porcelánu, a také produkci v éře moderních stylů 20. století, kdy český porcelán zejména v meziválečném období a na Světové výstavě Expo '58 dosahoval mezinárodních úspěchů. Expozici uzavírají ukázky designu sériově vyráběných souprav z přelomu 20. a 21. století.

Další část expozice představuje na vybraných příkladech souborů stolního nádobí, solitérů a figurální tvorby produkci **čínského a japonského porcelánu**, na niž v 18. století navazovala počínající evropská produkce. Expozice v sousedním sále dokumentuje nejen výrobu **evropského porcelánu**, ale také osudy původních majitelů vystavených předmětů, kteří se stali ve 20. století oběťmi holocaustu.

Komunikace s veřejností

V roce 2014 muzeum pokračovalo ve vydávání čtvrtletních tištěných programů, které přinášely informace o aktuálních výstavách, edukačních programech a publikacích. Programy byly k dispozici v hlavní budově, pobočkách, knihovnách, kavárnách a dalších spřátelených subjektech. Ke každé výstavě v hlavní budově jsme připravili sadu propagačních materiálů: CLV, plakát A1, leták, TV spot atd. K jejich distribuci docházelo podle momentálních finančních možností UPM. Standardem byly tiskové konference pro novináře i zainteresovanou veřejnost. Neplacenou formou spolupráce muzeum využívá společně s portálem Kudyznudy.cz či Artmap.cz. Elektronicky rozesíláme upoutávky na výstavy a expozice nebo pozvánky na edukační programy; provozujeme internetový profil na facebooku.

Značný důraz byl kladen na informování veřejnosti o postupu výstavby Centrálního depozitáře v Praze-Stodůlkách. K plánované rekonstrukci historické budovy UPM jsme připravili kampaně „Zavíráme“ a „Nejlepší muzeum je zavřený muzeum“.

Úspěšně pokračujeme ve spolupráci s Českou televizí – díky tomu ČT odvysílala pětadvacet půlminutových spotů propagujících expozici *Secese – Vítání umění 1900* v Obecním domě a výstavu *Vně a uvnitř: Umělá vlákna v módě od poloviny 20. století do současnosti*.

Během **Mezinárodního dne muzeí** byl volný vstup do historické budovy UPM; do podzimní přehlídky **Designblok 2014** jsme se zapojili expozicí v Obecním domě a výstavou *Vně a uvnitř*. Zúčastnili jsme se také prvního ročníku festivalu **Open Square/Otevřené Palachovo náměstí** společně s Českou filharmonií, Filozofickou fakultou UK a Institutem pro plánování a rozvoj hl. města Prahy.

Společnou propagační strategii jsme vyvíjeli s Vysokou školou uměleckoprůmyslovou při prezentaci její publikace *1989 Diskuse 2014*, na níž se editorsky podílela kurátorka sbírky grafiky Iva Knobloch.

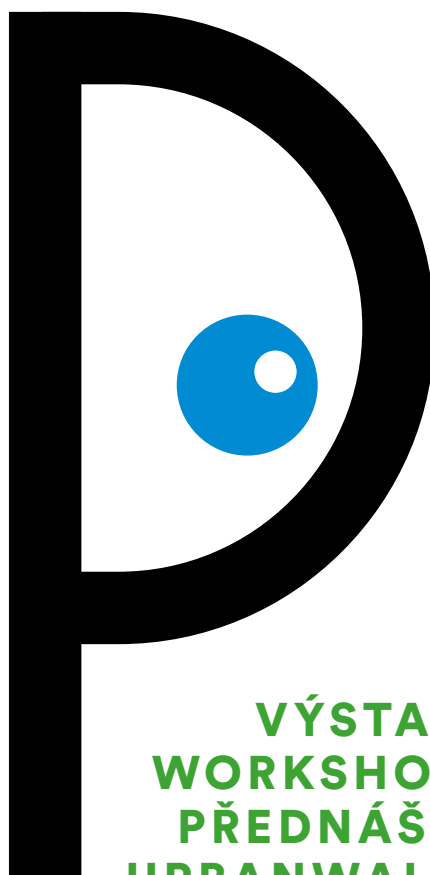
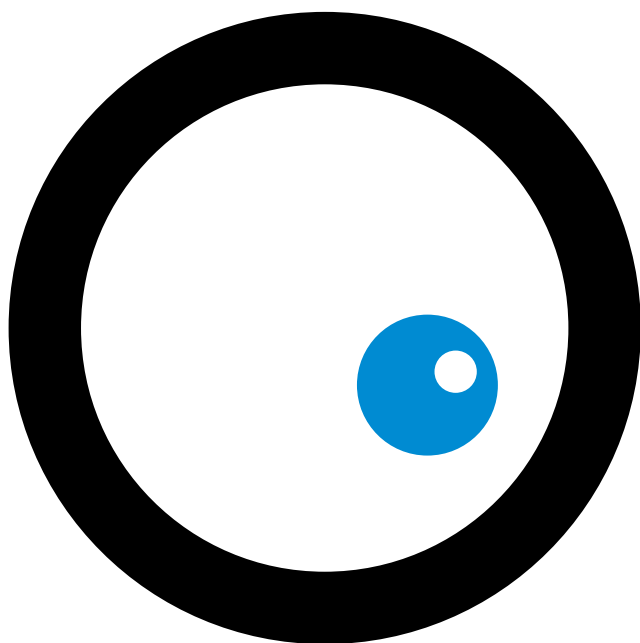
UPM spolupracovalo na projektu **Google Art**, díky němuž zpřístupnilo část svých sbírek světové veřejnosti. Dva sbírkové předměty byly nasnímány metodou gigapixel a jsou v širokém rozlišení prezentovány v rámci tohoto projektu, stejně jako stálá expozice UPM nazvaná *Příběhy materiálů* > <https://www.google.com/culturalinstitute/collection/museum-of-decorative-arts-in-prague?projectId=art-project>.

Spolupráci na akci *Open Square / Otevřené Palachovo náměstí* stvrdili (zleva) zástupce Institutu pro plánování a rozvoj hl. města Prahy Tomáš Ctibor, ředitelka UPM Helena Koenigsmarková, děkanka Filozofické fakulty UK Mirjam Friedlová a ředitel České filharmonie David Mareček.

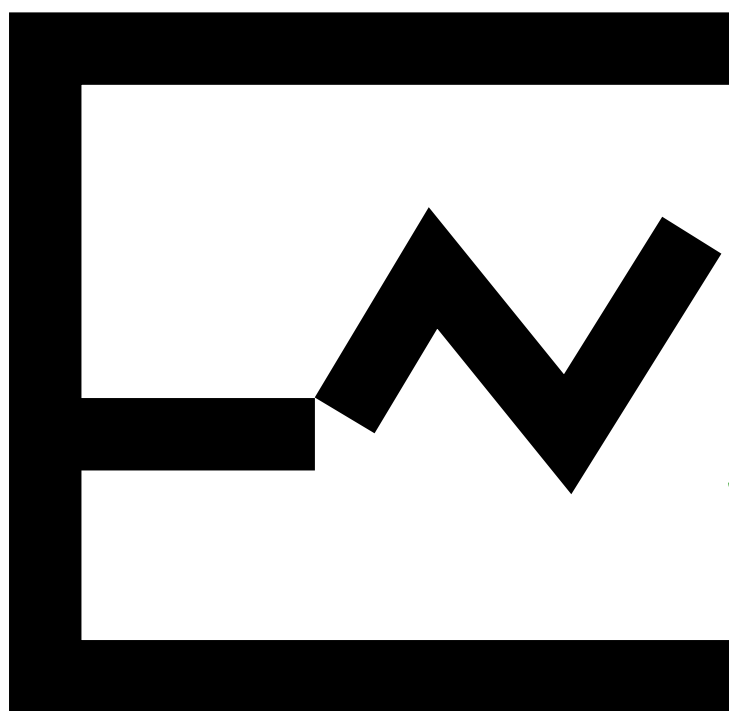

OTEVŘENÉ

PALACHOVO

NÁMĚSTÍ

VÝSTAVY
WORKSHOPY
PŘEDNÁŠKY
URBANWALKS
PREZENTACE
OBORŮ
VEČERNÍ
KONCERT

OPEN
SQUARE

OPENSQUARE.CZ

18.10.

Česká filharmonie

u(p)m

IPR
PRAHA

Další možnosti propagace výstavních projektů a dalších aktivit UPM vyplývají z dlouhodobé spolupráce s **mediálními partnery**: časopisem *Art & Antique*, webovými portály CzechDesign, DesignGuide.cz, DesignMagazin, Fler.cz, PragueOut.cz a FotoVideo a rádii Classic, Český rozhlas a Radio 1.

Na vizuální podobě výstav a publikací spolupracuje oddělení prezentace sbírek dlouhodobě s grafickým designérem Štěpánem Malovcem, na jednotlivých výstavních projektech se podílejí i další autoři a významná studia. I když je snaha standard propagace udržet, negativně jej ovlivňuje omezené personální zajištění, absence marketingové pozice a snižující se rozpočet muzea.

Edukační činnost

Na poli edukace pokračovala spolupráce UPM s katedrou výtvarné výchovy Pedagogické fakulty UK v Praze (KVV PedF UK) v návaznosti na tříletý projekt aplikovaného výzkumu NAKI *Vzdělávání v oblasti kulturní identity národa se zaměřením na muzea, galerie a školy*, podporovaný Ministerstvem kultury ČR v letech 2011–2013.

Vzdělávací programy realizované v rámci toho výzkumného úkolu k výstavám UPM a Galerie Rudolfinum, představila výstava **GAMUEDU.CZ / Galerijní a muzejní edukace: učení z umění**. Zahájena byla v prosinci 2013, v polovině dubna 2014 se přesunula z prostor Obecního domu v Praze do budovy pedagogické fakulty UK v Praze, kde byla k zhlédnutí do poloviny května (více viz s. 36).

Výstupem projektu byly rovněž tři **metodiky realizace vzdělávacího galerijního/muzejního programu pro předškolní (Metodika I), základní (Metodika II) a gymnaziální (Metodika III) vzdělávání**, které v dubnu 2014 na základě pozitivních oponentských posudků certifikovalo Ministerstvo kultury ČR. Metodiky jsou určeny muzejním a galerijním pedagogům i učitelům všech stupňů škol, a mohou přispět k rozvoji edukačních programů na základě „učení z umění“. Jsou dostupné na www.upm.cz (služby > edukace).

Díky vzniku aktivní badatelské sítě mezi KVV PedF UK a UPM vytvořili pedagogové katedry výtvarné výchovy Marie Fulková, Leonora Kitzbergerová a Ivan Špírk k expozici *Secese/Vitální umění 1900* v pražském Obecním domě programy pro školy *Obrázky z výstavy*. Za UPM projekt koordinovala kurátorka edukační činnosti Vladimíra Sehnalíková.

Edukační programy ke krátkodobým výstavám v UPM a k expozici secese, které připravila Vladimíra Sehnalíková, zahrnovaly aktivní zóny ve výstavě, pracovní listy, cykly komentovaných prohlídek, přednášek a programy pro školy. Na programu k exteriérovým výstavám, mapujícím historii panelových sídlišť v ČR, se podílela pedagožka Hana Havlůjová z katedry dějin a didaktiky dějepisu PedF UK.

Podrobné informace o edukačních programech naleznete v přehledu výstav:

Ivan Lutterer: Nenápadné souvislosti, s. 28

Oheň – hlína – led / Václav Šerák a jeho žáci, s. 30

Vně a uvnitř. Móda a umělá vlákna 2. poloviny 20. století, s. 32

Secese / Vitální umění 1900 ze sbírek UPM v Praze, s. 34

výstavy fotografií v Galerii Josefa Sudka, s. 37

Příběh paneláku ve Středočeském kraji, s. 39

Příběh paneláku v Královéhradeckém kraji, s. 40

Hlavní náplní tradičních vzdělávacích **programových úterků pro veřejnost** bylo pokračování přednáškového cyklu k expozici secese, který se v říjnu rozšířil o téma *Osobnosti secese*.

„Samoobslužný“ program ve výstavě Františka Drtikola – návštěvníci vytvářeli na zpětném projektoru vlastní kompozice ze stylizovaných figur F. Drtikola a dalších transparentních materiálů.

u(p)m

Ostrov nevšední všednosti Islands of Extraordinary Ordinairiness

„Žádný člověk není ostrov sám pro sebe. Každý je kus nějakého kontinentu, část nějaké pevniny: spláchne-li moře hroudu, je Evropa menší, jako by to byl nějaký mys, jako by to byl statek tvých přátel nebo tvůj...“

John Donne, 1624

“No man is an island, entire of itself. Every man is a piece of the continent, a part of the main. If a clod be washed away by the sea, Europe is the less. As well as if a promontory were. As well as if a manor of thy friend's or of thine own were...”

John Donne, 1624

Praha, Libeňský ostrov, 15. 2. 1987

Prague, Libeň Island, 15 February 1987

Pracovní listy k výstavě fotografií Ivana Lutterera vyzývaly návštěvníky k objevování pražských ostrovů.

Vydavatelská činnost

V roce 2014 Uměleckoprůmyslové museum vydalo či podpořilo vydání čtyř titulů věnovaných umění a designu 20. století zaměřených na české čtenáře a pro návštěvníky putovních výstav skla po Japonsku a Číně připravilo dvě doprovodné publikace. Kromě těchto titulů se kurátoři UPM podíleli autorsky či editorsky na řadě dalších odborných knih – viz Vědeckovýzkumná činnost (s. 9–10) a zprávy jednotlivých sbírek (s. 63–80).

V publikaci **Vně a uvnitř** věnované umělým vláknům v odívání od druhé poloviny 20. století do současnosti kurátorka sbírky textilu a módy Konstantina Hlaváčková uvádí produkci umělých vláken do souvislosti s vývojem techniky, průmyslu, sociálních vztahů, ochrany životního prostředí a dalších oborů, včetně zdravotnictví. Publikace vyšla ke stejnojmenné výstavě, která uzavírala výstavní program UPM před zahájením rekonstrukce historické budovy. O její nominaci v soutěži Nejkrásnější české knihy roku 2014 v kategorii Odborná literatura se zasloužil grafický designér Štěpán Malovec.

V další knize věnované tvorbě českého grafika, typografa, malíře, ilustrátora a účastníka protirakouského i protinacistického odboje Vojtěcha Preissiga připomenula Lucie Vlčková s autorským kolektivem Preissigovy kořeny ve Světcích u Bíliny a jeho rozsáhlé umělecké i občanské aktivity. Publikace **Vojtěch Preissig – Ze Světců do světa**, jejíž vznik iniciovala rodná obec a Společnost přátel města Duchcova vyšla sedmdesát let po Preissigově tragické smrti v koncentračním táboře.

Ve spolupráci s Vysokou školou uměleckoprůmyslovou v Praze připravila kurátorka sbírky užité grafiky Iva Knobloch společně s profesorem Jiřím Pelclem titul **1989 Diskuse 2014. Architektura, interiér, design**. Tento časosběrný dokument z let 1989 a 2014 zachycuje postoje jedné generace designérů a architektů, narozených v Československu mezi lety 1950 a 1960. V soutěži Nejkrásnější české knihy roku 2014 získal 2. místo v kategorii Odborná literatura.

Publikaci **Design/nábytek/interiéry: Osobnosti a sbírky nábytkového designu 19. a 20. století** věnoval její editor Ladislav Zikmund-Lender k významnému životnímu jubileu Daniele Karasové, která mnoho let utvářela sbírku nábytku UPM. Kniha, zahrnující příspěvky pěti odborných pracovníků UPM, představuje řadu odvětví a oborů interiérového designu, nejvýznamnější tvůrce, ale i méně známá jména. Zároveň přináší přehled významných muzeí, která u nás spravují sbírky moderního nábytkového designu.

Všechny tyto publikace vznikly za finanční podpory Ministerstva kultury ČR v rámci institucionálního financování dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumné organizace Uměleckoprůmyslové museum v Praze (MK000023442).

K výstavě českého skla od pozdního středověku do současnosti, která putuje po třech japonských městech, vydalo UPM ve spolupráci s tokijským Suntory Museum of Art výpravný katalog **The Radiance of Stillness and Motion: Bohemian Glass, From the Collection of the Museum of Decorative Arts in Prague** (editor Jan Schöttner). Obdobně jsem připravili pro čínského partnera Shanghai Youxiang Art Exhibitions and Exchange Development Co., Ltd. katalog **Masterpieces of Glass from the Collection of the Museum of Decorative Arts in Prague** (ed. Helena Brožková). Publikace doprovází výstavu skla zaměřenou na vývoj evropského sklářského umění od antiky až po třicátá léta 20. století putující po deseti čínských městech.

Pro obtíže našeho partnerského vydavatelství se nám dosud nepodařilo vydat monografickou knihu Petry Matějovičové věnovanou tvorbě **Evy Eisler**. Publikace, která je připravená do tisku, vyjde v edici Design – Profily – Osobnosti až v roce 2015. Titul kurátorky sbírky textilu a módy Evy Uchalové **Oldřich Rosenbaum/Oldrich Royce** je pro zpoždění textů zahraničního spoluautora plánován k vydání také až na rok 2015.

Vně a uvnitř

Umělá vlákna v odívání od poloviny 20. století do současnosti

Publikace přibližuje módní oděv jako výsledek dlouhého procesu založeného na vědních i praktických disciplínách lidské činnosti a završeného tvůrčí myšlenkou módního návrháře. Zaměřuje se na materiály z umělých vláken, jejichž výrobu podnítil rychlý rozvoj textilního, oděvního a chemického průmyslu po druhé světové válce. Produkce umělých vláken je uvedena do souvislosti s vývojem techniky, průmyslu, sociálních vztahů, ochrany životního prostředí a dalších oborů, včetně zdravotnictví. Téma bohatě ilustrují oděvy ze sbírek UPM i unikátní mikrofotografie vláken.

Publikaci vydalo UPM ve spolupráci s nakladatelstvím Arbor vitae ke stejnojmenné výstavě konané v UPM v Praze ve dnech 2. října 2014 – 11. ledna 2015.

text: Konstantina Hlaváčková

vydání: české s anglickým resumé

grafický design: Štěpán Malovec

formát: 22 x 19 cm, měkká vazba

počet stran: 248

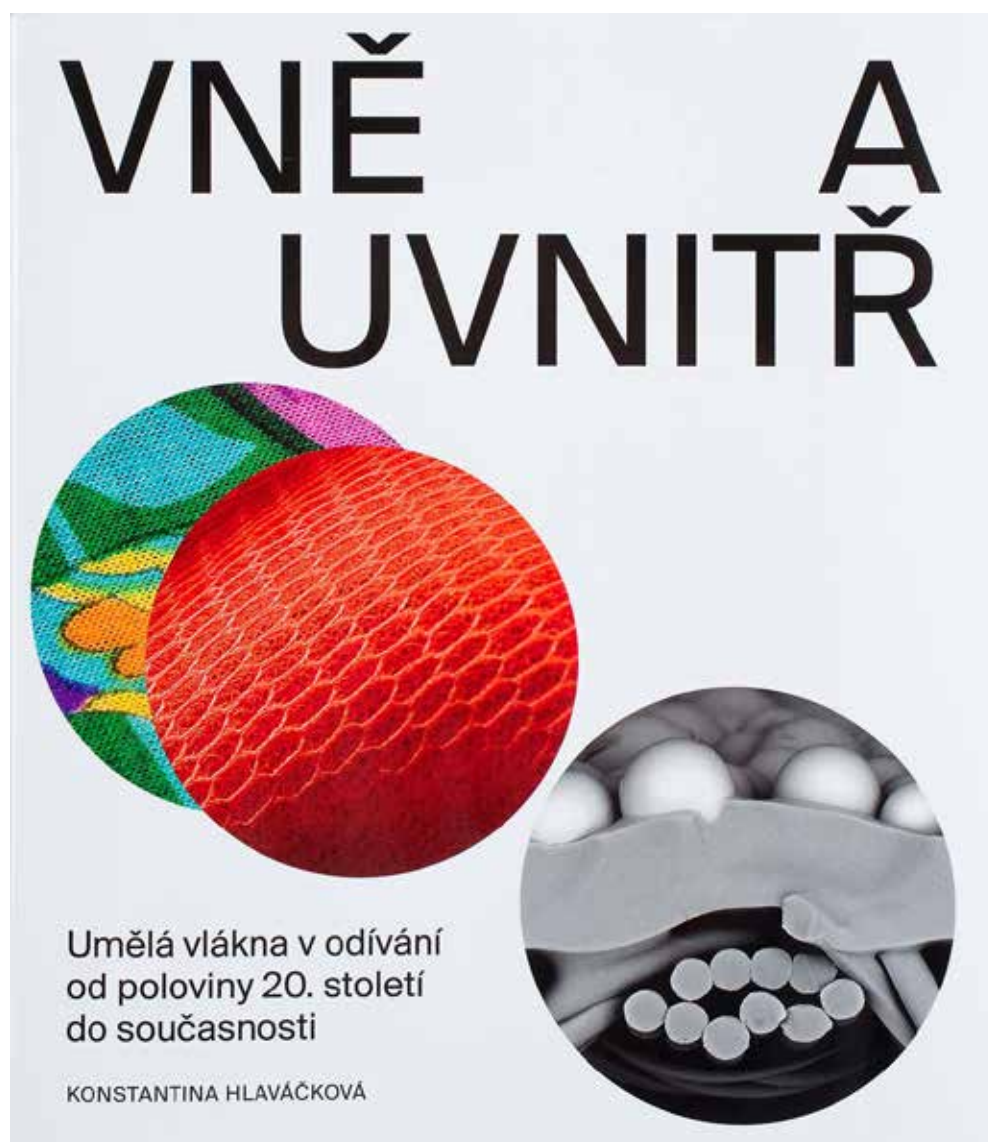
počet reprodukcí: 156

náklad: 800 ks (z toho UPM 600 ks)

ISBN 978-80-7101-146-0 (UPM)

ISBN 978-80-7467-071-8 (Arbor vitae)

cena v UPM: 480 Kč

Vojtěch Preissig – Ze Světce do světa

Český grafik, typograf, malíř, ilustrátor, účastník protirakouského i protinacistického odboje Vojtěch Preissig se narodil v roce 1873 ve Světcí u Bíliny. Publikace, vydaná touto obcí na počest nejvýznamnějšího rodáka, přináší mozaiku pohledů na Preissigovy umělecké a občanské aktivity a soustřeďuje příspěvky autorů, kteří se těmito tématy dlouhodobě zabývají na poli umění a historie. Zprostředkovává hlavní momenty umělcova života a přibližuje význam jeho díla. Výjimečné úrovně dosáhla Preissigova tvorba v oblasti volné i užité grafiky, knižní tvorby a typografie, v pozdním období se rozvíjela i v oblasti malby a kombinovaných technik. Jeho přístup byl natolik originální, že často obtížně zapadal do názorového mainstreamu, což bylo nejednou zdrojem nepochopení a nedocenění. Snahou autorů spřízněných obdivem k Preissigovým uměleckým a morálním kvalitám je připomenout strhující životní příběh umělce a jeho rodiny, přispět k šíření jeho odkazu a alespoň částečně tak splatit dluh, který společnost k jednomu z nejpříkladnějších hrdinů stále má.

Publikaci vydala obec Světec a Společnost přátel města Duchcova sedmdesát let po Preissigově tragické smrti v koncentračním táboře (1944).

autorka koncepce, editorka: Lucie Vlčková

texty: Aleš Brožek, Dagmar Hájková, Iva Knobloch, Pavel Koukal, Petr Koura, Jan Mlčoch, Tomáš Vlček, Lucie Vlčková

vydání: české s anglickým resumé

grafický design: Lenka Fischerová

formát: 21 x 22 cm, měkká vazba

počet stran: 148

počet reprodukcí: 87

náklad: 300 ks (z toho UPM 30 ks)

ISBN 978-80-7101-145-3 (UPM)

ISBN 978-80-86467-58-0 (Kapucín, nakladatelství Společnosti přátel města Duchcova)

titul je neprodejný

1989 Diskuse 2014. Architektura, interiér, design

Unikátní časosběrný dokument z let 1989 a 2014 zachycuje postoje jedné generace designérů a architektů, narozených v Československu mezi léty 1950 a 1960. Obsahuje dva časové záznamy. První tvoří faksimile výjimečného ineditního sborníku *Diskuse 89*, který v průběhu roku 1988 připravil Jiří Pelcl spolu s 22 generačně blízkými architekty a designéry. Faksimile předkládá autentická svědectví o situaci designu v podmínkách reálného socialismu a osobní vize autorů, směřující k postmoderně. Druhou část nazvanou *Diskuse 014* tvoří záznam týchž autorů, vyslovujících se k uplynulému čtvrtstoletí a k současné pozici designu a architektury v situaci otevřené společnosti a volného trhu. Dokument můžeme číst jako generační záznamy ze dvou diametrálně odlišných dob, ale i jako setkání jednotlivých osobností se sebou samými tehdy, kdy jim bylo pětatřicet let, a nyní, v době profesionální zralosti.

Publikaci vydala Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze ve spolupráci s UPM.

editoři: Iva Knobloch, Jiří Pelcl

texty: Jiří Pelcl, Iva Knobloch, Adam Gebrian, Miloš Beran, Markéta Cajthamlová, Vít Cimbura, Luděk Hanzal, Václav Hodan, Bohuslav Horák, Jaroslav Hreščák, Viliam Chlebo, Jiří Javůrek, Aleš Lang, Jiří Lasovský, Jaroslav Poláček, Petr Růžička, Václav Šmolík, Jiří Špaček, Jaroslav Šusta, Tomáš Turek, Vlastimil Vagaday, Barbora Vančurová, Mikoláš Vavřín, Jiří Vorel

vydání: české s anglickým resumé

grafický design: Štěpán Malovec

formát: 29 x 21 cm, měkká vazba

počet stran: 208

počet reprodukcí: 84

ISBN 978-80-86863-76-4 (VŠUP)

doporučená cena: 500 Kč

Publikace je věnována nejvýznamnějším tvůrcům (Jan Kotěra, Josip Plečnik, Antonín Kybal), ale i méně známým jménům (Bohumil Južnič, Vladimír Mareček, Auguste Portois a další). Představuje řadu odvětví a oborů interiérového designu – nábytku pro elitní kruhy, nábytku pro všední den, dekorativních nádob, hraček, skla, textilu atd. Stranou nezůstávají ani pováleční umělci, architekti a designéři, jako je Karel Prager, Jan Šrámek, Zbyněk Hřivnáč nebo Ladislav Vrátník. V druhé části knihy autoři představují významná muzea, která u nás spravují sbírky moderního nábytkového designu.

Publikaci vydalo nakladatelství Zikmund Hradec Králové za finanční podpory UPM.

autor koncepce: Ladislav Zikmund-Lender

texty: Jaroslav Horáček, Jindřich Chatrný, Martin Janák, Helena Koenigsmarková, Mariana Kubištová, Martina Lehmannová, Jan Mohr, Anna Oplatková, Adriana Primusová, Michal Stříbrný, Michal Šula, Adam Štěch, Lucie Vlčková, Ladislav Zikmund-Lender

vydání: české

formát: 16,8 × 21 cm, měkká vazba

počet stran: 220 stran

počet reprodukcí: 124

ISBN 978-80-905271-4-0

cena v UPM: 280 Kč

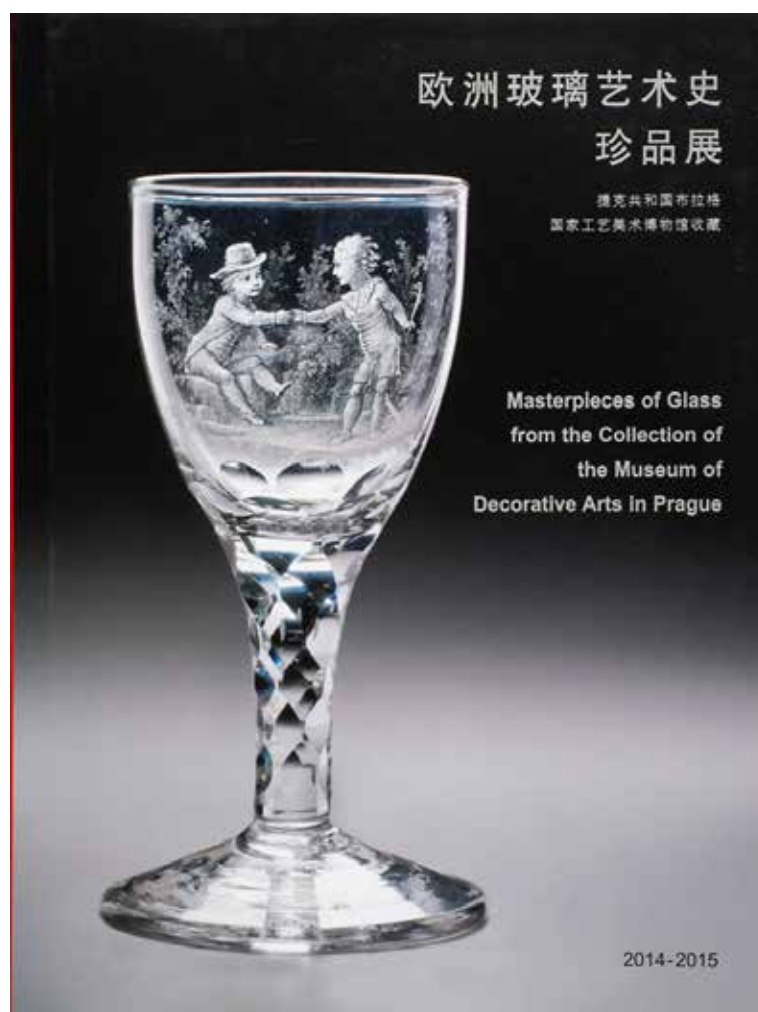

Masterpieces of Glass from the Collection of the Museum of Decorative Arts in Prague

Na ukázkách ze sbírky UPM přibližuje katalog stejnojmenné výstavy vývoj evropského sklářského umění od antiky až po třicátá léta 20. století. Představuje všechny základní hutní a rafinační techniky, které se podílely na utváření specifické podoby evropského skla. Ve výběru dominují skla české provenience, zastoupeny jsou ale také práce ostatních významných sklářských oblastí – Itálie, Nizozemí, Anglie, Německa a dalších zemí. Texty kurátorů UPM Heleny Brožkové, Jana Schöttnera a Milana Hlaveše doprovází stať archeoložky, členky německé akademie věd An Jiayao, věnovaná nálezům čínských a zejména západních, tedy evropských skel, která již v době Říše římské putovala díky Hedvábné stezce do Číny.

Knihu vydalo UPM ve spolupráci se Shanghai Youxiang Art Exhibitions and Exchange Developmnet, Co., Ltd., k výstavě, která se během let 2014–2017 představí v deseti čínských městech.

autorka koncepce, editorka: Helena Brožková
texty: Helena Brožková, Milan Hlaveš, Jan Schöttner
vydání: anglicko-čínské
překlad do angličtiny: Linda Leffová
grafický design: Yan Zhongyi
fotografie: Gabriel Urbánek
formát: 28,5 x 22 cm, pevná vazba
počet stran: 308
počet reprodukcí: více než 200
náklad: 3 000 ks
ISBN: 978-80-7101-143-9

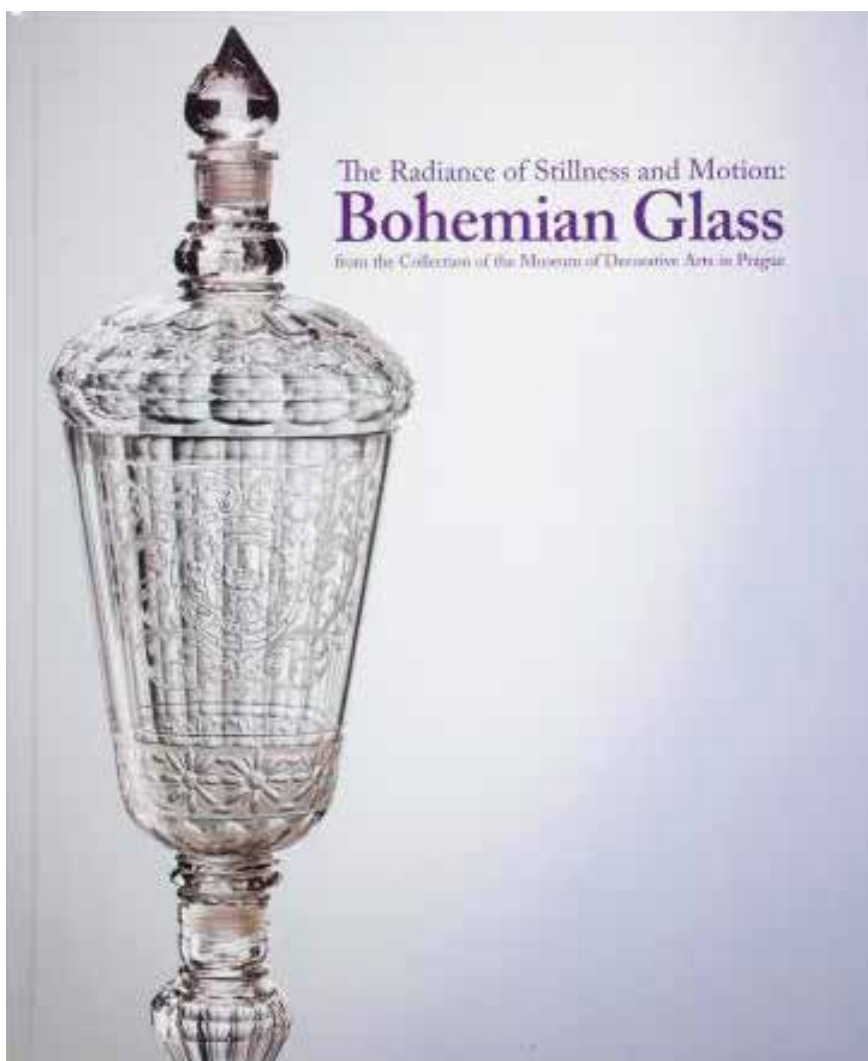

The Radiance of Stillness and Motion: Bohemian Glass
From the Collection of the Museum of Decorative Arts in Prague

Katalog stejnojmenné výstavy, která se představí ve třech japonských městech, přináší chronologický přehled vývoje českého skla od pozdního středověku do současnosti. Výběr dvou set exponátů ze sbírek UPM byl proveden tak, aby reprezentoval jednotlivé umělecké slohy a styly a zároveň obsahoval co nejširší škálu dekoračních a rafinačních technik. Textová část přibližuje vývoj a proměny českého skla, katalogová část dokumentuje jednotlivé exponáty.

Vydalo UPM ve spolupráci se Suntory Museum of Art, Tokio, k putovní výstavě konané v Suntory Museum of Art, Aichi Prefectural Ceramic Museum a Kobe City Museum (srpen 2014 – srpen 2015).

autor koncepce, editor: Jan Schöttner
texty: Helena Brožková, Milan Hlaveš, Jan Schöttner
vydání: anglicko-japonské
překlad do angličtiny: Barbara Day
fotografie: Gabriel Urbánek
grafický design: Imai Chieko (Róndine)
formát: 24 x 20 cm, pevná vazba
počet stran: 242
počet reprodukcí: 176
náklad: 3 000 ks
ISBN: 978-80-7101-137-8

Reprodukce sbírkových předmětů UPM poskytnuté domácím vydavatelům

typ žadatele	počet žádostí	příjem
nakladatelství	12	18 950 Kč
školy	9	7 600 Kč
muzea a galerie	21	42 480 Kč
jiné státní instituce	9	33 700 Kč
komerční subjekty	5	11 500 Kč
badatelé	5	0 Kč
média	1	0 Kč
celkem	62	114 230 Kč

Reprodukce sbírkových předmětů UPM poskytnuté zahraničním vydavatelům

žadatel: země	příjem
Rakousko	360 EUR
	140 EUR
	70 EUR
	70 EUR
Německo	70 EUR
	90 EUR
	65 EUR
Švýcarsko	70 EUR
	450 EUR
Velká Británie	500 EUR
	140 EUR
	140 EUR
USA	140 EUR
	70 EUR
Japonsko	280 EUR
celkem	2 655 EUR

Přírůstek do sbírky porcelánu –
Antonín Tomášek:
váza ze souboru „Dálný východ“, 2002

6) Sbírkotvorná, vědeckovýzkumná a prezentační činnost sbírek

I. sbírka skla, keramiky a porcelánu)

Sbírka skla, keramiky a porcelánu UPM se v roce 2014 věnovala především dokončení inventur (včetně fotodokumentace) a v souvislosti s rekonstrukcí hlavní budovy UPM důkladné přípravě a pečlivé realizaci stěhování sbírek ze všech depozitářů a stálé expozice. Vlastní balení a stěhování sbírkových předmětů probíhalo v krátkém termínu od srpna 2014 do počátku roku 2015. Sbírka přesto pokračovala v odborném zpracovávání minulosti a současnosti oboru, v průběhu roku 2014 zrealizovala celkem tři stálé expozice (do Vranova nad Dyjí, Světlé nad Sázavou a Sázavy) a tři velké výstavy skla z vlastních sbírek pro Čínu, Japonsko a ve spolupráci s Národním muzeem v Praze též pro Korejskou republiku. Pro výstavní sál UPM sbírka připravila retrospektivní výstavu profesora Václava Šeráka a jeho žáků a v Bechyni ve spolupráci s Alšovou jihočeskou galerií výstavu k výročí tamní keramické školy.

Akvizice a péče o sbírky

I. sbírka získala formou darů a nákupů zejména práce z několika posledních desetiletí v oborech design a ateliérová tvorba keramiky, porcelánu a skla, ale získala také významné přírůstky ve skle historickém. Kolekci historického skla obohatila například vzácná barokní skleněná lampa (dotace Ministerstva kultury ČR). Moderní a současná část sbírky získala v uplynulém roce například soubory uměleckých keramických objektů (autoři Stanislava Kavanová, Václav Šerák, Lubor Těhník, Jiří Laštovička, Milan Martiník), dále soubory designu keramiky a porcelánu (Jitka Forejtová, Karel Wünsch, Dalibor Worm, Antonín Tomášek, Ondřej Batoušek, Fakulta umění a designu skla Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem – FUD UJEP), uměleckého skla (Stanislav Libenský a Jaroslava Brychtová, René Roubíček, Jaromír Rybák, Oldřich Plíva, video Stanislava Müllera, objekty z Mezinárodního sklářského sympozia v Novém Boru IGS 2012 od různých zahraničních i domácích autorů) a designu skla (Lukáš Jabůrek – Moser, Olgoj Chorchoj, Martin Žampach a Matěj Chabera – Kavalierglass) – podrobněji viz zpráva Centra dokumentace sbírek (viz s. 12–19).

Po dokončení základní fyzické inventury a fotodokumentace celé sbírky pokračovalo zejména doplňování zápisů v systému Demus ve spolupráci s Centrem dokumentace. Jana Černovská byla pověřena funkcí hlavní koordinátorky stěhování sbírek UPM. Průběžně byly zpracovávány přírůstky sbírek ve II. stupni sbírkové evidence: celkem 118 inventárních karet (zejména Milan Hlaveš, Dita Hálová), dalších 119 položek bylo zaevidováno v I. stupni a fotograficky zdokumentováno (též ve spolupráci s Lucií Urbánkovou). D. Hálová dále zpracovala pro sbírku grafiky několik rozsáhlejších konvolutů návrhových kreseb výtvarníků. V depozitářích průběžně probíhalo ošetřování sbírkových předmětů, z nichž řada prošla restaurátorskými zásahy různého rozsahu. Pokračovala spolupráce s Vysokou školou chemicko-technologickou (Helena Brožková a Zuzana Zlámalová-Cílová) na analýzách „nemocných“ skel. VŠCHT po provedení analýzy devíti předmětů navrhne další postup při ochraně takto poškozených předmětů. Týká se to většiny alabastrových skel z 19. století, části barokního řezaného a benátského skla. V rámci restitucí církevního majetku byly vráceny Královské kanonii premonstrátů na Strahově tři předměty (historické sklo).

Prezentace sbírky

Pracovníci sbírky autorsky připravili do zahraničí dvě obsáhlé putovní výstavy: *The Radiance of Stillness and Motion: Bohemian Glass from the Collection of the Museum of Decorative Arts in Prague* pro tři významná japonská muzea na roky 2014 a 2015 (první uvedení v Suntory Museum of Art, Tokio, hlavní autor: Jan Schöttner, spoluautoři: H. Brožková, M. Hlaveš) a výstavu věnovanou historii evropského skla *Masterpieces of Glass from the Collection of the Museum of Decorative Arts in Prague*, která v letech 2014–2017 putuje po Číně (zatím realizováno v Hunan Provincial Museum, Changsha; Inner Mongolia Museum, Hohhot; a v Beijing Art Museum, Peking, hlavní autorka: Helena Brožková, spoluautoři: J. Schöttner, M. Hlaveš), další informace o obou výstavách naleznete na s. 43–44. S výstavami v Asii souvisely kurýrní cesty: do Číny (2x J. Černovská, 1x H. Brožková, 1x L. Urbánková), do Japonska (1x J. Schöttner, 1x M. Prosková). Společně s Národním muzeem v Praze jsme připravili do zahraničí také výstavu *The Story of Bohemian Glass* pro National Museum of

Korea v Soulu k 25. výročí zahájení diplomatických styků Korejské republiky a ČR (10. 2.–26. 4. 2015, J. Kunešová – NM Praha, M. Hlaveš – UPM, spolupráce J. Schöttner).

Několik expozic jsme také vytvořili pro návštěvníky tuzemských památek: pro Státní zámek Vranov nad Dyjí expozici *Vranovská kamenina ze sbírek UPM* čítající 1 500 vystavených předmětů (M. Prosková), pro zámek Světlá nad Sázavou expozici *Historické sklo ze sbírek UPM* o 1 100 položkách (H. Brožková, J. Černovská), více viz s. 46. Pro Huť František – Centrum sklářského umění v Sázavě jsme realizovali expozice z výsledků IGS – Mezinárodních sklářských sympozií v Novém Boru z let 1982–2003 (M. Hlaveš s Petrem Novým z Muzea skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou).

Pro výstavní sál UPM připravila Dita Hálová výstavu *Oheň / Hlína / Led, Václav Šerák a žáci* (26. 6.–14. 9., více viz s. 30). Uskutečnil se výběr exponátů pro Retro Design Museum (Galerie výtvarného umění v Chebu, 2015, za sbírku UPM D. Hálová a M. Hlaveš), vznikla koncepce expozice *ZIBA – Glass Experience Museum*, Praha (2017, M. Hlaveš společně s P. Novým). Na základě dohody o spolupráci s UPM byla zrealizována pro Mezinárodní muzeum keramiky v Bechyni – pobočku Alšovy jihočeské galerie v Hluboké nad Vltavou, výstava osobností spjatých s keramikou *Fenomén B...! 130 let keramické školy v Bechyni* (3. 5.–28. 9.) a menší doprovodné výstavy *Výběr z nesympoziálních sbírek Mezinárodního muzea keramiky v Bechyni*, *Medailon Bohumila Dobiáše staršího*, *Medailon Bohumila Dobiáše mladšího* a *Medailon Pravoslava Rady* (D. Hálová).

Pracovníci sbírky se podíleli na výběru exponátů pro plánovanou putovní výstavu po muzeích v USA v letech 2018–2019 nazvanou *Masterpieces from the Collections of the Museum of Decorative Arts in Prague*, v Huti František v Sázavě na výstavě *Jiří Harcuba* (21. 9.–30. 11, M. Hlaveš) a v Paláci Kinských (Národní galerie v Praze) na přehlídce současného českého umění spjatého s kulturou Dálného východu *Drak se probouzí* (5. 9.–23. 11., hlavní řešitel: Petra Polláková – NG, spolupráce: M. Hlaveš, D. Hálová).

I přes omezení zápůjček z UPM se sbírkové předměty z I. oddělení prezentovaly na několika výstavách a v expozicích, jako byla stálá expozice Národní galerie *Umění 19. století* v Salmovském paláci a *Antická keramika* na zámku v Roudnici nad Labem (200 položek). Pokračovaly dlouhodobé zápůjčky z předchozích let, z nejpočetnějších například mnoho set předmětů ve stálých expozicích Národní galerie v Praze (Veletřzní a Schwarzenberský palác) a v expozici českého porcelánu na zámku v Klášterci nad Ohří (více viz s. 49).

Vědeckovýzkumná činnost

Hlavním úkolem byla příprava rozsáhlých katalogů k výstavám v Číně, Japonsku a Koreji a katalogu k výstavě v Bechyni. Za zmínku stojí vyzvané publikování článku v nejprestižnějším světovém periodiku o historii skla *Journal of Glass Studies* (The Corning Museum of Glass, USA). Helena Brožková zpracovávala fond podmaleb UPM ve spolupráci s dalšími evropskými institucemi, zejména Vitrocentrem Romont (Yves Jolidon, Stefan Trümpler). Průběžně byl doplňován archiv sklářských výtvarníků, podniků a škol a archiv výtvarníků z oblasti keramiky a porcelánu a vytvářena biografická hesla výtvarníků (M. Hlaveš, vedení archivu D. Hálová).

Publikace

- Helena Brožková (ed.), Jan Schöttner, Milan Hlaveš a kol., *Masterpieces of Glass from the Collection of the Museum of Decorative Arts in Prague*, kat. výstavy, Changsha – Hunan Provincial Museum etc., Changsha – Prague: Shanghai Youxiang Art Exhibitions and Exchange Developmnet a UPM v Praze, 2014, 308 stran, ISBN 978-80-7101-143-9.
- Dita Hálová (ed.), *Fenomén B...! 130 let keramické školy v Bechyni*, České Budějovice 2014, kat. výstavy, Bechyně: AJG Mezinárodní muzeum keramiky, 114 stran, ISBN 978-80-87799-15-4 a 978-80-7101-142-2.
- Jana Kunešová (ed.), Milan Hlaveš a kol., *The Story of Bohemian Glass*, kat. výstavy National Museum of Korea, Soul – Prague: Národní muzeum, UPM v Praze a National Museum of Korea, 122 stran (připraveno k tisku na rok 2015).
- Milan Hlaveš – Kateřina Čapková (eds.), *Stanislav Libenský Award 2014*, kat. výstavy Tančící dům, Praha: Pražská galerie českého skla, 2014, 122 stran, ISBN 978-80-905760-0-1.
- Jan Schöttner (ed.), Helena Brožková, Milan Hlaveš a kol., *The Radiance of Stillness and Motion: Bohemian Glass from the Collection of the Museum of Decorative Arts in Prague*, kat. výstavy, Tokio – Prague: Suntory Museum of Art a UPM v Praze, 2014, 242 stran, ISBN 978-80-7101-137-8.

Časopisecké a knižní příspěvky

- Dita Hálová, Pocta Václavu Šerákovi v Uměleckoprůmyslovém muzeu, *Sklář a keramik*, 2014, č. 7–8, s. 189.
- Dita Hálová – Jiří Hlušíčka, Jak vystavovat volnou keramickou plastiku?, in: *Mezinárodní muzeum keramiky Bechyně. Sborník z konference Podoba a smysl prezentace uměleckých sbírek*, České Budějovice: Alšova jihočeská galerie v Hluboké nad Vltavou, 2014, ISBN 978-80-87799-16-1.
- Milan Hlaveš, Tschechische Glaskunst 2006–2014. Czech Glass 2006–2014, in: Sven Hauschke, (ed.): *Coburger Glasprijs 2014. The Coburg Prize for Contemporary Glass 2014*, kat. výst., Coburg: Kunstsammlungen der Veste Coburg, 2014, s. 40–47, ISBN 978-3-7954-2854-9.
- Milan Hlaveš, Jiří Hrcuba (1928–2013), *Journal of Glass Studies* 56, Corning: The Corning Museum of Glass, 2014, s. 389–392.
- Milan Hlaveš, Východoasijské inspirace v oblasti tvorby skla a keramiky. East-Asian Inspiration in the Glass and Ceramic Arts, in: Petra Polláková (ed.), *Drak se probouzí. The Waking Dragon*, kat. výst. NG – Palác Kinských, Praha: Národní galerie v Praze, 2014, s. 93–103, 176–180, ISBN 978-80-7035-562-6.
- Milan Hlaveš, Česká republika a odborné komise ICOM 1994–2014, *Věstník Asociace muzeí a galerií ČR*, roč. 14, 2014, č. 1, s. 27.
- Milan Hlaveš, Marián Volráb v Lomnici, *Ateliér*, roč. 27, 2014, s. 3.
- Milan Hlaveš, Ateliér keramiky a porcelánu, in: Milan Pekař – Maxim Velčovský (eds.), *Katalog Ateliéru keramiky a porcelánu 2011–2014/Catalogue of Ceramics and Porcelain Studio 2011–2014*, Praha: Vysoká škola uměleckoprůmyslová 2014.
- Milan Hlaveš, Pavel Havelka, in: *Sklo. Glass. Pavel Havelka*, Žďár n. Sázavou: Pavel Havelka 2014.
- Milan Hlaveš – Johana Lomová – Jan Wollner, Vytvářeli jsme styl doby. Rozhovor s René Roubíčkem, *Art & Antiques*, roč. 13, 2014, č. 9, s. 28–35.
- Jan Schöttner, hesla č. 129, 132, 137, in: Jana Kunešová (ed.): *The Story of Bohemian Glass*, kat. výstavy National Museum of Korea, Seoul – Prague: Národní muzeum, UPM v Praze a National Museum of Korea, s. 104, 105, 108 (připraveno k tisku na rok 2015).

Další odborná činnost a práce s veřejností

Helena Brožková připravila cyklus přednášek *Dějiny užitého umění – sklo a keramika* pro posluchače restaurování silikátů při Ústavu skla a keramiky Vysoké školy chemicko-technologické v Praze, kde byla také členkou komisi pro obhajoby a Státní závěrečné zkoušky.

Jan Schöttner přednášel v depozitáři pro studenty pražské Vysoké školy uměleckoprůmyslové na téma *České a evropské sklo renesance a baroka* a v expozici *Secese/Vitální umění 1900* v Obecním domě měl přednášku *Secesní sklo*. Nad rámec úvazku v UPM realizoval cyklus přednášek *Evropské umělecké řemeslo* pro Ústav pro dějiny křesťanského umění Katolické teologické fakulty UK (KTF UK). Zde byl též členem komise obhajob bakalářských a magisterských písemných prací a komise Státních závěrečných zkoušek. Na Filozofické fakultě UK (Ústav pro dějiny umění) byl oponentem doktorské disertace. Vedle své kurátorské práce Jan Schöttner celý rok pracoval v oddělení akvizic a vývozu.

Milan Hlaveš přednášel na témata *Současné sklo a Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze 2012–2014* na konferenci ve Valašském Meziříčí k 70. výročí založení SUPŠ sklářské, a *Jiří Hrcuba: Život a dílo* v Huti František – Centru sklářského umění, Sázava. Nad rámec úvazku v UPM provedl cyklus přednášek *Historie a současnost sklářské tvorby* pro katedru užitého umění VŠUP a *Historie designu skla III a Aktuální tendence sklářské tvorby* pro ateliér Design skla fakulty mediálních komunikací Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně (UTB). Předsedal komisi pro Státní závěrečné zkoušky a komisi klauzurních zkoušek bakalářského a magisterského studia katedry užitého umění na VŠUP (ateliéry Sklo, K.O.V., Keramika a porcelán) a byl členem komise Státní závěrečné zkoušky bakalářského a magisterského studia v ateliéru Design skla na UTB. Dále byl oponentem tří doktorských disertací na katedře užitého umění Vysoké školy výtvarných umění v Bratislavě, oponentem habilitačního řízení Daniela Piršče tamtéž a oponentem magisterské práce na Fakultě designu a umění Západočeské univerzity v Plzni (Ateliér keramiky).

Pro širší veřejnost byla realizována řada komentovaných prohlídek výstav: *Fenomén B...!* v Mezinárodním muzeu keramiky v Bechyni, *Oheň / Hlína / Led, Václav Šerák a žáci* v UPM (opakovaně D. Hálová), *Stanislav Libenský Award* a stálé expozice v Huti František – Centru sklářského umění, Sázava (opakovaně M. Hlaveš). Proběhly přednášky v depozitářích a stálých expozicích UPM, například pro pracovníky firmy Crystalex Nový Bor, pro studenty VŠUP a KTF UK, studenty Rhode Island School of Art and Design New York ad.

Helena Brožková připravila katalog a průvodcovský syllabus expozice *Historické sklo ze sbírek UPM* ve Světlé nad Sázavou. Byla členkou komise pro sbírkovou činnost Oddělení starších dějin Národního muzea v Praze.

Dita Hálová spolupracovala na průběhu 26. *Mezinárodního keramického sympozia Bechyně 2014* (UPM je spolupořadatelem), které bylo zaměřeno na téma design sanitárního vybavení a koupelnových doplňků. Byla členkou kurátorského poradního sboru Alšovy jihočeské galerie v Hluboké nad Vltavou. Externě spolupracovala s Mezinárodním muzeem keramiky v Bechyni na zpracování části sbírkového fondu, se Sdružením výtvarných umělců keramiků (mj. vytváří a spravuje webové stránky www.artceramics.cz o současné české keramice) a s Mezinárodním keramickým sympoziem o.p.s.

Milan Hlaveš působil nadále coby předseda Českého výboru ICOM a pracoval v různých komisích sdružení a institucí: Akademie designu ČR, Regionální komise Národního památkového ústavu Praha, Český komitét Modrý štít, Umělecká rada Fakulty umění a designu UJEP v Ústí nad Labem, Rada stipendijního programu pro oblast výtvarného umění, architektury, designu a užitých umění MK ČR, komise pro sbírkotvornou činnost Muzea hlavního města Prahy a sklářských muzeí v Novém Boru a Kamenickém Šenově (zde je i členem muzejní rady) a sboru *Artistic Program Advisory Committee – Pilchuck Glass School*. Byl hodnotitelem vnitřních grantů VŠUP. Po sedmé předsedal porotě mezinárodní studentské soutěže *Sanssouci Junior Glass Match* v Karlových Varech a byl členem soutěžních komisí *Coburger Glaspreis/The Coburg Prize for Contemporary Glass 2014*, Německo, *Triennial of Silicate Arts 2014*, Kecskemét, Maďarsko, *Czech Grand Design 2014* (porota kategorie Designér roku), *Cena Ludwiga Mosera 2014*, *Becherovka – Pohár českých designérů 2014* a garantem mezinárodní sklářské soutěže a výstavy *Stanislav Libenský Award 2014*. Společně s D. Hálovou byl autorem výběru umělců za ČR na výstavu a soutěž *European Ceramics Context 2014*, Bornholm, Dánsko. Podílel se na přípravách 12. *Mezinárodního sklářského sympozia IGS*, Nový Bor (říjen 2015, spolupořadatelem UPM). Dále se účastnil řady konferencí a oborových akcí: *ICOM Glass Committee Annual Meeting*, Rumunsko, VIII. Celorepublikové kolokvium *Muzeum a proměny společnosti*, Brno (AMG, ICOM, Mendelova univerzita, člen přípravného výboru, moderátor bloku), *Paměťové instituce a legislativa*, Národní archiv, Praha (Český komitét Modrý štít), konference a sklářské symposium k 70. výročí založení SUPŠ sklářské, Valašské Meziříčí, a *Mezinárodní sklářský workshop 2014*, Vimperk.

Pracovníci I. sbírky propagovali činnost UPM ve sdělovacích médiích, např. výstavu *The Radiance of Stillness and Motion* (list *Asahi Shimbun*, J. Schöttner), *Fenomén B...!*, *Václav Šerák a žáci., IV. Keramické setkání Kadaň* (ČRo, D. Hálová), současné sklo (opakovaně ČT, ČRo, M. Hlaveš).

V rámci expertní činnosti vznikly posudky na sbírku skla města Harrachova pro Ministerstvo kultury (M. Hlaveš, J. Schöttner) a na sbírku skla ze sklárny v Lenoře pro Jihočeské muzeum České Budějovice (M. Hlaveš).

Personálie

Personální stav sbírky zůstal od roku 2013 nezměněn, v době stěhování sbírek byl však tým velice oslaben dlouhodobou nemocí jedné ze správkyní depozitáře.

Milan Hlaveš

vedoucí sbírky skla, keramiky a porcelánu

Dílo fotografa Ivana Lutterera získalo UPM díky
velkorysosti autorovy rodiny.
(zleva Helena Koenigsmarková, Dušan Seidl,
Jaroslav Bárta a Ivan Lutterer st.)

Ivan Lutterer: „Praha, Libeň“, 1991

II. sbírka užité grafiky a fotografie

Několik let příprav vyústilo v roce 2014 do závěrečné fáze zabalení celé sbírky a jejího přestěhování do náhradního depozitáře v Čelákovících. Z nevyhovujících prostor dvou bývalých výstavních sálů ve zvýšeném přízemí muzea byla od září do konce roku 2014 vystěhovávána většina volně uložených fondů (drobná užité grafika, fond Křesťanské akademie, nakladatelské katalogy, ex libris, štočky a jiné), sbírka miniatur a část sbírky knih. Obdobně byla zabalena velká část sbírky fotografie v suterénním depozitáři. V prosinci se také přemístily pracovníci zaměstnanců sbírky do domu na Malém náměstí. Soubory grafiky a kreseb uložené ve skříních a stejně tak knižní sbírka v počtu více než 35 tisíc svazků a rozsáhlá sbírka 40 tisíc plakátů byly připraveny k přestěhování na počátku roku 2015.

Akvizice a péče o sbírky

Přestože získávání akvizic nebylo v době stěhování sbírky prioritním úkolem, dařilo se obohacovat fondy i za této složité situace. Do sbírky grafiky přibýlo celkem 294 sbírkových předmětů (GS 23 199–23 492). Do inventáře byly zapsány soubory Vojtěcha Preissiga (návrhy ilustrací pro samostatné číslo *L'Assiette au Beurre*, časopis *V boj*) a návrhy Antonína Kybala, zakoupené nákupní komisí již v předchozím roce. Z antikvárního trhu byl zakoupen ojedinělý plakát pro vystoupení menažerie „Der grosse weibliche Elephant“ z dvacátých let 19. století, a rovněž tři návrhy vitrají z poslední třetiny 20. století. Darem sbírka získala konvolut 236 současných plakátů z pražské Akademie výtvarných umění. Knižní sbírka se rozrostla o několik starých tisků převedených z Knihovny UPM. Patrně nejcenějším darem pro celé oddělení grafiky a knih se stal unikátní samizdatový sborník *Diskuse 89*, zachycující ranou postmoderní tvorbu skupiny Atika. Jediný exemplář přístupný ve veřejné sbírce do UPM daroval profesor Jiří Pelcl.

Do sbírky fotografie bylo získáno celkem 1 721 fotografických pozitivů a 2 957 negativů. Do inventáře bylo zapsáno 152 fotografií z 19. století nalezených v depozitáři nebo převedených z knihovny muzea, včetně souboru prací Andrease Grolla a fotografií Karla Plicky schválených k nákupu v roce 2013 a zakoupených v roce 2014 (6 ks). Uhrazen byl též nákup tří obrazů Františka Drtikola, fotografických prací Karla Millera (3 ks) a Margity Tittlové-Ylovsky (3 ks). Největší obohacení přinesly sbírce velkorysé dary autorů, jejich rodin a dalších soukromých dárců. Byla obdarována především rozsáhlou pozůstalostí fotografa Ivana Lutterera (1954–2001), čítající 1 065 pozitivů a 2 957 negativů. Tento početný dar, získaný laskavostí fotografovy rodiny, byl prezentován též na samostatné výstavě v historické budově UPM. Druhý rozsáhlý soubor představovaly práce pozapomenutého, nicméně velmi zajímavého průkopníka fotografické moderny Emanuela Kimly (1891–1968). Rovněž z tohoto daru, věnovaného muzeu Milenou Sukovou, byla připravena výstava, a to v prostorách komorní Galerie Josefa Sudka na pražských Hradčanech, kterou UPM spravuje. Sbírkou obdarovalo hodnotnými pracemi i několik významných žijících autorů, jako například Markéta Othová (2 autorské práce), Michal Pěchouček (5 autorských fotografií), Michaela Thelenová (3 fotografie) nebo Jan Pikous (33 fotografií). Heleně Teyschlové vděčíme za dar 50 fotografií Zdeňka Pluhaře. Drobnými dary do sbírky přispěli Jaromír Zemina (fotografický kontakt Jiřího Tomana), Jana Staňková (1 fotografie Karla Ludwiga), Karel Domin (2 práce firmy Langhans) a Dušan Seidl (1 fotografie Karla Čapka).

Pracovníci sbírky koncipovali širší sbírkotvorné záměry UPM a kurátorka designu Mariana Kubištová systematicky pokračovala v akviziční činnosti pro postupně konstituovanou sbírku plastů. Rozšířila též kolekci předmětů získaných z hotelu Praha o svítidlo Karla Volfa.

Těžištěm sbírkové péče byla příprava fondů na stěhování a dokončení kompletní fyzické inventury. Inventurní kontrolou za rok 2014 prošlo více než 50 000 sbírkových předmětů, které byly současně čištěny, nově ukládány a průběžně zaznamenávány v systému Demus. Hlavní zásluhu na zvládnutí těchto prací ve sbírce grafiky měly Lucie Kölbersberger a Tereza Janoušková, pod jejichž vedením pracovaly téměř celý rok dvě desítky stážistů a brigádníků a které se rovněž staraly o materiální zajištění balicích služeb. Ve sbírce fotografie obětavě zajišťovala tuto administrativní a konzervátorskou přípravu i vlastní balení Jitka Štětková, ve sbírce knih Anna Oplatková, v úzké součinnosti s brigádníky a restaurátorkou Markétou Šiblovou. Koordinaci brigádnické pomoci ve sbírce zajišťovala Mariana Kubištová. Všichni pracovníci sbírky se zároveň věnovali balení příručních knihoven, rozsáhlých archivních a dokumentačních fondů a v poslední fázi též expedici všech stěhovaných sbírkových předmětů a také zařízení kanceláří.

Prezentace sbírek

Hlavní váha výstavních akcí spočívala v roce 2014 na sbírce fotografie. V historické budově muzea byla realizována výstava z rozsáhlého daru fotografií, nazvaná *Ivan Lutterer – Nenápadné souvislosti* (17. 4.–15. 6.), kterou koncipoval fotograf a pedagog Jaroslav Bárta (více viz s. 28). Kromě toho se v Galerii Josefa Sudka jako každoročně představily tři komorní fotografické výstavy, připravené Janem Mlčochem. Tentokrát se výstavní program soustředil na fotografickou tvorbu Miroslava Jodase a na jeho snímky převážně ze šedesátých a sedmdesátých let, poté na dosud opomíjeného fotografa třicátých let Jana Staňka, tragicky zahynulého v květnových dnech roku 1945. Výstavní program pak završily ukázky díla slavného Jana Svobody, autora profesně úzce spjatého s UPM, které jeho dílo dlouhodobě dokumentuje a sbírá. Vystaveny byly proto nejnovější akvizice Svobodových fotografií získané do sbírky UPM v posledních letech a dosud veřejně neprezentované. (Více o výstavách v GJS viz s. 37)

Kromě těchto samostatných výstav se sbírka grafiky a fotografie podílela na řadě zápůjček a na odborné přípravě mnoha externích výstav. Fotografické práce Františka Drtikola byly zapůjčeny na výstavu *Tajemné dálky – Symbolismus v českých zemích 1880–1914* v Muzeu umění Olomouc (6. 11. 2014–22. 2. 2015). Digitální reprodukce byly zhotoveny pro Lašské muzeum v Kopřivnici a jeho projekt *Josef Sudek: Z Beskyd* (19. 9.–30. 11.). Jan Mlčoch se podílel na odborné přípravě výstavy *Andreas Groll*, kterou koncipovala Monika Faber pro vídeňskou Albertinu (prosinec 2017 – březen 2018). Kromě toho spolupracoval na výstavách *Jindřich Balzar: Fotograf českého filmu* pro Městské muzeum v Jaroměři v rámci Jaroměřského jara (4.–31. 4.), *Vyprávění*, kurátoři Jan Krtička a Jan Prošek, Karlin Studios (11. 12. 2014–11. 1. 2015), *Jan Lukas: Ferdinand Peroutka a americký exil*, Památník bratří Čapků ve Strži (25. 4. 2015), a na *Výstavě fotografií Matúše Zajaca a Laco Mađara*, Galerie Velryba v Praze (7. 7.–2. 8.)

Nejrozsáhlejší výstavou z fondu miniatur za poslední desetiletí byla retrospektiva životního díla malíře *Jana Zachariáše Quasta*, kterou organizovalo Prácheňské muzeum v Písku (15. 10.–31. 12.) a na jejíž přípravě se za UPM podílela L. Kölbersberger. Dále se grafické fondy UPM představily na výstavách *Na okraji davu: umění a sociální otázka v 19. století* (Západočeská galerie v Plzni, 20. 2.–4. 5.), *Trapulky do bulky* (Západočeské muzeum v Plzni, 13. 2.–14. 4.), *Japonismus v Čechách* (Národní galerie v Praze, Salmovský palác, 15. 5.–7. 9.), *Médium a poselství: Plakát v souboji ideologií 1914–2014* (DOX, 13. 2.–12. 5.), *Jan Kotík* (NG Praha, Veletržní palác, 18. 10. 2013–23. 3. 2014), *Smrtelné slasti* (Národní muzeum, 20. 3.–21. 6. 2015) a *Giovanni Battista Piranesi* (NG Praha, Clam-Gallasův palác, 21. 11. 2014–1. 2. 2015). Radim Vondráček spolupracoval na výstavě *Karikatura a její příbuzní*, kterou realizovala Západočeská galerie v Plzni (7. 10. 2014–18. 1. 2015). Petr Štembera autorsky připravil výstavu *120 let Topičova salonu 1894–2014* a zvláště se věnoval zmapování počátků salonu (Topičův salon, 7. 12. 2014–15. 1. 2015). Dva obrazy Josefa Ignáce Kapouna a Martina Van Meytense byly vystaveny na výstavě *Kupezky. Mistr a jeho okruh*, pořádané v Moravské galerii v Brně. Knižní fondy byly prezentovány především na dvou rozsáhlých výstavách z díla Josefa Váchala, uspořádaných v Západočeské galerii v Plzni a v Galerii hlavního města Prahy.

Přestože byly sbírky od počátku roku uzavřeny, pracovníci se v mezích možností snažili vyjít vstříc badatelům i žadatelům o poskytnutí reprodukcí. Sběrka spolupracovala na publikacích *Jan Zachariáš Quast, Útisk – charita – vyloučení, Karikatura a její příbuzní, Plzeňská Madona a její druhý život, Abeceda věcí, Giovanni Battista Piranesi, Otevři zahradu rajskou, Antonín Pelc* a další. Rešeršemi pomáhala desítkám badatelů, včetně zahraničních návštěv, jako v případě Karoliny Lewandowské z pařížského Centre Pompidou, nebo Isabelle de Conihout z Bibliothèque Mazarine v Paříži (k tématu francouzské knižní vazby doby renesance a baroka). Náročným projektem vyžadujícím hloubkové rešerše i v době uzavření sbírky byla příprava publikace *Návraty paměti 2*, kterou vydalo Centrum pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí II. světové války (za sbírku se na rešerších podílela L. Kölbersberger).

Vědeckovýzkumná činnost

K hlavním úkolům sbírky i muzea patřila příprava publikací věnovaných Vojtěchu Preissigovi a jeho rodišti Světec (L. Vlčková, viz s. 56), české karikatuře 19. století (R. Vondráček), dokumentaci a sbírání nábytkového a interiérového designu 20. století (vydáno k jubileu Daniely Karasové, viz s. 58) a rovněž práce na dalších svazcích edice mapující dějiny Topičova salonu (P. Štembera) a Galerie Československého spisovatele (M. Kubištová). Výzkum se zaměřil také na tvorbu skupiny Atika, dílo Oldřicha Hlavsy a osobnost Václava Ciglera v souvislosti s připravovanou monografií jeho díla.

Dokončena byla základní odborná redakce kapitol knihy *Design v českých zemích*, s jejímž vydáním se počítá v roce 2015, včetně recenzního a oponentského posouzení rukopisu odevzdaného nakladatelství Academia.

Pracovníci sbírky se intenzivně zabývali výzkumnými a dokumentačními úkoly v rámci grantových projektů Grantové agentury ČR (L. Vlčková zpracováním díla Antonína Kybala, R. Vondráček novým zhodnocením tvorby Františka Tkadlíka) nebo v rámci interdisciplinárního projektu programu NAKI, zaměřeného na výzkum architektonických hodnot a obytného potenciálu českých a moravských panelových sídlišť (hlavně M. Kubištová, která zpracovávala a redigovala obrazovou část pasportů sídlišť), více o projektu viz s. 39–40. Úspěšně zakončen byl evropský grant *Europeana – Partage Plus* dokumentující sbírkové fondy secese (za UPM pod vedením L. Vlčkové). UPM se v dubnu 2014 stalo hostitelem závěrečného jednání mezinárodního týmu řešitelů.

Iva Knobloch se během studijního pobytu v Museum of Modern Art v New Yorku (Fulbrightovo stipendium) zaměřila na téma československé účasti na newyorské světové výstavě v roce 1939. Jitka Štětková participovala na evropském projektu *Daguerrobase* koordinovaném Národním technickým muzeem v Praze, který dokumentoval a digitalizoval fondy daguerrotypií v českých sbírkách.

Publikační činnost pracovníků sbírky

- Iva Knobloch – Jiří Pelcl (eds.), *1989 Diskuse 2014. Architektura, interiér, design*, Praha: Vysoká škola uměleckoprůmyslová ve spolupráci s UPM v Praze, 2014, 208 stran, ISBN 978-80-86863-76-4.
- Iva Knobloch – Lada Hubatová-Vacková, Od ornamentálního kreslení k fototypu a světelným reklamám, in: *Grafický design, vzdělávání a školy: 26. mezinárodní bienále grafického designu Brno 2014*, Moravská galerie v Brně, 2014, s. 209–225, ISBN 978-80-70272-74-9.
- Iva Knobloch, Oldřich Hlavsa 1920–1955, in: *Oldřich Hlavsa* (ed. Barbora Toman Tylová), Praha: Akropolis a Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze, 2014, s. 49–80, ISBN 978-80-7470-055-2.
- Mariana Kubištová, Od vzorkovny po DE(SIGN)UPM, in: *Muzeum a změna IV: Sborník mezinárodní muzeologické konference*, Praha: Asociace muzeí a galerií, 2014, s. 94–98, ISBN 978-80-86611-63-1.
- Mariana Kubištová, Užité umění, design a fotografie v Galerii Československého spisovatele, in: Marie Klimešová (ed.), *Galerie Československého spisovatele 1950–1991*, Praha 2014, s. 123–147, ISBN 978-80-905091-2-2.
- Mariana Kubištová, Moderně a nekonvenčně: Fotografie moderní architektury od Josefa Sudka, in: Jiří Zikmund – Ladislav Zikmund-Lender (eds.), *Architektura Hradce Králové na fotografiích Josefa Sudka*, Nakladatelství Zikmund Hradec Králové, 2014, s. 8–17, ISBN 978-80-905271-5-7.
- Mariana Kubištová, Karel Herain: Základy zájmu o skandinávský design v Československu, in: Ladislav Zikmund-Lender (ed.), *Design/nábytek/interiéry: Osobnosti a sbírky nábytkového designu 20. a 21. století*, Hradec Králové – Praha: Nakladatelství Zikmund Hradec Králové a UPM, 2014, s. 124–139, ISBN 978-80-905271-4-0.
- Mariana Kubištová, Plastoletí, *Art & Antiques*, roč. 13, 2014, říjen, s. 48–50 [stručný přehled dějin designu z plastických hmot].
- Mariana Kubištová, Mnohoznačný ornament, *ERA 21*, roč. 14, 2014, č. 1, s. 13 [recenze knihy Lada Hubatová-Vacková, *Tiché revoluce uvnitř ornamentu: Studie z dějin uměleckého průmyslu a dekorativního umění v letech 1880–1930*, Praha 2012].
- Anna Oplatková, Jan Kotěra a nábytkový soubor pro manžele Heverochovy ve sbírkách UPM, in: Ladislav Zikmund-Lender (ed.), *Design/nábytek/interiéry: Osobnosti a sbírky nábytkového designu 20. a 21. století*, Hradec Králové – Praha: Nakladatelství Zikmund Hradec Králové ve spolupráci s UPM, 2014, s. 74–79, ISBN 978-80-905271-4-0.
- Jan Mlčoch – Vladimír Birgus, Czech photography 1939–1969, in: *The History of European Photography 1939–1969*, II., Central European House of Photography, Bratislava: FOTOFO, 2014, s. 140–169, ISBN: 978-80-85739-66-4.
- Jan Mlčoch, Místo úvodu, in: Zdeněk Vácha et al., *Přemysl Koblic. Fotograf a chemik*, Praha: Národní technické muzeum, 2014, s. 7–10, ISBN 978-80-7037-250-0.
- Petr Štembera, *120 let Topičova salonu 1894–2014*, Praha: Topičův salon, 2014, skládačka k výstavě, nečisl. [16 s.]
- Petr Štembera, *První „Topičovy“ plakáty*, text k výstavě, Praha 2014, nečisl. [4 s.]
- Lucie Vlčková (ed.), *Vojtěch Preissig – Ze Světce do světa*, Duchcov – Praha: Nakladatelství přátel města Duchcova a UPM v Praze, 2014, 147 stran, ISBN 978-80-7101-145-3.

- Lucie Vlčková, Antonín Kybal a Krásná jízba v době největší slávy, in: Ladislav Zikmund-Lender (ed.), *Design/nábytek/interiéry: Osobnosti a sbírky nábytkového designu 20. a 21. století*, Hradec Králové – Praha: Nakladatelství Zikmund Hradec Králové ve spolupráci s UPM, 2014, s. 94–105, ISBN 978-80-905271-4-0.
- Roman Prahel – Radim Vondráček – Martin Sekera, *Karikatura a její příbuzní. Obrazový humor v českém prostředí 19. století*, Řevnice – Plzeň: Arbor vitae a Západočeská galerie v Plzni, ve spolupráci s Národní galerií a UPM v Praze, 2014, 255 stran, ISBN 978-80-7467-068-8.
- Radim Vondráček, Novoročenky jako charita, in: *Útisk – charita – vyloučení. Sociální 19. století*, sborník ze symposia k problematice 19. století, Plzeň 2014, Zdeněk Hojda, Marta Ottlová, Roman Prahel (eds.), Praha: Academia, 2015, s. 227–238, ISBN 978-80-200-2460-2.

Další odborná činnost a práce s veřejností

Na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze vyučovali stejně jako v předchozích letech Iva Knobloch a Radim Vondráček a uskutečnili cykly přednášek a seminářů *Dějiny grafického designu*, *Dějiny uměleckého řemesla* a *Teorie designu*. Pracovníci sbírky vedli nebo oponovali bakalářské, magisterské a doktorské práce na VŠUP, Filozofické fakultě UK, Západočeské univerzitě v Plzni a Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně (Radim Vondráček, Iva Knobloch, Petr Štembera). Kromě toho uspořádali více než dvě desítky komentovaných prohlídek výstav a expozice v historické budově UPM, v Galerii Josefa Sudka (Jan Mlčoch) a především přednášeli a prováděli v expozici UPM *Secese. Vitální umění 1900* v Obecním domě v Praze. Bohatá byla prezentace sbírky a výstav v České televizi, Českém rozhlasu, Radiu Classic a mnoha tištěných médiích.

Pracovníci sbírky se aktivně účastnili řady domácích a zahraničních konferencí, například Radim Vondráček symposia *Útisk – charita – vyloučení: Sociální 19. století* pořádaného Filozofickou fakultou UK v Západočeském muzeu v Plzni nebo mezinárodní konference MUSCON, konané ve Vitra Design Museum v Basileji. Iva Knobloch vystoupila na konferenci skupiny C-map v Muzeu moderního umění v New Yorku s příspěvkem *Bitter Fame: Lišková and Lobmeyr in MoMA's Collections* (Hořký osud – Lišková a Lobmeyr ve sbírkách MoMA).

Iva Knobloch působila jako člen Akademie designu, certifikátor Registru uměleckých výsledků za oblast grafického designu a člen grantové komise pro oblast kultury při Magistrátu hlavního města Prahy. Lucie Vlčková pracovala v Grantové komisi Ministerstva kultury ČR, v Poradním sboru Památníku národního písemnictví pro sbírkotvornou činnost v oddělení uměleckých sbírek, v porotě soutěže *Nejkrásnější české knihy roku* a *Artists Book Wanted International Award*.

Radim Vondráček byl zvolen do výboru Uměleckohistorické společnosti, byl členem odborné poroty soutěže *Gloria Musaealis* (cena ministra kultury), členem několika vědeckých rad, odborných komisí a poradních sborů (Národní galerie v Praze, Archivu NG, Západočeského muzea v Plzni, Památníku národního písemnictví, Západočeské galerie v Plzni) a členem Rady pro centrální evidenci sbírek Ministerstva kultury ČR. Jan Mlčoch byl členem Umělecké rady Fakulty umění a designu Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, akviziční komise sbírky PPF Art a členem konkurzní komise Filmové a televizní fakulty AMU. Mariana Kubištová působila jako člen Akademie designu ČR.

Personálie

Lucie Vlčková nadále čerpala mateřskou dovolenou. Mariana Kubištová absolvovala studijní stáž v rámci programu celoživotního vzdělávání *Leonardo* v předním německém muzeu designu – Die Neue Sammlung v Mnichově. Iva Knobloch zahájila osmiměsíční studijní pobyt v Museum of Modern Art v New Yorku v rámci Fulbrightova stipendia.

Radim Vondráček

vedoucí sbírky užité grafiky a fotografie

„Setkání“ renesančního pomandru
s náhrdelníkem Denisy Sedlákové
ve výstavě *Dialog.cz-sk*

III. sbírka nábytku, prací ze dřeva, kovů, různých materiálů a hodin

Rok 2014 byl z pohledu pracovníků III. sbírky rovnou měrou naplněn realizací výstavních projektů i přípravou a prvními etapami stěhování sbírek z důvodu zahájené rekonstrukce historické budovy muzea. Mnohé výstavní aktivity v historické budově probíhaly v roce 2014 ve znamení současného šperku. Výstavní sál muzea totiž počátkem roku hostil výstavu *Liquid Time: sperk.sk>cz/jewellery.sk>cz*, která představila oboustranně inspirující vazby v tvorbě šperku autorů slovenských i českých. Na společné jmenovatele současného šperku a dokladů historické tvorby v oblasti užitého umění se zaměřil doprovodný projekt *Dialog.cz-sk*, který na dobu téměř jednoho roku vstoupil do prostor stálé expozice UPM.

Sbírka se významně podílela i na externích projektech, jako například na souborné výstavě věnované Odborné škole pro umělecké zámečnictví v Hradci Králové. Kurátorské aktivity pracovníků oddělení mimo sbírkový fond muzea vtiskly podobu projektu *Ptáci – Křídla, ÚBOK 55 let*, představenému k výročí pražského Ústavu bytové a oděvní kultury v prostorách Chodovské tvrze v Praze. S aktivitou v této oblasti souviselo i vydání sborníku *Design/Nábytek/Interiéry: Osobnosti a sbírky nábytkového designu 19. a 20. století*, připraveného za přispění pracovníků muzea pod edičním vedením Ladislava Zikmunda-Lendera k jubileu dlouholeté kurátorky oddělení Daniely Karasové.

Akvizice a péče o sbírky

Stejně jako v předešlém roce byl i v roce 2014 sbírkový fond rozšířen především o doklady tvorby 20. a 21. století. K významným akvizicím zakoupeným z aukcí je třeba řadit soubor modernistického nábytku navržený architektem Otakarem Novotným jako součást mobiliáře Zemánkovy vily v Holicích. Formou nákupu byly v průběhu roku realizovány i akvizice schválené poradním sborem na podzim roku 2013 (díla významných osobností 60.–80. let, kromě jiného sochařů a šperkařů Josefa Symona či Erny Masarovičové, a dále díla současných tvůrců napříč generacemi z oblasti nábytku, designové tvorby a šperku). Táž období dějin umění převažovala v akvizicích schválených poradním sborem na podzim roku 2014.

Pracovníci oddělení se podíleli na přípravě reakvizice děl liturgického charakteru, v minulých letech restituovaných církevními institucemi, zejména oltářního retáblu z kláštera sv. Voršily v Praze na Novém Městě (provedené rešerše a dokumentace vedly k prohloubení poznatků o tomto díle, připisovaném okruhu následovníků Karla Škréty). Reakvizici díla ale nebylo možné realizovat z důvodu nečekaného vývoje v majetkoprávním vztahu k dílu.

Veškeré aktivity na poli péče o sbírky v průběhu roku spojovala snaha o pečlivou přípravu stěhování sbírkových celků, uložených v prostorách historické budovy. Podíleli se na ní i restaurátoři, mj. výrobou atypických adjustačních prvků, konzultacemi i praktickou součinností. Kompletně zabalit se před koncem roku 2014 podařilo pouze sbírku obecných kovů. Balení sbírky drahých kovů nebylo v roce 2014 možné uskutečnit z důvodu omezených prostorových možností v depozitáři. V průběhu roku ovšem ve sbírce probíhalo fyzické předávání předmětů již dříve restituovaných církevními institucemi jejich právoplatným majitelům, zejména řádu menších bratří františkánů (jednalo se o předměty v UPM vystavené nebo deponované z důvodu lepších klimatických a bezpečnostních podmínek).

Balení sbírky hodin a sbírky historického nábytku bylo zahájeno v posledním čtvrtletí – předměty byly odváženy do depozitáře v Čelákovících. Řádu kapucínů v pražské Loreti byl fyzicky navrácen již dříve restituovaný kabinet. V případě podsbírký nábytku a designu 20. a 21. století probíhaly odvozy do zámku v Kamenici nad Lipou (jednalo se zejména o nové akvizice sbírky). Do depozitáře v objektu Chlumín byl převezen konvolut nábytku z rušené expozice v Trmalově vile v Praze (dosud dlouhodobá zápůjčka ze sbírek UPM).

Současně s přípravami na stěhování byla doplňována evidence a dokončena fotodokumentace celého fondu drahých kovů a tzv. podsbírký medailí a plaket. V podsbírcce historického nábytku byla zahájena fotodokumentace předmětů v depozitáři Chlumín a rekatalogizace předmětů ze stálé expozice.

Prezentace sbírek

Výstavní projekty realizované s podstatným podílem vlastních sbírkových fondů se soustředily pod vedením Petry Matějovičové především na oblast autorského šperku 20. a 21. století. Výstava *Liquid Time: sperk.sk>cz/jewellery.sk>cz* (UPM, 30. 1.–30. 3.) zrcadlila více než dvě desetiletí činnosti ateliéru Kov a šperk na Vysoké škole výtvarných umění v Bratislavě, který založil v roce 1991 slovenský sochař a šperkař Anton Cepka. Pražská instalace výstavy posílila – díky sbírkovému fondu UPM i zápůjčkám z jiných institucí – část věnovanou Cepkovu dílu, a zdůraznila tak pouto mezi slovenskou a českou tvorbou v oblasti autorského šperku, jeho společnou „československou“ minulost i současnost (viz též s. 26).

Souběžně s uvedenou výstavou byl zahájen projekt intervence současného autorského šperku do stálé expozice nazvaný *Dialog.cz-sk*. Šperkové objekty českých a slovenských autorů vstoupily na dobu téměř jednoho roku na dvě desítky míst v pěti sálech expozice a nabídly možnost obohacení kontextu, v němž byla expozice širší návštěvnickou obcí vnímána. Formou komunikace napříč staletími *Dialog.cz-sk* naznačil jednu z možných cest prezentace bohatých muzejních sbírek na omezené výstavní ploše – intervence podpořila variabilitu místa, zintenzivnila spoluúčast návštěvníka, přinesla nečekané impulsy v blízkosti mnohokrát spatřených exponátů (více viz s. 27).

Komorní výstava autorských objektů-prstenů nazvaná *Prsteny pro Tolkiena* v aule hlavní budovy Filozofické fakulty UK v Praze (13. 10.–21. 11.) vystihovala propojení UPM a Filozofické fakulty UK v rámci projektu *Open Square / Otevřené Palachovo náměstí* (s tématem tvorby J. R. Tolkiena, viz též s. 38). Ve votivním sále UPM byla instalována díla významného sochaře a šperkaře *Vratislava Karla Nováka (1972–2014)* jako skromné připomenutí odchodu této významné osobnosti české kultury.

Zatímco současný šperk prostřednictvím výše uvedených projektů osvědčil svou schopnost být v první řadě nositelem obsahů, výstava *Řemeslo je umění: Odborná škola pro umělecké zámečnictví v Hradci Králové*, realizovaná s odborným přispěním pracovníků UPM (především Michala Stříbrného) v Muzeu východních Čech v Hradci Králové (8. 5.–17. 12.), pracovala naopak především s bohatstvím formálního jazyka, uplatněným na kovářských a pasířských pracích přelomu 19. a 20. století. Významnou část výstavy tvořila zápůjčka tří desítek kovaných prací ze stálé expozice UPM na zámku v Kamenici nad Lipou, jež byly v rámci příprav výstavy podrobeny novému průzkumu i restaurátorským či konzervačním zásahům.

I přes avizované omezení zápůjček sbírkových předmětů UPM na výstavy a expozice pořádané jinými institucemi z důvodu přípravy stěhování muzejních sbírek byl rok 2014 v této oblasti naplněn bohatou aktivitou. Historické předměty mimořádné hodnoty uložené v podsbírkách drahých kovů, obecných kovů i historického nábytku byly zapůjčeny na výstavy *Otevři zahradu rajskou: Benediktini v srdci Evropy 800–1300* (Národní galerie v Praze, Valdštejnská jízdárna, 7. 11. 2014–15. 3. 2015), k jejíž realizaci odborně přispěli kurátoři III. sbírky, či *Hrady a zámky objevované a opěvované* (Národní památkový ústav, Jízdárna Pražského hradu, 19. 12. 2014–15. 3. 2015).

Z podsbírký nábytku byly dále realizovány zápůjčky na výstavy *Hudba ve spirále* (Národní technické muzeum, 22. 5.–2. 11.) a *Slavné vily metropolí Střední Evropy* (Staroměstská radnice, 17. 10.–11. 11.). Další zápůjčky přispěly k podobě nově otvíraných stálých expozic (*Umění 19. století od klasicismu k romantismu*, Národní galerie v Praze, Salmovský palác, otevřeno 17. 10.) i expozic v průběhu roku 2014 obměňovaných (zápůjčka slunečních hodin pro Muzeum Českého krasu v Berouně).

Pokud jde o sbírku drahých kovů a jiných materiálů, probíhaly výstavy otevřené již v roce 2013 (*Čas zámořských objevů*, Náprstkovo muzeum, 15. 11. 2013–14. 9. 2014; *Peníze*, Národní muzeum, 29. 11. 2013–24. 8. 2014). V roce 2014 byla realizována zápůjčka části konvolutu gotických zlatnických prací, tzv. Karlštejnského pokladu, na výstavu *Ludwig der Bayer. Wir sind Kaiser!* (Haus der Bayerischen Geschichte, Regensburg, 16. 5.–2. 11.), zápůjčka historických miniatur na výstavu *Zapřažená krása: kočáry, saně, nosítka 18.–20. století* (Správa Pražského hradu, Jízdárna Pražského hradu, 20. 8.–19. 10.), zápůjčka děl z období první poloviny 20. století na výstavu *Z Prahy do Buenos Aires...* (Galerie UM, VŠUP-UMPRUM, 19. 11. 2014–7. 1. 2015). Rovněž se uskutečnily zápůjčky na retrospektivní výstavy současných tvůrců (*Vladimír Komňacký*, Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou, 14. 3.–4. 5.; *Jiří Urban*, Muzeum Českého ráje v Turnově, 6.–30. 3.; *Markéta Šílená, Staří přátelé – současný šperk*, tamtéž, 19. 6.–27. 7.), či zápůjčka předmětů z muzejních sbírek restaurovaných pod dohledem odborných pracovníků UPM studenty restaurátorských oborů (Vyšší odborná škola grafická a Střední průmyslová škola grafická, Praha, květen).

Vědeckovýzkumná činnost

Kromě odborné práce spjaté s deinstalací expozice v historické budově UPM a s přípravou stěhování sbírek pokračovali kurátoři III. sbírky v řešení celé řady badatelských projektů, často zahájených již v minulých letech.

Jiří Fronek se dlouhodobě zabýval tématem *Mistrovská díla evropské nábytkové tvorby 16.–19. století v českých sbírkách* (ve spolupráci s Národním památkovým ústavem ČR). V rámci tohoto projektu publikoval objev psacího stolu z Roentgenovy dílny v mezinárodním časopisu *Res Mobilis* a věnoval se heuristické práci k připravované publikaci *Parvus mundus: Manýristické a barokní kabinety v českých sbírkách*. Dále působil jako recenzent odborných statí pro *Zprávy památkové péče NPU* a *Časopis Slezského zemského muzea*.

Daniela Karasová se zabývala především uměleckohistorickým zhodnocením působení Ústavu bytové a oděvní kultury (ÚBOK). Své poznatky zúročila kromě několika publikovaných statí při přípravě výstavy *Ptáci – Křídla, ÚBOK 55 let* (Chodovská tvrz, Praha, 3. 9.–31. 10.), již byla kurátorkou. Dále pracovala na koncepci prezentace československé nábytkářské produkce pro expozici *Od Bruselu do sametu*, připravovanou pro Galerii výtvarného umění v Chebu na rok 2015.

Petra Matějovičová se v badatelských aktivitách v roce 2014 soustředila především na oblast současného autorského šperku. Obsahovou nosnost šperkového objektu ve vztahu k základním tématům západní kultury zhodnotil nejen autorčin expoziční projekt *Dialog.cz-sk*, ale i publikovaná studie téhož názvu a příspěvek na zahraniční konferenci. Formou odborné statí autorka shrnula též šíři vlivů východoasijské kultury v soudobém českém autorském šperku (v rámci katalogu Národní galerie v Praze *Drak se probouzí*). Kurátorsky spolupracovala rovněž na výstavách současného uměleckého šperku, realizovaných mimo sbírkový fond UPM (*4D*, Galeria Satyrykon, Legnica, v rámci mezinárodního festivalu SREBRO/SILVER, 22. 4.–31. 5.; *Kamila Housová Mizerová – Radosti*, Boutique Navarila, Praha, 5.–25. 2.; *Jolana Nováková – Možnosti linie*, tamtéž, 26. 2.–březen). Výsledkem projektu zaměřeného na zpracování středověkých figurálních řezb ve slonovině se stal článek *Slonovinová soška Madony z Olešnice – Přírůstky středověkého památkového fondu*, připravený ve spolupráci s odbornou pracovnící Národního památkového ústavu Šárkou Radostovou, který zhodnotil aktuální akvizice i ztráty sbírky tzv. jiných materiálů UPM.

Michal Stříbrný pokračoval v dlouhodobém výzkumu díla *Bohumila Južnice* a soustředil na zpracování a digitalizaci umělcových návrhů, uložených v archivním fondu UPM. Dále se věnoval přípravě výstavy k dějinám odborné zámečnické školy v Hradci Králové a stal se recenzentem doprovodné publikace. Podílel se na dokončení projektu *Partage Plus – Digitising and Enabling Art Nouveau to Europeana*, v jehož rámci probíhala digitalizace uměleckých děl doby secese (pro český muzejní server *eSbírky* a mezinárodní server *Europeana*), a organizoval na půdě muzea závěrečné setkání účastníků tohoto projektu. Pod vedením M. Stříbrného probíhaly přípravy výstavy s pracovním názvem *Masterpieces from the Collections of the Museum of Decorative Arts in Prague*, plánované pro USA na roky 2018–2019.

Z důvodu stěhování muzejních sbírek klesl oproti minulým letům počet návštěv externích badatelů. I přes omezený přístup ke sbírkovému materiálu se ovšem podařilo zajistit potřebný badatelský komfort několika odborníkům, například Suzanně Ivanič, doktorandce Faculty of History University of Cambridge (UK), která v současné době zpracovává téma *Religious Materiality in Seventeenth-Century Prague* se zaměřením na šperky a drobné předměty v domácnosti. Francouzská badatelka Karin Blanc, jež se specializuje na výzkum kovaných architektonických doplňků z přelomu 19. a 20. století, navštívila v doprovodu kurátora sbírky depozitář UPM na zámku v Kamenici nad Lipou. M. Stříbrný do připravované publikace *K. Blanc Ferronnerie: en façade et au salon* přispěl též svými rešeršemi k českým realizacím.

Publikační činnost

- Jiří Fronek, The Rare Rolltop Desk of the Princess Eleonore of Schwarzenberg, *Res Mobilis: International Research Journal of Furniture and Decorative Objects*, Vol. 3, no. 3, p. 132–145.
- Daniela Karasová, Interiéry Ústavu bytové a oděvní kultury, in: Ladislav Zikmund-Lender (ed.), *Experimentální sídliště Invalidovna*, Hradec Králové: Zikmund Hradec Králové, 2014, s. 84–101, ISBN 978-80-905-271-3-3.
- Daniela Karasová, Josef Gočár znovuobjevený. K nalezení části významného kubistického nábytkového souboru, *Zprávy památkové péče*, roč. 74, 2014, č. 1, s. 12–16.
- Petra Matějovičová, 4D, in: Alena Hesounová – Lucie Houdková – Karla Olšáková, Kateřina Řezáčová, *Legnica 2014*, Legnica: Galeria Sztuki w Legnicy, 2014, ISBN 978-83-62534-49-4.
- Petra Matějovičová, Český současný šperk a východoasijské inspirace/Contemporary Czech Art Jewellery and East-Asian Inspiration, in: Petra Polláková (ed.), *Drak se probouzí/The Waking Dragon*, Praha: Národní galerie v Praze, 2014, s. 105–119, 181–188, ISBN 978-80-7035-562-6.
- Petra Matějovičová, Dialog.cz-sk – vstup současného autorského šperku do končící stálé expozice v hlavní budově Uměleckoprůmyslového musea v Praze, *Muzeum, Muzejní a vlastivědná práce*, roč. LII, 2014, č. 2, s. 44–54.
- Petra Matějovičová – Šárka Radostová, Slonovinová soška Madony z Olešnice – Přírůstky středověkého památkového fondu, *Průzkumy památek*, roč. XXI, 2014, č. 1, s. 111–118.
- Michal Stříbrný, Bohumil Južnič: Drobné dřevěné výrobky, in: Ladislav Zikmund-Lender (ed.), *Design/Nábytek/Interiéry: Osobnosti a sbírky nábytkového designu 19. a 20. století*, Hradec Králové – Praha: Zikmund Hradec Králové ve spolupráci s UPM, 2014, s. 106–113, ISBN 978-80-905271-4-0.
- Michal Stříbrný, Kovy v období secese in *Hefaiston 2013*, Přerov: Muzeum Komenského v Přerově, 2014, s. 13–18, ISBN: 978-80-87190-29-6.
- Michal Stříbrný, katalogová hesla č. VI.8, VI.9, VI.17 in: Jan Klípa (ed), *Otevři zahradu rajskou: Benediktini v srdci Evropy 800–1300*. Praha: Národní galerie v Praze, 2014, s. 290–291, 297, ISBN 978-80-7035-550-3.

Další odborná činnost a práce s veřejností

Daniela Karasová pedagogicky působila v Centre for International Educational Exchange (CIEE), UK v Praze, kde přednášela cyklus *Historical Development of Architecture, Interior Design and Furniture*, a v Institutu restaurátorství Vysoké školy chemicko-technologické v Praze (VŠCHT), kde vyučovala *Dějiny uměleckého řemesla*. Přednášela též na téma *Historie designu nábytkové tvorby* na katedře prostorové tvorby Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Mimořádné přednášky v CIEE a na Technické univerzitě v Liberci realizovala Petra Matějovičová (*European Jewellery of 14th–20th Century, Vliv antické kultury v dějinách evropského šperku*). Michal Stříbrný měl v CIEE přednášku *History of Common Metals* a v Institutu restaurátorství VŠCHT hovořil na téma *Cínařství*.

Pedagogické aktivity odborných pracovníků sbírky měly též podobu konzultací, vedení a oponentur závěrečných prací na vyšších odborných a vysokých školách (závěrečné práce v oboru restaurování kovů Vyšší odborné školy Turnov; bakalářské a diplomní práce v oboru restaurování VŠCHT v Praze) i členství v komisích pro obhajoby bakalářských a magisterských prací (ateliér Design kovu a šperku Fakulty umění a designu L. Sutnara Západočeské univerzity v Plzni).

Pro širší odbornou i laickou veřejnost pracovníci sbírky uspořádali řadu dalších přednáškových akcí:

- J. Fronek, *Artěl a hledání modernity* (přednáška pro Seminář a workshop Bechyně 2014 – společný projekt Vysoké školy uměleckoprůmyslové a Akademie výtvarných umění v Praze a Střední uměleckoprůmyslové školy v Bechyni), Bechyně
- D. Karasová, *Interiérová a nábytková tvorba Josefa Gočára* (přednáška u příležitosti otevírání lázeňské sezóny), Lázně Bohdaneč
- P. Matějovičová, *Šperk kolem roku 1900* (přednáška), Obecní dům v Praze
- P. Matějovičová, *Šperk období secese* (přednáška pro nakladatelství Arbor vitae), Era svět, Praha
- P. Matějovičová, *The „Individual“ and the „Collective“ Dimensions of Art Jewellery in Czech Museum Projects Today* (příspěvek na mezinárodní konferenci současného šperku *Šperk Stret 2014*), Vysoká škola výtvarných umění v Bratislavě
- P. Matějovičová, *Český současný šperk a východoasijské inspirace* (přednáška k výstavě *Drak se probouzí*), Národní galerie v Praze, Palác Kinských
- M. Stříbrný, *Odborná škola pro umělecké zámečnictví* (přednáška na sympoziu v Muzeu Východních Čech v Hradci Králové)
- M. Stříbrný, *Projekt Partage Plus: Digitizing and Enabling Art Nouveau for Europeana 2012–2014* (příspěvek na mezinárodní konferenci o digitalizaci kulturního dědictví), Národní muzeum, Praha

Odborní pracovníci také spolupracovali na pořadech Českého rozhlasu (P. Matějovičová), účastnili se prezentace UPM ke Dni muzeí nebo natáčení pořadu ČT věnovaného vývoji designu (D. Karasová). Aktivně se účastnili práce ve výborech mezinárodních oborových institucí (ICOM – D. Karasová), v porotách soutěží (Sdružení klenotníků a hodinářů ČR – Šperk roku – D. Karasová), v poradních sborech muzeí (Výstavní a programová rada Národního technického muzea v Praze – P. Matějovičová; Komise pro sbírkotvornou činnost téhož muzea – D. Karasová) a komisích Ministerstva kultury ČR (komise pro posuzování žádostí o grant v Programové oblasti 16 *Zachování a revitalizace kulturního dědictví* Programu CZ06 *Kulturní dědictví a současné umění* – D. Karasová; komise pro posouzení mobiliáře pro Ministerstvo kultury a příspěvkové organizace v rámci veřejné zakázky – J. Fronek).

Personálie

Sbírka v roce 2014 pracovala v témže personální složení jako v minulých letech. Důležitou událostí bylo životní jubileum dlouholeté kurátorky sbírky Daniely Karasové, která se ve své profesní dráze soustředí na nábytkovou tvorbu 20. století.

Petra Matějovičová

vedoucí sbírky nábytku, prací ze dřeva, kovů, různých materiálů a hodin

Významná akvizice:
tapiserie Zorky Ságlové „Pocta Rudolfu Schlattaurovi“, 1982

IV. sbírka textilu, módy a hraček

Sbírka textilu, módy a hraček se v minulém roce soustředila na přípravu a realizaci výstavních projektů z oblasti oděvní módy druhé poloviny 20. století i ze sbírky hraček – především výstavy *Vně a uvnitř*, kterou se završil výstavní program muzea před rekonstrukcí, a také repríz výstavy modelů aut *Angličáci Matchbox*. Dále se věnovala zpracování nových přírůstků a především balení sbírkových předmětů a jejich kompletnímu přestěhování do dočasného depozitáře. Za velký úspěch je možné považovat získání dotace z Norských fondů na financování projektu *Historické tapiserie a textil ze sbírky Uměleckoprůmyslového musea v Praze – konzervace a prezentace*, zaměřeného na restaurování tapisérií a liturgického textilu 16. až 18. století.

Akvizice a péče o sbírky

V akviziční politice jsme navázali na činnost předcházející let, nicméně celkový počet předmětů nově zařazených do sbírky je nižší než v minulém období, a to především z důvodu omezených možností ukládání nových přírůstků. Z celkového počtu 206 textilních předmětů a hraček, které sbírka získala, bylo 197 darů a devět nákupů. Sbírkou se obohatila o řadu zajímavých předmětů především z období 20. století. Nejvýznamnějším přírůstkem byla autorská tapiserie Zorky Ságlové „Pocta Rudolfu Schlattaurovi“ z roku 1982, druhorokokové dámské šaty údajně z rodiny Boženy Němcové a dvě drobné plastiky z nanovláken od Svatoslava Krotkého z roku 2013. Vzhledem k nedostatku finančních prostředků jsme nepokračovali v doplňování sbírky tvorbou českých oděvních designérů. Do fondu historických textilií přibyl drobný liturgický textil z Karmelu sv. Josefa v Praze.

Péče o exponáty a manipulace s nimi tvořily důležitou část pracovního programu sbírky nejen v souvislosti s probíhajícím balením a stěhování exponátů, ale také s výstavní činností. V tomto ohledu došlo k značnému pohybu sbírkového materiálu při přípravě výstavy *Vně a uvnitř* a rovněž při realizaci repríz výstavy *Angličáci Matchbox* v Západočeském muzeu v Plzni a v Muzeu města Brna. Jednotlivé předměty procházely náročnou přípravou a restaurováním. Nové sbírkové předměty byly zpracovávány na inventární karty, následně fotografovány, čištěny, ukládány a zapisovány do systému DEMUS. Podstatnou část pracovní doby si vyžádala administrativa: vedení záznamů o balení a stěhování sbírkových předmětů, dokumentačních fondů, spisové agendy atd. Značnou pracovní kapacitu jsme věnovaly vyhledávání exponátů, které se staly předmětem církevních restitucí, a podrobnému restaurátorskému zpracování historických tapisérií a liturgických oděvů potřebnému pro výběrové řízení k dotaci z Norských fondů.

Prezentace sbírek

Činnost sbírky se soustředila v minulém roce zejména na výstavní projekt *Vně a uvnitř: umělá vlákna v odívání od poloviny 20. století do současnosti*, který byl veřejnosti představen na počátku října. Výstava doprovázená publikací se soustředila na převratný rozvoj textilního, oděvního a chemického průmyslu po druhé světové válce a užití umělých vláken v oděvní módě a dalších oblastech (včetně medicíny), pohybujících se na proměnlivé a neuchopitelné hranici mezi „vnějškem“ a „nitrem“ lidské existence (více viz s. 32).

Dalším projektem byla repríza úspěšné výstavy *Angličáci Matchbox* v Plzni a v Brně, která se opět těšila velkému zájmu návštěvníků. Odborné pracovnice se rovněž věnovaly výběru exponátů pro plánovanou putovní výstavu *Masterpieces from the Museum of Decorative Arts in Prague* po významných muzeích ve Spojených státech v letech 2018 a 2019 a přípravě dvou nových expozic hraček na zámek v Kamenici nad Lipou, zaměřených na pokojíčky pro panenky z 19. a 20. století a modely aut značky Matchbox.

V Kamenici nad Lipou probíhal jako každoročně letní festival *Hračkobraní*, představující současnou tvorbu na poli uměleckého odvětví tradičního hračkářského řemesla. Další činnost sbírky se soustředila na přípravu rozsáhlé zápůjčky hraček pro nově připravovanou část expozice *Retro Design Museum* v Galerii výtvarného umění v Chebu. V průběhu celého roku byly realizovány menší zápůjčky různým institucím v Čechách i v zahraničí.

Vědeckovýzkumná činnost

Konstantina Hlaváčková pracovala v rámci institucionálního dvouletého projektu na přípravě již zmíněné výstavy a publikace *Vně a uvnitř* věnované vztahu oděvního a textilního designu a jejich materiálových možností včetně nových technologií. Téma bylo zpracováno z hlediska historického vývoje umělých textilních materiálů, hlavní pozornost byla zaměřena na druhou polovinu 20. století v souvislosti rozvoje chemického a textilního průmyslu a jejich vlivu na zvyšující se konzumní spotřebu, měnící se světovou průmyslovou strukturu a globální ekologické dopady.

Eva Uchalová pokračovala ve studiu pražských módních salonů – ukončila práci na rukopisu monografie věnované majiteli významného pražského módního salonu a oděvnímu designérovi Oldřichu Rosenbaumovi. K tomuto tématu uskutečnila rešerše v Národním archivu ČR, dále zpracovala nově zpřístupněný fond Rosenbaum/Hansulrich Pfensig a provedla rozsáhlé rešerše v časopise *Karlsbader Badeblatt*, uloženém v Národní knihovně a poprvé zpřístupněném v minulém roce. Těmito novými poznatky ještě doplnila rukopis publikace, který je nyní připravený k vydání. Dále pokračovala ve výzkumu zaměřeném na osobnost Hanny Podolské, jejíž monografii připravuje na rok 2016.

Marie Míčová pracovala na koncepci expozice pokojíčků pro panenky z 19. a 20. století, která bude v květnu příštího roku zpřístupněna na zámku v Kamenici nad Lipou. M. Míčová dále prováděla rešerše na téma poválečná česká hračka pro připravovanou expozici *Retro Design Museum* v Chebu.

Markéta Janatová-Grill se obětavě věnovala grantové žádosti o udělení dotace Norských fondů a přípravné fázi úspěšně přijatého projektu *Historické tapiserie a textil ze sbírky Uměleckoprůmyslového musea v Praze – konzervace a prezentace* (EHP CZ06-OV-1-038-2014).

Publikační činnost

- Konstantina Hlaváčková, *Vně a uvnitř. Umělá vlákna v odívání od poloviny 20. století do současnosti*, Praha – Řevnice: UPM v Praze a Arbor vitae, 2014, 247 stran, ISBN 978-80-7101-146-0.
- Eva Uchalová, První světová válka. 100 let od vypuknutí válečného konfliktu, který změnil svět, *Xantypa*, speciální vydání, 2014, č. 1, s. 68–73.
- Eva Uchalová, Secesní klobouky, *Art and Antique*, roč. 13, 2014, č. 5, s. 62–65.

Další odborná činnost a práce s veřejností

Odborné pracovnice se podílely na přednáškové činnosti související s výstavou *Vně a uvnitř* v historické budově UPM, výstavami *Angličáci Matchbox* (v Plzni a Brně) a s expozicí *Secese/Vitální umění 1900* v pražském Obecním domě. Konstantina Hlaváčková dále přednášela pro studenty Divadelní akademie múzických umění cyklus *Dějiny světové módy od starověku po současnost*, stejný cyklus připravila pro Akademii volného času organizovanou Muzeem hl. města Prahy, a pro studenty Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze přednášela na téma *Kurátorská role při přípravě textilních výstav*.

Kurátorky spolupracovaly především při popularizaci výstavy *Vně a uvnitř* s Českou televizí, s Českým rozhlasem (stanicemi ČRo 2 a Vltava), s Rádiem Classic a s časopisy (*Art and Antique*, *Xantypa*).

Eva Uchalová se účastnila 7. mezinárodní konference *Obuv v historii*, pořádané v Muzeu jihovýchodní Moravy ve Zlíně, kde přednesla příspěvek na téma *Sbírka obuvi Uměleckoprůmyslového musea v Praze*.

Značná konzultační aktivita kurátorek směřovala k odborné veřejnosti, muzejním pracovníkům a studentům i laickému publiku. Zájem o konzultace a muzejní sbírky narostl během výstavy *Vně a uvnitř*.

Pracovnice sbírky působily v řadě odborných komisí. Konstantina Hlaváčková jako členka poradního sboru pro akviziční činnost Muzea designu v Bratislavě, členka poroty *Bienále České krajky* ve Vamberku, poroty soutěže *Šperk roku*, komise ISO Ministerstva kultury ČR a byla členkou hodnotící komise Registru uměleckých výsledků ČR. Eva Uchalová působila v poradním sboru pro akviziční činnost Muzea hl. města Prahy. Marie Míčová byla členkou Syndikátu novinářů ČR, v jehož rámci působila jako recenzentka výstavních projektů, a dále členkou poroty soutěže *Správná hračka*.

Marie Míčová se vedle kurátorské činnosti věnovala administrativnímu zpracování žádostí o vydání osvědčení o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty (225 přijatých žádostí, 216 vydaných osvědčení).

Personálie

Kurátorka sbírky historického textilu Markéta Janatová-Grill odešla na mateřskou dovolenou, kurátorka sbírky historické módy Eva Uchalová pracovala pouze na třetinový úvazek, jinak k žádným personálním změnám nedošlo.

Konstantina Hlaváčková

vedoucí sbírky textilu a módy

Balíme, balíme, balíme, balíme

Nezbytnou složkou Uměleckoprůmyslového muzea je restaurátorské oddělení. Podle materiálu je členěno na pět ateliérů, specializovaných na textil, silikáty, kovy, papír a dřevo. Příslušní pracovníci, zaměřeni na konkrétní materiál, musejí obsáhnout širokou škálu pracovních postupů a technik, aby mohli kvalifikovaným způsobem ošetřovat obsáhlý sbírkový fond. Členění podle materiálu je pouze rámcové, protože některé sbírkové předměty jsou zhotoveny z mnoha materiálů. Restaurátoři musejí úzce spolupracovat a hledat optimální způsob konzervátorského či restaurátorského zásahu. Komplikované bývá zejména restaurování předmětů z různorodých materiálů, jejichž demontáž není možná bez obtížných zásahů. Jako příklad lze uvést zdobné prvky z perleti, slonoviny a želvoviny na mosazné dóze, nebo kovové montáže na historických pohárech. Restaurátoři vždy vyhodnocují, do jaké míry je nutné části demontovat, nebo jestli je možné provést kvalitní a šetrné ošetření bez demontáže.

Pracovní náplň restaurátorského oddělení souvisela v roce 2014 jednak s chystanými výstavami, včetně přípravy zahraničních zápůjček, jednak s balením a stěhováním celého muzea. Přes ztížené pracovní podmínky bylo z muzejních sbírek konzervováno 837 předmětů, restaurováno 73 předmětů a vypracováno 931 protokolů o stavu předmětů.

Pracovní program restaurátorského oddělení byl zásadním způsobem ovlivněn nutností vystěhovat veškeré muzejní sbírky a zahájením rekonstrukce hlavní budovy, kde byly umístěny všechny restaurátorské ateliéry. Z tohoto důvodu se restaurátoři přednostně zaměřili na dokončení rozpracovaných věcí. V květnu byl ukončen provoz jednoho textilního ateliéru, protože stavební práce začaly nejdříve v podkrovní části budovy. Činnost restaurátorského oddělení dále omezilo vyklízení skladovacích prostor ve sklepě, kde bylo zázemí dalších restaurátorských ateliérů. Závěrem roku skončil provoz v ateliéru silikátů, kovů a papíru. V omezené míře fungovaly až do konce roku pouze ateliéry textilu a dřeva.

Balení a stěhování restaurátorských ateliérů a sbírek

Restaurátoři ve velké míře spolupracovali při přípravě, organizaci a stěhování sbírek. Rovněž se účastnili závěrečné fáze vyklízení půdních prostor, zejména lustrů a jiných kovových předmětů a sádrových odlitků. Tyto předměty byly postupně odváženy do mimopražských depozitářů. Před hlavní etapou stěhování bylo potřeba provést související práce, například změřit některé předměty z grafické sbírky a navrhnout typy ochranných pouzder a krabic na jejich zabalení. Totéž se týkalo sbírky podmaleb a dvojstěnných sklenic.

Na balení převážné části sbírkového fondu se velmi osvědčilo použití EURO palet s paletovými nástavci (tzv. ohrádkami) a vkládanými kartonovými příhradkami. Tento systém je variabilní, na výšku je možné jej sestavovat v násobcích modulu 20 cm. Vnitřní členění příhradkami a horizontálně vkládanými kartonovými deskami zajišťuje dobrou mechanickou i klimatickou ochranu zabaleného obsahu. Jako základní balicí materiál byl používán hedvábný papír, polyetylenová bublinková folie a pěnový polyetylen v různých tloušťkách. Po zaklopení sestav víkem, zapáskování a zaplombování vznikly kompaktní obaly, do kterých nelze nekontrolovaně zasahovat. S paletami se snadno manipuluje pomocí paletových vozíků. Komplety jsou dostatečně pevné, což umožňuje jejich stohování vysokozdvížným vozíkem.

Po postupném uzavření restaurátorských ateliérů pracovali restaurátoři v provizorních podmínkách, nejčastěji v depozitářích. Jejich hlavním pracovním programem se stalo balení a stěhování sbírkového fondu, a to ve spolupráci s pracovníky depozitářů, s dalšími zaměstnanci muzea a s brigádníky. Většina restaurátorů pracovala se sbírkovým fondem, který přísluší jejich kvalifikaci, podle potřeby však vypomáhala i tam, kde to vyžadovala aktuální situace.

Nejméně času zabralo balení rozměrných sbírkových předmětů, jejichž velikost neumožňovala použití paletového systému. Šlo například o benátská zrcadla, do olova zakládané historické vitraje, moderní vitraje, mnohoramenné skleněné lustry, keramické objekty, těžké skleněné moderní plastiky, rozměrné historické výkresy a další předměty. Pro tyto předměty vyrobili restaurátoři dřeva několik desítek dřevěných atypických beden a konstrukcí, včetně různých fixačních prvků do paletových nástavců a v některých případech venkovní zpevnění paletových kompletů. Díky druhotnému použití materiálu ze starých regálů, likvidovaného nábytku a výstavních panelů došlo k zásadnímu snížení nákladů na výrobu všech speciálních beden. Úspora za materiál v tomto případě činí mnoho desítek tisíc korun, úspora za práci ještě více.

Speciální péči restaurátorek si vyžádala příprava a balení choulostivých předmětů, například podmaleb na skle, některých skleněných plastik, sbírky drahých kovů, předmětů z grafické sbírky či historických vějířů. Každý z těchto předmětů vyžadoval individuální přístup. Na vybrané předměty byly použity krabice vyrobené ze speciálního muzejního kartonu, v nichž budou předměty trvale uloženy v novém depozitáři. Do krabic se většinou vkládal pěnový polyetylen s vyřezanými lůžky pro konkrétní předměty. Restaurátoři rovněž navrhli a následně realizovali pro sbírku historického textilu systém na stohování rozměrných kovových zásuvek, aby zásuvky mohly být stěhovány včetně obsahu.

Během přípravy balení byly na některých sbírkových předmětech zjištěny různé defekty. Pokud byly takového druhu, že další manipulace mohla předmět ohrozit, museli restaurátoři provést akutní zásahy. Týkalo se to například lepení moderních skleněných plastik. Někdy šlo pouze o zajištění uvolněných fragmentů, aby nedošlo k jejich ztrátě.

Spolupráce při rekonstrukci historické budovy

Součinnost restaurátorského oddělení si vyžádala také započatá rekonstrukce historické budovy UPM. Šlo zejména o konzultace k restaurování a výrobě replik dřevěných a kovových prvků. Restaurátoři se rovněž zabývali upřesňováním a doplňováním technických podkladů pro nově vznikající pracoviště v centrálním depozitáři v Praze-Stodůlkách, zejména specifikací vnitřního vybavení.

Další poskytovaná odborná pomoc

Stejně jako v minulých letech poskytovali pracovníci restaurátorského oddělení UPM odbornou pomoc různým institucím, včetně konzultací pro odbornou i laickou veřejnost. Spolupráce se středními a vysokými školami byla mnohem menší, protože omezenému provozu našich ateliérů muselo být přizpůsobeno i množství pravidelných praxí studentů odborných škol.

Komplikace způsobené muzejním zaměstnancům stěhováním sbírek a pracovišť jsou kompenzovány skutečností, že v brzké době budou k dispozici pro všechny sbírkové předměty depozitáře odpovídající požadavkům 21. století. Totéž se týká i vznikajících restaurátorských pracovišť.

Petr Špaček

vedoucí restaurátorského oddělení

8) Pobočky

Zámek Kamenice nad Lipou

V roce 2014 byl zámek stejně jako v minulých letech na základě smlouvy o sdružení provozován společně Uměleckoprůmyslovým museem v Praze a Správou kulturních zařízení Města Kamenice nad Lipou. Ve spolupráci s městem a Městským muzeem se zde uskutečnila řada výstav, koncertů a programů pro rodiny s dětmi. Letní sezóna tradičně vyvrcholila ve dnech 9. až 13. července IX. ročníkem festivalu **Hračkobraní**.

Stálé expozice ze sbírek UPM

- **Angličáci Matchbox** (Veterány/Models of Yesteryear)
  - **Hračky ze sbírky Františka Kyncla: Výroba dřevěných hraček v Ústí nad Orlicí;**
Loutky Hampelmann (do 24. 8. 2014)
  - **Sbírka nábytku 19. a 20. století**
  - **Kované železné práce**
- (více o expozicích UPM viz s. 48)

Jiné expozice

- **Alena Matějková: Cesta**
- **Muzeum pro všechny smysly** – expozice Městského muzea

Část sezónních expozic je zaměřena na hračku a s ní související festival **Hračkobraní**. K této příležitosti jsme v roce 2014 připravili výstavu artefaktů oceněných v soutěži *Správná hračka*. V západním křídle zámku byly vystavovány hračky ze sbírky Františka Kyncla, s nímž se UPM rozhodlo ukončit k 11. září 2014 spolupráci. Důvodem byly pokračující neshody a neplnění smluvních povinností ze strany F. Kyncla.

Celková návštěvnost v roce 2014: 15 427 osob,
z toho 7 655 osob během festivalu Hračkobraní

Údržba budovy a zeleně

Pravidelné údržbářské práce se soustředily na opravy fasád, včetně štukových oprav omítek, a dále na opravy střešní krytiny a nátěrů. Další práce se týkaly ústředního vytápění a zdravotní techniky. Po úderu blesku (8. 7. 2014), při kterém došlo k poškození ústředny elektronické požární signalizace, byla nutná oprava zabezpečovacího a kamerového systému i elektroinstalace. Součástí údržbových prací je intenzivní péče o zelené plochy kolem zámku a okrasnou zeleň na nádvoří a v interiérech.

Správa depozitáře UPM

Péče o sbírkové předměty v depozitářích zahrnovala výdej, ale především příjem sbírkových předmětů z historické budovy UPM, která se vyklízela před celkovou rekonstrukcí, dále fotografování, evidenci a lokaci předmětů a také průběžný úklid a kontrolu depozitářů, včetně studijního depozitáře nábytku. Ke správě sbírek patří pravidelná kontrola a zajištění vhodných klimatických podmínek v depozitářích.

Personálie

Zámek nadále spravoval Luboš Venkrbec, depozitář UPM měla na starost stejně jako v minulých letech Ivana Šišková, údržbové práce prováděl Pavel Nejedlý.

Luboš Venkrbec

správce zámku Kamenice nad Lipou

Z červencového festivalu *Hračkobraní*
na zámku v Kamenici nad Lipou

Muzeum textilu v České Skalici (UPM-MT)

Výstavy

Muzeum textilu uspořádalo ve spolupráci s Muzeem Boženy Němcové (MBN) v roce 2014 šest výstav:

Mária Fulková. Kapitoly ze života. Konceptuální textil

(4. 5.–22. 6., hlavní výstavní síň)

Českoskalický objektiv 2014

(12. 5.–22. 6., výstavní síň Na chodbě)

Procházka Ateliérem. Výstava obrazů a kreseb výtvarného sdružení z České Skalice

(29. 6.–10. 8., hlavní výstavní síň)

Mosty – výstava art kiltů

(30. 6.–17. 8., výstavní síň Na chodbě)

Jindřich Vlček — malíř a legionář

(17. 8.–30. 9., hlavní výstavní síň)

Dušan Samuel Jurkovič: projekty, rekonstrukce a stavby (nejen) na Náchodsku

(25. 8.–30. 9., výstavní síň Na chodbě)

Putovní výstava na panelech, doplněná modely turistické útulny s restaurací v Pekle u Nového Města nad Metují a Jiráskovy turistické chaty s rozhlednou na Dobrošově u Náchoda

Vánoční inspirace VI – Kouzlo starých časů

(prosinec 2014)

Výstava uspořádána ve spolupráci s MBN a společností Kouzlo starých časů (Z. Plchová)

Stálá expozice

Expozice se věnuje vývoji rukodělné textilní výroby, mechanizovanému tisku, tradicím bavlnářské výroby, historii textilních tiskáren ve východních Čechách a spolupráci textilních tiskáren s výtvarníky Mikolášem Alšem, Josefem Čapkem, Františkem Kyselou, Zdeňkem Seydlem, Karlem Svolinským, Jiřím Trnkou a dalšími.

Celková návštěvnost v roce 2014: 4 650 (platicích) osob

Edukační programy

Textilní řemesla aneb Jak krtek ke kalhotkám přišel

Interaktivní program pro školní mládež ve spolupráci s MBN, s katedrou výtvarné kultury a textilní tvorby Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové a s Historickým ústavem Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové (studenti plní funkci lektorů) byl uspořádán 15., 16., 17., 20. a 21. října 2014.

Zápůjčky exponátů

Dlouhodobě půjčujeme sbírkové předměty Městskému muzeu v Novém Městě nad Metují a ve Dvoře Králové nad Labem, Botanické zahradě hl. m. Prahy jsme zapůjčili sbírkové předměty pro hmatovou výstavu *Rostliny, které změnily svět* (11.–27. 4.), sdružení Hradecký venkov, o.p.s., sbírkové předměty pro program *Jak krtek ke kalhotkám přišel* (součást akce Na venkově zdravě jíme, Nepolisy, 24. 5.). Středočeskému muzeu v Rožtokách u Prahy jsme poskytli sbírkové předměty pro výstavu *Od bezu k šafránu* (29. 5.–9. 11.) a Regionálnímu muzeu v Náchodě sbírkové předměty pro výstavu *Osobnosti Náchoda* (8. 9.–31. 10.). Regionálnímu muzeu a galerii v Jičíně jsme půjčili sbírkové předměty pro výstavu *Rozmarné léto na Jičínsku* (10. 6.–14. 9.), Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze předměty pro výstavu *Věci a slova: Umělecký průmysl, užité umění a design 1870–1970* (12. 9.–6. 11.).

Vědeckovýzkumná činnost

Pracovníci Muzea textilu se angažovali v oblasti odborných konzultací, rešerší, posudků, recenzí, vyjádření či členství ve výběrových komisích. Součástí jejich práce byla také přednášková a další odborná činnost: Spolupracovali jsme s katedrou výtvarné kultury a textilní tvorby Pedagogické fakulty a s Historickým ústavem Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové. Vlastimil Havlík byl členem komise pro klauzurní zkoušky na katedře, přednášel dějiny textilu. Spolupráce pokračuje s katedrou textilu Vysoké školy výtvarných umění v Bratislavě i s Ateliérem textilní tvorby Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze.

Spolupracovali jsme s dalšími odbornými organizacemi a institucemi: se Sdružením historiků ČR – pobočkou v Hradci Králové, Spolkem textilních chemiků a koloristů (Univerzita Pardubice), Centrem rozvoje Česká Skalice a se Střediskem volného času Bájo Česká Skalice (například na organizaci výtvarné dílny *Malování na hedvábí*, 12.–14. 9. v UPM-MT).

Byli jsme členy redakčních a dalších rad, poradních sborů, komisí a odborných společností a sdružení. K. Lukášová a V. Havlík: redakční rada sborníku *Rodným krajem*; V. Havlík: redakční rada a (od roku 2014) též redakční kruh recenzovaného sborníku *Východočeské listy historické*, vědecká rada Muzea Podkrkonoší v Trutnově, umělecká rada Galerie města Trutnova, nákupní komise Galerie města Trutnova, poradní sbor města Trutnov pro Muzeum Podkrkonoší v Trutnově, poradní sbor pro sbírkotvornou činnost Městského muzea ve Dvoře Králové nad Labem, správní rada Archeoparku Všestary, o.p.s., poradní sbor pro sbírkotvornou činnost Regionálního muzea v Náchodě (od roku 2014), Společnost pro hospodářské dějiny a Společnosti pro dějiny věd a techniky v Praze – Sdružení historiků ČR – východočeská pobočka Hradec Králové, Kladská komise historiků – česká část, řídicí skupina pro zpracování Strategického plánu rozvoje města Česká Skalice „Česká Skalice 2030“ a pracovní skupina pro oblast cestovní ruch, památky, rekreace Strategického plánu rozvoje města Česká Skalice „Česká Skalice 2030“.

Publikační činnost

- Klára Lukášová, Firma Václav Gaberle. Osudy jedné textilnické rodiny v Červeném Kostelci, in: *Rodným krajem. Vlastivědný sborník kraje Aloise Jiráska, Boženy Němcové a bratří Čapků 48/2014*, Červený Kostelec: Vlastivědný spolek při Městském kulturním středisku Červený Kostelec, 2014, s. 27–29, ISSN 1210-6135.
- Klára Lukášová, Julie Winterová-Mezerová. Malířka květin a rodného kraje, in: *Rodným krajem. Vlastivědný sborník kraje Aloise Jiráska, Boženy Němcové a bratří Čapků 49/2014*, Červený Kostelec: Vlastivědný spolek při Městském kulturním středisku Červený Kostelec, 2014, s. 36–37, ISSN 1210-6135.
- Klára Lukášová: Malé ohlédnutí za historií Dubna a dubenské hájenky, in: *Rodným krajem. Vlastivědný sborník kraje Aloise Jiráska, Boženy Němcové a bratří Čapků 49/2014*, Červený Kostelec: Vlastivědný spolek při Městském kulturním středisku Červený Kostelec, 2014, s. 10–12, ISSN 1210-6135.
- Klára Lukášová: Ondřej Tikovský: S údělem prosebníka. Restituční úsilí šlechty českého severovýchodu potrestané pobělohorskými konfiskacemi, in: *Krkonoše a Podkrkonoší. Vlastivědný sborník 21*, 2013, Trutnov: Muzeum Podkrkonoší v Trutnově ve spolupráci se Státním okresním archivem Trutnov, Krkonošským muzeem Správy KRNP ve Vrchlabí a Vlastivědným kroužkem Krkonoš a Podkrkonoší, 2013, s. 324–325, ISBN 978-80-903741-9-5, ISSN 0231-9934.
- Vlastimil Havlík, Album života. Česká Skalice: Muzeum textilu – výstava Márie Fulkové, 4. 5.–22. 6, *Ateliér*, 2014, č. 13, s. 6.
- Vlastimil Havlík, Dokořán. Mladá Boleslav, Galerie Sbor českých bratří Společnosti Kultura města Mladá Boleslav, 4. 9.–5. 10, *Ateliér*, 2014, č. 20, s. 5.
- Vlastimil Havlík, Jiří Marbach, in: *Jiří Marbach. Tři rozměry* (výstavní katalog), Nové Město nad Metují: Městské muzeum – Městská galerie Zázvorka 2014, nepag. ISBN 978-80-87401-21-7.
- Vlastimil Havlík, K historii průmyslu a techniky na Moravě a ve Slezsku II. Od konce 18. století do roku 1918, in: *Východočeské listy historické 31*, Hradec Králové: Historický ústav Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové, 2014, s. 232–233, ISSN 1211-8184.
- Vlastimil Havlík, Kapitoly ze života Marie Fulkové, *Zpravodaj spolku textilních chemiků a koloristů 2–3*, poř. č. 86–87, Pardubice, září 2014, s. 36–38, ISSN 1214-8091.
- Vlastimil Havlík, Karel Beneš, Výtvarník, pedagog a etnolog, in: *Kladský sborník č. X*, Trutnov, Vladimír Vyčítal – LUPUS, 2013, s. 145–169, ISBN 978-80-904229-5-7, ISSN 1212-1223.
- Vlastimil Havlík, Karel Vlček. K osmdesátinám textilního odborníka, návrháře, pedagoga a výtvarníka, in: *Orlické hory a Podorlicko 20*, Rychnov nad Kněžnou: Muzeum a galerie Orlických hor, 2014, s. 381–401, ISSN 0475-0640, ISBN 978-80-86076-72-0.
- Vlastimil Havlík, Kladsko a Kladské pomezí v díle Jiřího Škopka a Markéty Škopkové, in: *Kladský sborník č. X*, Trutnov, Vladimír Vyčítal – LUPUS, 2013, s. 170–182, ISBN 978-80-904229-5-7, ISSN 1212-1223.
- Vlastimil Havlík, Textilní konfrontace II, *Zpravodaj spolku textilních chemiků a koloristů 2–3*, poř. č. 86–87, Pardubice, září 2014, s. 28–35, ISSN 1214-8091.
- Vlastimil Havlík, Sborník Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Josefově (Eva Macková, ed.). Jaroměř – Josefov: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště 2012, 152 s., in: *Krkonoše – Podkrkonoší. Vlastivědný sborník 21*, Trutnov, Muzeum Podkrkonoší v Trutnově ve spolupráci se Státním okresním archivem Trutnov, Krkonošským muzeem Správy KRNP ve Vrchlabí a Vlastivědným kroužkem Krkonoš a Podkrkonoší, 2013, s. 321–322, ISBN 978-80-903741-9-5, ISSN 0231-9934.
- Vlastimil Havlík, Textilní konfrontace II, *Zpravodaj UHK – informační zpravodaj Univerzity Hradec Králové*, 2014, s. 32–38.

• Vlastimil Havlík, Výtvarník Jiří Marbach, in: *Spinus armatus. Samizdat příspěvků přátel a spolupracovníků k 50. narozeninám Mgr. Jana Čížka*. Náchod 2014, s. 61–68.

Klára Lukášová v září 2014 úspěšně absolvovala Školu muzejní propedeutiky (ŠMP) Asociace muzeí a galerií (AMG) ČR, od října 2014 soukromě navštěvuje nástavbový kurs ŠMP *Muzejní výstavnictví*.

Účast na konferencích

Vlastimil Havlík se zúčastnil zasedání a kolokvia Kladské komise českých a polských historiků (Trutnov 3. 10.), semináře Komise pro práci s veřejností a muzejní pedagogiku při AMG ČR *Muzejní edukace v přírodovědných expozicích a na industriálních památkách*, Ostravské muzeum, Ostrava 15.–16. 9.

Personálie

Vedoucím pobočky UPM je PhDr. Vlastimil Havlík, Ph.D., Mgr. Klára Lukášová působí jako kurátorka sbírky textilií a průvodkyně, Ing. Dagmar Štěpánová pracuje jako dokumentátorka, průvodkyně, správkyně sbírky fotografií a filmů. Obsazeno není bohužel místo muzejního knihovníka.

Vlastimil Havlík

vedoucí Muzea textilu v České Skalici

Z výstavy Márie Fulkové *Kapitoly ze života: Konceptuální textil*
v Muzeu textilu v České Skalici

9) Knihovna UPM

Rok 2014 byl naplněn především přípravami na stěhování celého muzea včetně knihovny a od října stěhováním samotným. Postupně jsme proto museli omezovat provoz studovny, zejména prostorově (studovna sloužila pro dočasné uskladnění paletových beden se sbírkovými předměty), ale i obsahově – časopisy byly již uloženy v plechových kontejnerech. V listopadu jsme provoz studovny ukončili a plně se věnovali balení a stěhování. Do konce roku 2014 se podařilo přestěhovat fond knihovny (přes 3 500 b.m. knih) do náhradních skladovacích prostor. Podstatná část knih je umístěna na regálech, což umožní dostupnost fondu po dobu rekonstrukce muzea. Část fondu (některé časopisy) zůstala zabalena v kontejnerech.

Souběžně se stěhováním pracovala knihovna podle svého plánu: ve studovně bylo zpřístupněno wi-fi připojení k internetu, podařilo se nám dokončit retrokatalogizaci fondu monografií až do roku 1885 (za podpory programu *Veřejné informační služby knihoven* VISK5 Ministerstva kultury ČR) a začít retrokatalogizaci fondu výstavních katalogů – dostupnost v on-line katalogu knihovny a v Souborném katalogu ČR vede k nárůstu výpůjček těchto dokumentů a to i do jiných knihoven v ČR prostřednictvím *Mez knihovní výpůjční služby*. Pracovnice knihovny zodpovídaly různé dotazy prostřednictvím elektronické pošty nebo v rámci služby *Ptejte se knihovny*, ve které je Knihovna UPM garantem za informace z oblasti výtvarného umění, a mnoho jednodušších dotazů zodpověděly telefonicky. V roce 2014 převzaly pracovnice knihovny agendu objednávek a skladu publikací vydaných muzeem.

Počet návštěvníků i čtenářů studovny se i přes omezený provoz mírně zvýšil (3 016 osob oproti 2 823 v roce 2013). Zaznamenali jsme pokles návštěvnosti webové stránky knihovny, která slouží především k vyhledávání v on-line katalogu knihovny a ke zjišťování praktických informací. Nedostatky grafického designu webové stránky knihovny vyřeší v příštím roce nový design webu UPM.

Přirůstky

Na nákup knih a časopisů bylo vynaloženo 290 581,50 Kč oproti 254 353 Kč v roce 2013. Nedostatek finančních prostředků na nákup knih nám pomáhá vyrovnávat možnost nákupu prostřednictvím institucionálního grantu na vědu a výzkum. Z tohoto grantu jsme zakoupili zahraniční publikace zejména pro potřeby pracovníků muzea. Nákup publikací činil 25 % celkového ročního přírůstku. Největší podíl (zhruba polovinu přírůstku) tvoří dary – takto získáváme především výstavní a aukční katalogy. Výměnou bylo získáno přibližně 19 % ročního přírůstku. Zbytek ročního přírůstku je tvořen publikacemi získanými za reprodukční práva nebo za zápůjčky muzejních předmětů na výstavu.

Přístupy do databází

Stejně jako v předchozím roce jsme i v roce 2014 získali v rámci konsorcia knihoven (projekt ELIZA Masarykovy univerzity Brno) přístup do bibliografické databáze Art and Design Collection firmy ProQuest a do plnotextové databáze Art Source firmy EBSCO. Přístup do databází jsme předplatili částečně z fondu knihovny, částečně z institucionálního grantu na vědu a výzkum. Vzhledem k nízké využívanosti a vzhledem k omezení provozu knihovny předpokládáme ukončení přístupu do databází v roce 2015.

Nadále přetrvává špatný stav výpočetní techniky v knihovně, především nedostačující kapacita serverů. Stávající server zpomaluje některé knihovnické činnosti a neumožňuje poskytovat adekvátní služby (například nelze prohlížet digitalizované časopisy v systému Kramerius, vyhledávání v on-line katalogu je pro uživatele velice zpomalené). Rovněž nedostatek elektrických zásuvek ve studovně omezoval služby čtenářům, kteří ve stále větší míře pracují na svých noteboocích.

Knihovna získala na rok 2014 dva granty z programu VISK Ministerstva kultury ČR v celkové hodnotě 594 000 Kč určené na zpětné zpracování knižního fondu (VISK5) a na společný projekt devíti knihoven budování Oborové brány *Umění a architektura ART* (VISK8b). Tyto granty podporují víceleté projekty knihovny *Zpracování knižního fondu Knihovny UPM do elektronické databáze, Budování oborové informační brány ART*.

Přírůstky knihovního fondu:	2 922 knižních jednotek
z celkového přírůstku činí:	
knihy	1 224 kj.
časopisy	539 kj.
výstavní katalogy	881 kj.
aukční katalogy	234 kj.
CD	10 ks
z toho:	
koupí	300 kj.
výměnou	377 kj.
darem	1 338 kj.
za zápůjčky	13 kj.
za reprodukční práva	49 kj.
Odepsáno	13 kj.
Celkem přírůstky knihovního fondu	2 909 kj.

Knihovna má k 31. 12. 2014 celkem 186 802 knižních jednotek.

Na nákup knižního fondu bylo v roce 2014 vynaloženo celkem 290 581,50 Kč, z toho náklady na časopisy včetně předplatného činily 123 296,50 Kč. Hodnota publikací získaných výměnou činí 133 912 Kč, čistý zisk z výměny je 6 189 Kč. Částka vybraná za čtenářské poplatky a kopie činí 32 275 Kč.

Nejvýznamnější dárci – instituce a osoby:

V roce 2014 jsme dostali významný knižní dar od Jindřicha Dostála Adlera ze Švýcarska, stálými a pravidelnými dárci jsou Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze, Archiv výtvarného umění (Jiří Hůla), některá nakladatelství, muzea a galerie (Ostrava, Litoměřice, Pardubice), autoři některých publikací, jednotliví zaměstnanci UPM, zejména H. Koenigsmarková, M. Hlaveš, P. Štembera, J. Mlčoch, někteří čtenáři či výtvarníci.

Počet návštěvníků knihovny a studovny	3 016 osob
Nově zapsaní čtenáři	32 osob
Výpůjčky	11 530 kj.
Meziknihovní výpůjční služba	110 kj.
Poskytnuté bibliografické, knihovnické a faktografické informace většího rozsahu:	
ve studovně, telefonicky	cca 80
prostřednictvím internetu + Ptejte se knihovny	cca 60
tematické rešerše a konzultace většího rozsahu	30
Návštěvnost webové stránky knihovny	7 206 návštěv

Zpracování a ochrana knihovního fondu

Evidence i katalogizace fondu je prováděna průběžně. Od roku 2001 je celý roční přírůstek katalogizován pouze do elektronické databáze. Od téhož roku probíhá i souběžná rekatalogizace starších přírůstků fondu do elektronické databáze. Během roku 2014 byly nově zkatalogizovány přírůstky z let 1897 až 1885, čímž jsme dokončili zpracování fondu monografií a umožnili tak jejich úplnou dostupnost on-line (Projekt VISK 5). Zároveň jsme zahájili retrokatalogizaci výstavních katalogů (signatury XXIIc, XXIIId).

Katalogizace do elektronické databáze celkem	7 927 záznamů
Do Souborného katalogu ČR bylo odevzdáno	4 851 záznamů
přijato	4 694 záznamů

Revize – byla provedena revize 12 058 svazků, z toho bylo 54 svazků nezávěsných.

Podpora programu *Veřejné informační služby knihoven*

Knihovna UPM získala v roce 2014 podporu Ministerstva kultury ČR na projekty podané do programu VISK (*Veřejné informační služby knihoven*):

- 1) VISK 5 (retrokatologizace) – získáno 110 000 Kč (žádáno 110 000 Kč), byly zkatalogizovány přírůstky za roky 1897 až 1885.
- 2) VISK 8B – projekt *Další rozvoj oborové brány Umění a architektura ART* – získáno 484 000 Kč, celkové náklady na projekt 723 872 Kč, devět zúčastněných knihoven se podílelo částkou 26 652 Kč.

Spolupráce s vědeckými institucemi, se školami a dalšími knihovnami

Knihovna pravidelně spolupracuje s těmito institucemi:

- s Ústavem informačních studií FF UK (vedení praxe vysokoškolských studentů),
- s ÚDU AV ČR a s redakcí časopisu *Umění* na pravidelném publikování bibliografie umělecké literatury,
- s knihovnami uměleckého zaměření při plnění projektu *Oborová brána Umění a architektura ART* – Knihovna UPM je koordinátorem,
- s knihovnami zahraničních i domácích muzeí a dalších institucí hlavně prostřednictvím výměny publikací,
- s ostatními českými a moravskými muzejními knihovnami v rámci oborové komise muzejních knihoven při Asociaci muzeí a galerií a v rámci Sdružení knihoven ČR a Svazu knihovníků a informačních pracovníků ČR,
- s dalšími knihovnami, hlavně při rozvoji automatizace knihovnických procesů a využívání internetu, a to zejména s Národní knihovnou při standardizaci v oblasti věcného zpracování analytického popisu, při vytváření Souborného katalogu ČR a při poskytování služby *Ptejte se knihovny!*, a s Národní technickou knihovnou při poskytování služby *Virtuální polytechnická knihovna* a budování Národního úložiště šedé literatury (NUŠL),
- s jinými knihovnami prostřednictvím meziknihovní výpůjční služby.

Další akce v Knihovně UPM

Ve studovně byla představena výstavka *Autorské modely ručního náradí a nástrojů z let 1942–1985* (Petra Tučného) a výstava dětských knih Ondřeje Sekory z oddělení grafiky. Studovna poskytla zázemí pro řadu dalších akcí UPM – vernisáže a tiskové konference, exkurze, semináře apod.

Šárka Bláhová

vedoucí Knihovny UPM

Studovna knihovny poskytovala zázemí pro uložení sbalených sbírek před jejich expedicí do dočasného depozitáře

1. Plnění závazných ukazatelů stanovených zřizovatelem

Schválený rozpočet na rok 2014 – příspěvek na provoz 38 989 000 Kč

Schválený rozpočet na rok 2014 byl v průběhu roku upraven čtrnácti rozpočtovými opatřeními a čtyřmi oznámeními o uvolnění finančních prostředků na částku 277 525 685 Kč, v tom:

příspěvek na provoz	41 427 455 Kč
neinvestiční účelové prostředky z programů Ministerstva kultury ČR	54 745 000 Kč
neinvestiční dotace na výzkum a vývoj	6 244 000 Kč
investiční dotace	175 109 230 Kč

Uměleckoprůmyslovému museu byl pro rok 2014 stanoven závazný ukazatel odvodů do státního rozpočtu – odvod z odpisů budov a staveb ve výši 1 284 000 Kč. Současně odvody z odpisů budov a staveb byly ve stejném objemu zohledněny v příspěvku na provoz na rok 2014. Odvody z odpisů byly prováděny průběžně a k 31. 12. 2014 organizace odvedla na depozitní účet Ministerstva kultury stanovenou částku 1 284 000 Kč.

Přehled čerpání neinvestičních prostředků z programů Ministerstva kultury a dotací na výzkum a vývoj				
účelové určení	upravený rozpočet	oznámení o uvolnění NNV	čerpání	rozdíl
Účelová podpora výzkumu a vývoje NAKI – Panelová sídliště v České republice jako součást městského životního prostředí	2 933 000,00	53 000,00	2 985 750,00	250,00
Institucionální podpora výzkumu a vývoje – dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace	3 258 000,00		3 258 000,00	
VISK 5 – Pokračování v retrokatalogizaci přírůstků knih z let 1897 až 1885 do el. katalogu	110 000,00		110 000,00	
VISK 8/B – zajištění provozu a dílčí rozvoj oborové brány Umění a architektura (ART)	484 000,00		484 000,00	
Kulturní aktivity – realizace projektu Vně a uvnitř – vývoj syntetických materiálů ve 2. polovině 20. století	300 000,00		300 000,00	
Rekonstrukce historické budovy UPM v Praze – akce 134V124000004		53 200 000,00	23 387 897,55	29 812 102,45
ISO/D – preventivní ochrana před nepříznivými vlivy prostředí – akce č. 134V515000050	382 000,00		380 938,00	1 062,00
Zhotovení katalogu soutěže Czech Grand Design 2013	90 000,00		90 000,00	
ISO/C – Výkupy předmětů kulturní hodnoty – akce č. 134V514000034	179 000,00		170 000,00	9 000,00
CELKEM:	7 736 000,00	53 253 000,00	31 166 585,55	29 822 414,45

Z rozpočtových prostředků poskytnutých z Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI) na projekt č. DF13PO1OVV018 *Panelová sídliště v České republice jako součást městského životního prostředí: Zhodnocení a prezentace jejich obytného potenciálu* nebyla čerpána částka 250 Kč a byla odvedena na depozitní účet Ministerstva kultury v rámci finančního vypořádání vztahů za rok 2014.

V rámci programu (ISO) v části D – *Preventivní ochrana před nepříznivými vlivy prostředí* č. 134V515 byla na výrobu ochranných obalů pro sbírku grafiky a restaurování sbírkových předmětů poskytnuta dotace ve výši 382 000 Kč a vynaloženo bylo 380 938 Kč. Úspora ve výši 1 062 Kč byla dosažena ve výběrovém řízení na zhotovitele ochranných obalů prostřednictvím elektronického tržiště a byla poukázána na výdajový účet Ministerstva kultury v roce 2014. Z prostředků programu Integrovaného systému ochrany movitého kulturního dědictví (ISO) v části C č. 134V514 *Výkupy předmětů kulturní hodnoty* byla uvolněna dotace ve výši 179 000 Kč a čerpáno bylo 170 000 Kč. Úspora v objemu 9 000 Kč byla poukázána na výdajový účet Ministerstva kultury v roce 2014.

Přehled čerpání investičních prostředků z programů Ministerstva kultury ČR

účelové určení	upravený rozpočet	oznámení o uvolnění NNV	čerpání	rozdíl
Rekonstrukce historické budovy UPM v Praze – akce č.134V124000004		44 417 750,00	17 413 914,85	27 003 835,15
Centrální depozitář v Praze – akce č. 134V124000003		129 891 480,00	121 435 568,78	8 455 911,22
UPM – koupe nákladního automobilu pro účely převozu a stěhování sbírkových předmětů – akce č. 134V112000244	800 000,00			800 000,00
CELKEM:	800 000,00	174 309 230,00	138 849 483,63	36 259 746,37

V podprogramu *Obnova a rozvoj národních kulturních institucí* byla na akci č. 134V124000004 *Rekonstrukce historické budovy UPM v Praze* z prostředků nároků z nespotřebovaných výdajů poskytnuta dotace na financování neinvestičních potřeb ve výši 53 200 000 Kč a investičních potřeb v objemu 44 417 750 Kč. Čerpání neinvestiční dotace bylo vykázáno v objemu 23 387 897,55 Kč a na investice bylo vynaloženo 17 413 914,85 Kč. Nečerpané prostředky ve výši 56 815 937,60 Kč byly převedeny do nároků z nespotřebovaných výdajů roku 2015. Prostředky nebyly čerpány zejména kvůli posunu rekonstrukce fasády na pozdější termín: muzeum potřebovalo co nejdříve zůstat v provozu a zajistit ochranu pro sbírky připravované v depozitářích a výstavních prostorách ke stěhování. Lešení by provoz komplikovala a mohla jej ohrozit. Protože došlo ke zdržení ukončení výběrového řízení, které řešil Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, nebyly realizovány ani plánované výkony dodavatele slaboproudých systémů.

Na realizaci akce č. 134V124000003 *Centrální depozitář v Praze* rovněž v podprogramu *Obnova a rozvoj národních kulturních institucí* byly z nároků z nespotřebovaných výdajů uvolněny investiční prostředky v objemu 129 891 480 Kč a spotřebovány byly ve výši 121 435 568,78 Kč. Částka 8 455 911,22 Kč nebyla čerpána z důvodu prodloužení výběrového řízení na dodavatele slaboproudých systémů, jak je uvedeno výše.

Na koupi nákladního automobilu pro převoz a stěhování sbírkových předmětů bylo z prostředků podprogramu *Podpora reprodukce majetku státních kulturních zařízení* č. 134V112 rozpočtovou úpravou v závěru roku 2014 přiděleno 800 000 Kč. Tyto investiční prostředky budou čerpány v roce 2015.

2. Vývoj čerpání prostředků přijatých od zřizovatele

Vývoj příspěvků a dotací v období 2011 až 2014
(neinvestiční prostředky)

	2011	2012	2013	2014
Příspěvky a dotace v tisících Kč	59 990	46 064	51 178	72 594
z toho: příspěvek na provoz	55 693	40 790	42 254	41 428

Poznámka: Objem příspěvku na provoz v roce 2011 zahrnuje příspěvek na Galerii Rudolfinum.

Čerpání příspěvků na provoz a dotací z programů Ministerstva kultury
(bez dotací na akce evidované v SMVS) v roce 2014

	I. Q	II. Q	III. Q	IV. Q
Příspěvky a dotace v tis. Kč	9 750	16 831	10 434	11 640
podíl na ročním čerpání v %	20	35	21	24

Vyšší čerpání ve II. kvartálu je ovlivněno uvolněním celoročních objemů peněžních prostředků v rámci programů Ministerstva kultury.

Čerpání dotací na akce financované z podprogramu *Obnova a rozvoj národních kulturních institucí* a programu *Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví* v roce 2014
(evidované v SMVS)

	I. Q	II. Q	III. Q	IV. Q
Dotace na akce SMVS v tis. Kč	0	1 082	59 891	101 814
podíl na ročním čerpání v %	0	1	36	63

Vyšší čerpání ve II. pololetí bylo v souladu s harmonogramem prací.

3. Informace o hospodářském výsledku z hlavní činnosti

Finanční hospodaření Uměleckoprůmyslového musea v roce 2014 v hlavní činnosti bylo vyrovnané, celkové výnosy a celkové náklady jsou vykázány v objemu 91 822 tisíc Kč, v tom skutečnost provozu činí 60 243 tisíc Kč a skutečnost účelově vynaložených prostředků je ve výši 31 579 tisíc Kč. Příspěvek na provoz byl poskytnut v objemu 41 428 tisíc Kč a vlastní výnosy představují částku 18 815 tisíc Kč.

Vyrovnaný hospodářský výsledek byl dosažen zejména zapojením fondu reprodukce majetku v objemu 2 977 tisíc Kč jako doplňkového zdroje pro financování oprav a udržování a pořízení dlouhodobého i krátkodobého majetku a použitím rezervního fondu ve výši 3 999 tisíc Kč na akvizici sbírkových předmětů. Čerpání fondu reprodukce na neinvestiční potřeby převýšilo tvorbu prostředků fondu po splnění odvodové povinnosti o částku 1 283 tisíc Kč. Organizace si tak do budoucna krátí zdroj pro financování svých investičních potřeb i pro opravu a údržbu majetku, se kterým je příslušná hospodařit. Fond odměn byl zaúčtován do výnosů v objemu 49 tisíc Kč, v tom na překročení limitu na platy zaměstnanců 48 tisíc Kč a 1 tisíc Kč na ostatní osobní náklady.

Vlastní výnosy

Celkové plnění vlastních výnosů bez použití fondů dosáhlo výše 105 % upraveného ročního rozpočtu a činilo 11 790 tisíc Kč. V absolutní výši překročení upraveného rozpočtu představuje částku 563 tisíc Kč.

Výnosy z prodeje služeb byly realizovány v rozpočtované výši částkou 9 890 tisíc Kč. Nejvyšší podíl na skutečnosti výnosů z prodeje služeb mají tržby ze vstupného v objemu 5 208 tisíc Kč, avšak oproti rozpočtu vykazují neplnění ve výši 2 272 tisíc Kč. Neplnění tržeb ze vstupného je v přímé souvislosti s poklesem návštěvnosti výstav a stálých expozic, který je reakcí na nedostatečný návštěvnícký komfort ve vazbě na probíhající rekonstrukci budovy. Vliv má i absence doplňkových služeb, v obecné rovině pokles návštěvnosti souvisí s rozvojem informačních technologií a s přesunem potenciálních návštěvníků na sociální síť. Neplnění tržeb ze vstupného bylo kompenzováno překročením rozpočtovaných výnosů z prodeje ostatních služeb o částku 2 306 tisíc Kč, zejména tržeb z realizace úspěšných zahraničních výstav v Japonsku a Číně v objemu 3 461 tisíc Kč. Po odečtení nákladů vynaložených na tyto výstavy činil čistý zisk 1 620 tisíc Kč.

Výnosy z prodaného zboží byly překročeny o 87 tisíc Kč, tj. o 25 %. Ostatní výnosy z činnosti byly vykázány v objemu 636 tisíc Kč oproti rozpočtu 230 tisíc Kč. Překročení ostatních výnosů z činnosti bylo ovlivněno zaúčtováním náhrady škody za pojistnou událost od pojišťovny ve výši 569 tisíc Kč.

Provozní náklady

Celkové provozní náklady byly čerpány částkou 60 243 tisíc Kč, v tom osobní náklady činí 28 608 tisíc Kč a věcné náklady jsou ve výši 31 635 tisíc Kč.

Plnění věcných nákladů dosáhlo výše 97 % upraveného rozpočtu a nečerpána byla částka 1 126 tisíc Kč. Neplnění rozpočtu v objemu 172 tisíc Kč bylo vykázáno u spotřeby materiálu a to v důsledku nečerpání plánu akvizic (nákup knih, časopisů atd.). Rozpočtované náklady na samotný materiál naopak byly překročeny o částku 82 tisíc Kč vzhledem k potřebě nákupu obalového materiálu pro stěhování sbírek ještě před výběrem dodavatele této komodity v rámci akce *Rekonstrukce historické budovy UPM*. Spotřeba energií byla rozpočtována s rezervou a nečerpání představuje částku 1 215 tisíc Kč. Plán oprav a udržování byl plněn pouze na 56 % a nečerpání je v objemu 1 179 tisíc Kč. Překročení upraveného rozpočtu o částku 1 736 tisíc Kč bylo zaznamenáno u ostatních služeb, které v dílčích položkách bylo rozloženo následovně: Výrazně vyšší čerpání až o 480 tisíc Kč v porovnání s rozpočtem v objemu 300 tisíc Kč bylo zaznamenáno u správy sítě a vyvolala jej potřeba aktualizace stávajícího softwaru, výměny dosloužilého hardwaru a nárůst servisních prací v souvislosti se zprovozněním sítě v dočasném sídle organizace na Malém náměstí. Náklady na ostrahu objektů byly v porovnání s rozpočtem o 176 tisíc Kč nižší a plnění rozpočtu tak činí 97 %. Nižší náklady na ostrahu jsou ovlivněny výběrem nového dodavatele této služby. Naopak výrazné překročení až o 2 225 tisíc Kč bylo zaznamenáno u nákladů na výstavní činnost, kde jsou zaúčtovány náklady provozu výstavy secese v Obecním domě a náklady na realizaci zahraničních i tuzemských výstav. Náklady na propagaci vykázaly úsporu ve výši 207 tisíc Kč (28 %) a náklady na ostatní externí služby byly nižší o 1 219 tisíc Kč. Výdaje na autorské honoráře byly překročeny o 380 tisíc Kč.

V souvislosti s realizací rekonstrukce historické budovy UPM bylo třeba vystěhovat kromě jiného i hlavní sklad zásob dislokovaný v prostorách budovy. Část těchto zásob představovaly neprodejné publikace staršího data vydání, především katalogy, plakáty a pohlednice k výstavám. Nebylo proto účelné tyto zásoby převážet a nadále skladovat a bylo třeba je odepsat. Ve finančním vyjádření představovaly neprodejné zásoby umístěné v hlavním skladu částku 600 tisíc Kč. Profinancování tohoto nerozpočtovaného snížení stavu zásob zajistil zřizovatel navýšením příspěvku na provoz o 600 tisíc Kč. Související náklady jsou zaúčtovány na účtu 547 – manka a škody.

Podíl vlastních výnosů (bez použití fondů) na krytí celkových provozních nákladů (bez nákladů krytých prostředky účelových dotací) činí v roce 2014 19,6 %. Podíl vlastních výnosů včetně čerpání fondů na krytí provozních nákladů je ve výši 31,2 %.

4. Rozbor zaměstnanosti a čerpání mzdových prostředků

Uměleckoprůmyslovému museu byly v rozpisu schváleného rozpočtu na rok 2014 stanoveny tyto ukazatele:

Mzdové náklady celkem	20 291 000 Kč
v tom: ostatní osobní náklady	401 000 Kč
limit prostředků na platy	19 890 000 Kč
počet zaměstnanců	97
průměrný měsíční plat	17 088 Kč

Upravený rozpočet	24 773 815 Kč
v tom: ostatní osobní náklady	2 249 000 Kč
limit prostředků na platy	22 524 815 Kč
z toho: mzdové náklady na výzkum a vývoj	3 531 000 Kč
počet zaměstnanců	97
průměrný měsíční plat	19 351 Kč

Skutečnost za rok 2014	25 076 716 Kč
z toho: ostatní osobní náklady	2 279 593 Kč
prostředky na platy	22 797 123 Kč
v tom: prostředky na výzkum a vývoj	3 530 750 Kč
počet zaměstnanců	83
průměrný měsíční plat	22 889 Kč

Schválený rozpočet mzdových nákladů ve výši 20 291 000 Kč byl v průběhu roku 2014 navýšen o částku 4 482 815 Kč na celkový objem 24 773 815 Kč. Navýšení bylo realizováno:

- v rámci ukazatele příspěvek na provoz částkou 841 815 Kč na platy zaměstnanců,
- z výdajů na institucionální a účelovou podporu výzkumu, vývoje a inovací v objemu 3 531 000 Kč, v tom 1 793 000 Kč na platy zaměstnanců a 1 738 000 Kč na ostatní osobní náklady,

– z programu *Veřejné informační služby knihoven (VISK)* částkou 110 000 Kč na ostatní osobní náklady.

Vykázaná skutečnost čerpání mzdových nákladů činí 25 076 716 Kč.

Překročení v objemu 303 151 Kč je dále pokryto:

- prostředky na podporu výzkumu, vývoje a inovací poskytnuté Grantovou agenturou ČR ve výši 75 000 Kč, v tom 65 000 Kč činily platy zaměstnanců a 10 000 Kč ostatní osobní náklady,
- nároky z nespotřebovaných výdajů v částce 75 781 Kč uvolněnými na platy,
- prostředky poskytnutými ze zahraničí ve výši 77 815 Kč, v tom 57 949 Kč na platy a 19 866 Kč na ostatní osobní náklady,
- prostředky z fondu odměn částkou 48 657 Kč, v tom 47 680 Kč na platy a 977 Kč na ostatní osobní náklady,
- náhrady za pracovní neschopnost vyplacené zaměstnavatelem ve výši 25 898 Kč.

Skutečně dosažený průměrný plat činil 22 889 Kč a byl v porovnání s upraveným rozpočtem vyšší o 3 538 Kč zejména vzhledem k neplnění stanoveného počtu zaměstnanců.

5. Zhodnocení prostředků na výzkum a vývoj ze státního rozpočtu od poskytovatelů jiných než od zřizovatele

Uměleckoprůmyslovému museu byly Grantovou agenturou ČR poskytnuty neinvestiční finanční prostředky na projekt *Antonín Kybal – cesty designu a textilní tvorby 20.–60. let 20. století* ve výši 154 000 Kč a čerpány byly v plné výši.

6. Informace o výši poskytnutých a použitých peněžních darů

Uměleckoprůmyslové museum v roce 2014 obdrželo peněžní dary v celkové výši 45 000 Kč, které nebyly použity.

7. Informace o výši poskytnutých a použitých prostředků ze zahraničí

V roce 2014 byla ukončena realizace projektu Leonardo da Vinci financovaného v rámci *Programu celoživotního vzdělávání* vyhlášeného Evropskou unií. Zůstatek peněžních prostředků v rezervním fondu k 31. 12. 2013 činil 70 678,97 Kč. V rámci finálního vyúčtování muzeum obdrželo od poskytovatele částku 25 635,54 Kč. Náklady organizace v roce 2014 činily 91 452 Kč. Rozdíl mezi poskytnutými a použitými prostředky ve výši 4 862,51 Kč je výnos z titulu kurzových zisků.

V roce 2014 byl rovněž ukončen projekt *Partage Plus*, který byl zaměřen na dokumentaci a digitalizaci sbírkových předmětů z období secese a jeho cílem bylo prezentovat umělecká díla z více než dvacítky sbírkových institucí ze sedmnácti evropských zemí na webovém portálu Europena, zpřístupňujícím kulturní dědictví Evropy široké veřejnosti. Uměleckoprůmyslové museum zajistilo výběr, odborné zpracování a digitalizaci 1 400 sbírkových předmětů z fondů skla, keramiky, kovů, textilu a užité grafiky české i zahraniční provenience z let 1898–1907. Součástí projektu byla diseminace výsledků, která se v UPM uskutečnila prostřednictvím přednáškového cyklu pro veřejnost, dále výstavou *Secese/Vitální umění 1900* a prezentací sbírkových předmětů na portálu e-museum. Projekt byl financován z prostředku *Programu na podporu politiky informačních a komunikačních technologií*. Náklady muzea v roce 2014 činily 167 184,15 Kč. Vyúčtování vynaložených prostředků dosud není poskytovatelem ukončeno a není proto realizováno peněžní plnění.

8. Výdaje na zahraniční pracovní cesty

V roce 2014 se uskutečnilo 43 zahraničních pracovních cest, z toho 28 souviselo s plněním cílů institucionální a účelové podpory výzkumu a vývoje. Další cesty byly vykonány v rámci příprav a realizací výstav v zahraničí, účasti v projektech financovaných Evropskou unií a účasti na mezinárodních konferencích. Odborní zaměstnanci organizace jsou aktivně činní v několika odborných mezinárodních komisích ICOM (International Council of Museums). Uměleckoprůmyslové museum v Praze v rámci práce v ICOM navazuje a udržuje kontakty s nejvýznamnějšími světovými muzejními institucemi a jejich kurátory, získává a předává odborné informace a zkušenosti, spolupořádá výstavy a odborná setkání, pořádá přednášky a spoluvydává publikace a v neposlední řadě aktivní činností v ICOM propaguje české muzejnictví a užité umění a design, které zařazuje do světového kontextu. Celkové výdaje na zahraniční služební cesty činily 397 tisíc Kč.

9. Informace o bezúplatných převodech majetků

Uměleckoprůmyslové museum v roce 2014 vydalo církevním institucím podle zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi:

- Ciborium stříbrné, pozlacené s barevnými kameny, Žatec, 1845,
- Kalich stříbrný, zlacený, aplikace se šesti modrými kameny, Čechy, 2. polovina 17. století,
- Prsten z double-zlata se sardonyxem, Čechy, 20. století,
- Novorenesanční prsten s plastickými lístky a drahými kameny (ametyst, safíry), Čechy, 2. polovina 19. století,
- Soubor voskových figurek (4 ks), Čechy, polovina 18. století,
- Soubor maleb na skle podložených zlatou fólií, Čechy, 18. století (3 kusy: Pašijový cyklus, sv. Maří Magdaléna, sv. Václav se dvěma anděly),
- Soubor 67 miniaturních medailonků provedených technikou jemné mozaiky, Itálie, 19. století, neobarokní rám.

10. Přehled zálohových plateb

V roce 2014 muzeum neprovedlo žádné zálohové platby na dodávky a práce investičního charakteru, které by nebyly realizovány. Zálohy na dodávky a práce neinvestičního charakteru činily celkem 293 780 Kč a jsou uvedeny níže:

vodné/stočné	50 380 Kč
elektrická energie	241 900 Kč
předplatné na sbírku zákonů	1 500 Kč

Galina Fiačanová
ekonom UPM

Investiční projekt Rekonstrukce historické budovy UPM

V roce 2014 byla uzavřena smlouva o dílo na rekonstrukci historické budovy UPM s dodavatelem vybraným v otevřeném výběrovém řízení. Součástí zadávacích podmínek výběrového řízení byl návrh věcného plnění dodavatele, který se také stal součástí platné smlouvy o dílo. Toto věcné plnění konkrétně stanovilo provést v roce 2014 rekonstrukci střechy, větší části fasády a některých restaurátorských prací v exteriéru. Podle zadavatelem stanovených obchodních podmínek smlouvy o dílo má investor právo uplatňovat v průběhu stavby opatření, která se promítnou do věcného plnění v jednotlivých letech. Důvodem byl požadavek na plynulost předávání jednotlivých prostor budovy dodavateli rekonstrukce při maximálním oddálení uzavření muzea pro veřejnost. To také umožnilo zahájit stěhování sbírek do mezidepozitáře ještě v době provozu muzea pro veřejnost v posledním čtvrtletí 2014.

Závazný termín ukončení rekonstrukce budovy 31. 12. 2016 platí pro všechny zainteresované strany. V první polovině roku 2017 tak bude probíhat zkušební provoz budovy spočívající především v regulaci technologií zajišťujících klima všech prostor. Na to naváže stavba expozic v obou patrech. Celkové ukončení realizace akce je plánováno do 31. 12. 2017.

Zahájení stavebních prací podle nabídky bylo plánováno na 24. 3. 2014. Uzavření smlouvy a předání určených prostor v tomto termínu však nebylo možné, neboť výběrové řízení nebylo ukončeno. Skutečné zahájení prací tak nastalo až 2. 6. 2014 předáním prostor půdy k demontáži tamních příček a dalších prvků obsahujících azbest. Zhotovitelem vybraná specializovaná firma však počítala s původním termínem a mohla nastoupit až v průběhu června. Posunutý termín dále zpozdil provádění následných a v místě souvisejících prací. Jinou firmu nebylo možné za sjednanou cenu u zhotovitele nárokovat.

Další zpoždění přineslo zjištění, že v části šablon střešního pláště, které byly instalovány v minulých letech, byl shledán azbest (jedná se cca o 300 m²), což vyžadovalo opět speciální metodu odstraňování. S ohledem na snahu zachovat otevření muzea pro veřejnost při současné maximální ochraně sbírek ve stávajících prostorách bylo rozhodnuto o posunu rekonstrukce fasády na pozdější termín. S dodavatelem byly projednány podmínky přesunu předmětných prací z plnění roku 2014 do příštích dvou let s tím, že zhotovitel zpracoval novelizovaný časový harmonogram a plán finančního plnění v jednotlivých měsících roku 2015 a 2016 tak, aby nedocházelo k nežádoucí kumulaci prací v jednotlivých částech objektu a současně bylo zajištěno plynulé čerpání investičních prostředků. Vyhodnocení výběrového řízení na společného dodavatele slaboproudých systémů pro Centrální depozitář i Historickou budovu bylo předmětem odvolání jednoho z účastníků a bylo tak uzavřeno rozhodnutím Úřadu pro hospodářskou soutěž až 22. 9. 2014. Tímto došlo k citelnému zdržení nástupu dodavatele o cca osm měsíců. Tato skutečnost společně s výše zmíněným posunutím zahájení rekonstrukce ovlivnila i finanční čerpání.

Výkonový schodek bude realizován dle harmonogramu postupu staveb v roce 2015.

Investiční projekt stavba Centrálního depozitáře UPM

Stavba Centrálního depozitáře byla zahájena předáním staveniště v dubnu a slavnostním položením základního kamene v úrovni 1. nadzemního podlaží v červenci 2014. Práce probíhaly podle harmonogramu s mírným předstihem ve stavebních činnostech. Nicméně od počátku stavby průběh komplikovala absence dodavatele slaboproudých rozvodů vzhledem k procedurálním komplikacím při jeho výběru. Jen díky maximální snaze všech zainteresovaných se dařilo udržet stanovený harmonogram stavby. Opožděný výběr dodavatele slaboproudých rozvodů bude mít s velkou pravděpodobností vliv na plnění dalších dodávek. V potřebném předstihu nebylo totiž možné řešit některé otázky koordinace a technologických vazeb a objednávat potřebná technická zařízení a kompletační prvky. Nicméně do prosince 2014 byl objekt připraven na provádění vnitřních prací v zimním období. Kvalita dosud provedených stavebních prací je velmi dobrá. Je nesporné, že průtahy zaviněné odvoláním jednoho z uchazečů výběrového řízení na dodávku slaboproudých technologií pro obě investiční akce se promítnou i do termínu dokončení stavby depozitáře, ne-li i hlavní budovy. Z personálního a logistického hlediska je totiž nezbytné zajistit jednotné technologické řízení provozu obou objektů.

Dodavatel stavby (PSJ) kromě uvedeného nebezpečí zpoždění písemně upozornil i na další možné komplikace plynoucí z jím zjištěných nejasností v technologické části projektu. Projektant nyní dokončuje revizi dotčených částí projektové dokumentace a na základě výsledků budou provedeny případné úpravy, které mohou přinést cenové změny i posun termínu dokončení díla.

Na základě uvedených zjištění bude investor v případě nutných úprav harmonogramu usilovat o provedení změn tak, aby byly dříve dokončeny prostory vlastního depozitáře, což umožní v plánovaném termínu zahájit předepsanou úpravu vnitřního klimatu, aby se nezměnil termín zahájení provozu depozitáře. Konkrétní řešení bezpochyby vyžaduje značnou obratnost na straně investora v rámci smlouvy o dílo uzavřené s dodavatelem.

Hospodaření

Hospodaření organizace v roce 2014 bylo ovlivněno pokračujícím trendem snižování příspěvku na provoz zřizovatelem. Příspěvek byl v porovnání s rokem 2013 nižší o 827 tisíc korun. Vyrovnaného výsledku hospodaření bylo pak docíleno navýšením výnosů z vlastních výkonů, zejména výnosů z výstav skla v Japonsku a Číně, se současným čerpáním fondu reprodukce majetku na pořízení drobného dlouhodobého majetku. Zde je třeba zdůraznit, že opakovaným zapojováním fondu reprodukce majetku do hospodaření si organizace krátí zdroj pro financování svých investičních potřeb pro opravu a údržbu majetku, a to až k samé hranici udržitelnosti provozu. To má opětovný negativní dopad na pracovní podmínky zaměstnanců.

Logistika

Všechna pracoviště i se stávajícím vybavením byla přestěhována do domů na Malém náměstí 5/9 v Praze 1, které náleží Magistrátu hl. města Prahy a které muzeum užívá na základě nájemní smlouvy.

Pro uložení všech sbírek byla rozšířena nájemní smlouva na budovu v Čelákovících, pro uložení fundusu muzea (z přestěhovaných depozitářů a zrušených expozic) získalo muzeum laskavostí Národního technického muzea v Praze a Ministerstva kultury převodem sklad ve Stehelčevsi. Pro muzeum po rekonstrukci nevyužitelná část mobiliáře (historické vitríny) byla dlouhodobě pronajata pro expozici skla na zámku ve Světlé nad Sázavou. Ostatní nesbírkové předměty, které nejsou určeny k odpisu, jsou nadále ukládány v budově pivovaru v Brandýse nad Labem.

S ohledem na zvýšený provoz převozu sbírkových předmětů mezi všemi objekty schválilo Ministerstvo kultury nákup nákladního automobilu, který usnadní v dalších letech dílčí převozy sbírek.

Evžen Balaš

správní ředitel

11)

Výsledky interního auditu a vnějších kontrol provedených v roce 2014

Činnost interního auditu UPM se v roce 2014 orientovala na dodržování povinností při nakládání s veřejnými prostředky, jejich hospodárné a účelné užití, hospodaření se svěřeným majetkem, sbírkovým fondem a plnění obecně závazných právních předpisů v oblastech činnosti UPM.

Interní audity byly provedeny v těchto oblastech:

- uzavírání a realizace smluvních vztahů, finančních plnění,
- grantů a institucionálních podpor na konkrétní projekty a podporu výzkumu a vývoje,
- systém vedení účetnictví,
- zadávání veřejných zakázek,
- hospodárnost při vynakládání finančních prostředků,
- pořizování sbírkových předmětů, jejich evidence, provádění výpůjček, inventarizace a jejich ochrana,
- hospodaření s majetkem.

Zjištění interního auditu nemělo charakter závažného porušení právních předpisů či porušení rozpočtové kázně. Závěry interního auditu včetně doporučených opatření byly projednány s vedením organizace a příslušnými odpovědnými pracovníky auditovaných oblastí a jimi operativně řešeny. Současně k některým zjištěním byly přijaty interní příkazy ředitelky UPM.

V průběhu roku 2014 byly provedeny v UPM dvě veřejnosprávní kontroly Ministerstva kultury ČR a to odborem interního auditu a kontroly a odborem výzkumu a vývoje. V případě první uvedené kontroly její zaměření a kontrolní závěry směřovaly do vybraných oblastí činnosti UPM. K závěrům kontroly byl přijat Příkaz ředitelky UPM a dílčí zjištění veřejnosprávní kontroly byla vedením muzea a odpovědnými pracovníky řešena.

V případě druhé uvedené kontroly provedené MK ČR její zaměření směřovalo do čerpání finanční podpory pro projekt *Panelová sídliště v České republice jako součást městského životního prostředí* v rámci účelové podpory z Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI). Uvedenou veřejnosprávní kontrolou nebyly zjištěny zásadní nedostatky při čerpání prostředků ani nevznikla povinnost vrácení použitých prostředků z uvedené účelové podpory.

Oldřich Myslivec
interní auditor

12) Společnost přátel UPM

Společnost přátel Uměleckoprůmyslového musea v Praze se v duchu své devatenáctileté tradice i v roce 2014 snažila naplňovat svůj cíl podle Stanov, které byly na Výroční členské schůzi Společnosti v únoru 2014 dány do souladu se zákonem občanského zákoníku (NOZ), č. 89/2012 Sb.

V něm je v Článku II definováno poslání Společnosti takto:

Napomáhat sdružovat zájemce o užité umění a co nejvíce otevřít a přiblížit prostor – činnost a sbírky Uměleckoprůmyslového musea v Praze (dále jen Muzea) veřejnosti. Rozvíjet spolkový život a umožňovat svým členům setkávat se na půdě Musea a vyměňovat si zkušenosti a poznatky z oblasti umění a kultury a tím přispívat k obecnému blahu společnosti a jejímu zkulturnění, k tomu pak především:

- pomoc při propagaci a popularizaci práce Muzea a jeho sbírek
- osvětová a poznávací činnost v oblasti umění, především uměleckého řemesla, designu a oborů, které jsou prezentovány ve sbírkách Muzea
- odborná přednášková činnost s výše uvedeným zaměřením
- dle finančních možností Společnosti donátorská činnost ve prospěch Muzea
- dle finančních možností Společnosti podpora mladých umělců
- výkon dalších činností, které budou přispívat k naplňování účelu Společnosti.

Obdobně jako ve většině spolků (dříve občanských sdružení) podobného charakteru převažují ve Společnosti členové seniorského věku. V Nových stanovách se Společnost snaží na tento stav reagovat možností zřizovat své kluby (např. Junior klub, Klub přátel keramiky, Mecenášský klub atd.), které by sdružovaly členy s konkrétními zájmy a ti by si sami organizovali své akce.

Již čtvrtý rok Společnost uděluje svoji cenu mladému tvůrci v rámci soutěžní přehlídky *Národní cena za studentský design* (Design Cabinet CZ), kterou honoruje finanční odměnou ve výši 5 tisíc korun. Letošním laureátem ceny se stal student Vyšší odborné školy grafické a Střední průmyslové školy grafické v Hellichově ulici Jakub Novotný.

Dar muzeu

Společnost darovala muzeu 10 tisíc korun na nákup grafických listů Jiřího Balcara do sbírky grafiky.

Program akcí Společnosti přátel UPM v roce 2014

13. února	Prohlídka Valdštejnského paláce, sídla Senátu Parlamentu ČR
27. února	Výroční členská schůze
3. března	<i>Tygr a býk</i> – přednáška a beseda s architektky Ivanou a Janem Bendovými o aspektech rozdílů západní a čínské kultury a společenských hodnot, knihovna UPM
20. března	<i>Tulipány a vázy</i> – komentovaná prohlídka výstavy v empírovém skleníku Pražského hradu – průvodce Jaroslav Sojka, autor výstavy
24. dubna	Návštěva Galerie Kooperativy a prohlídka expozice z umělecké sbírky pojišťovny v budově Main Point v Karlíně – průvodce Rosana Murcott, kurátorka sbírky Prohlídka nových staveb v Karlíně na Rohanském nábřeží: Danube House od newyorského studia KPF, Nile House a Amazon Court
15. května	Komentovaná prohlídka výstavy k 90. výročí založení Sbírkou francouzského umění 19. a 20. století Národní galerie v Praze – průvodce Olga Uhrová, kurátorka sbírky
14. a 15. června	Dvoudenní poznávací zájezd do Horního a Dolního Rakouska, mimo jiné prohlídka kostela Nanebevzetí Panny Marie v Königswiesen, cisterciáckého kláštera ve Zwettlu, benediktinského arcidiecéze v Melku – výklad Jaroslav Sojka

- 25. září Prohlídka výstavy *Zapřažená krása: kočáry, saně a nosítka 18.–20. století* v Jízdárně Pražského hradu věnovaná historickým dopravním prostředkům z Čech, Moravy a Slezska – výklad Jaroslav Sojka, kurátor výstavy
- 16. září Prohlídka výstavy *Sedm cest architekta Osvalda Polívky* v Galerii České spořitelny – průvodce Dušan Seidl, autor výstavy
- 4. října Jednodenní poznávací zájezd do Budyně, Libochovic, Litoměřic a Ploskovic – průvodce Jaroslav Sojka
- 11. listopadu Vyhlášení vítězů soutěže *Národní cena za studentský design* – a předání Ceny Společnosti přátel UPM, návštěva výstavy *Nový (z)boží!* (práce vybrané ze soutěže o Národní cenu za studentský design)
- 2. prosince Prohlídka výstavy *Vně a uvnitř / Móda a umělá vlákna 2. poloviny 20. století* v UPM – průvodce Konstantina Hlaváčková, autorka výstavy
- 4. prosince Komentovaná prohlídka výstavy *Ana Mendieta: Traces/Stopy* v Galerii Rudolfinum
- 13. prosince Procházka s komentovanou prohlídkou památek pražského Vyšehradu – průvodce Jaroslav Sojka

Dále jsme svým členům nabídli zvýhodněné vstupenky na filmová představení v kině Ponrepo a v Divadle Komedie, ve svých dopisech členy informujeme o probíhajících výstavách a zajímavých akcích.

Milan Čapek

předseda Společnosti přátel UPM

Příloha 1

Přehled zaměstnanců UPM v roce 2014

Ředitelství

PhDr. Helena Koenigsmarková – ředitelka

Melanie Krasická – personální a mzdová referentka

Bc. Kateřina Loukotová – asistentka ředitelky, agenda tuzemských repropráv

Monika Goldbergerová – administrativní a spisová pracovnice (recepce)

Ing. Oldřich Myslivec – interní auditor

Centrum dokumentace sbírek

Mgr. Filip Wittlich, Ph.D. – vedoucí kurátor CDS

PhDr. Lucie Zadražilová, Ph.D. – kurátorka CDS, archivářka

Evidence sbírek

PhDr. Jana Croy – vedoucí evidence sbírek

Bc. Lucie Koutná – evidence sbírek

Jana Štěpánková – referentka evidence sbírek

Fotoateliér

Gabriel Urbánek – vedoucí fotograf

MgA. Ondřej Kocourek – fotograf

Ing. Jiří Homola – dokumentátor

Prezentace sbírek

Ing. Dušan Seidl – vedoucí odd. prezentace sbírek

Alena Bártová – technická redaktorka

Mgr. et Ing. Anna Hořejší – produkční výstav

Ivana Quilezová – produkční, agenda zahraničních repropráv

Mgr. Vladimíra Sehnalíková – kurátorka edukační činnosti

Jana Ulipová, BBus – PR manager

Restaurátorské oddělení

Petr Špaček – vedoucí restaurátorského oddělení

MgA. Žita Brožková – restaurátorka silikátů

M.A. et Bc. Barbora Valentová – restaurátorka silikátů

Markéta Bučková – restaurátorka textilu

Ing. Alena Samohýlová – restaurátorka textilu, restaurátorka-chemička

BcA. Jitka Svobodová – restaurátorka textilu

Bc. Karla Frajerová – restaurátorka kovů

Zuzana Krajíková – restaurátorka – pozlacovačka

PhDr. Světlana Spiwoková – restaurátorka kovů

Tomáš Stern – restaurátor dřeva

DiS. Zdeňka Šebková – restaurátorka dřeva

MgA. Markéta Šiblová – restaurátorka papíru

Sbírky

I. sbírka – sklo, keramika a porcelán

Mgr. Milan Hlaveš, Ph.D. – vedoucí I. sbírky, kurátor sbírky moderního a současného skla a keramiky

Helena Brožková, prom. hist. – kurátorka sbírky historického skla

PhDr. Jan Schöttner, Ph.D. – zástupce vedoucího sbírky, kurátor sbírky historického skla, pracovník oddělení vývozu

Jana Černovská – správkyňe depozitáře sbírky historického skla

BcA. Dita Hálová – dokumentátorka sbírky moderní a současné keramiky

Magdaléna Prosková – správkyňe depozitáře historické keramiky, administrátorka

Lucie Urbánková – správkyňe depozitáře skla 20. století

II. sbírka – užitá grafika a fotografie

PhDr. Radim Vondráček – hlavní kurátor UPM, vedoucí II. sbírky

Mgr. Mariana Kubištová – kurátorka designu

PhDr. Iva Knobloch – kurátorka sbírky užitě grafiky

Jan Mlčoch – kurátor sbírky fotografie

Petr Štembera – kurátor sbírky plakátů a obrazů

PhDr. Lucie Vlčková, Ph.D. – kurátorka sbírky užitě grafiky

Lucie Kölbersberger – správkyňe depozitáře užitě grafiky

Anna Oplatková – správkyňe depozitáře užitě grafiky

Jitka Štětková – správkyňe depozitáře sbírky fotografie

Tereza Janoušková – dokumentátorka, asistentka sbírky

III. sbírka – nábytek, práce ze dřeva, kovů a různých materiálů

PhDr. Petra Matějovičová – vedoucí III. sbírky, kurátorka sbírky drahých kovů a jiných materiálů

PhDr. Jiří Fronek, Ph.D. – kurátor sbírky historického nábytku a dřevořezb

PhDr. Daniela Karasová, CSc. – kurátorka sbírek moderního nábytku a hodin

Mgr. et DiS. Michal Stříbrný – kurátor sbírky obecných kovů, správce téhož depozitáře

Ing. Jiří Fomín – správce depozitářů nábytku, hodin a dřevořezb

Milena Hořická – správkyňe depozitáře drahých kovů, dokumentátorka

IV. sbírka – textil, móda a hračky

PhDr. Konstantina Hlaváčková – vedoucí IV. sbírky, kurátorka sbírky textilu 20. století

PhDr. Markéta Grill Janatová – kurátorka historického textilu (na mateřské dovolené)

Mgr. Marie Míčová – kurátorka sbírky hraček, referentka agendy vývozu

PhDr. Eva Uchalová – kurátorka sbírek historického textilu a módy

Jitka Mattisová – správkyňe depozitáře historického textilu

Helena Toldeová – správkyňe depozitáře textilu 20. století

Správní úsek

JUDr. Evžen Balaš – správní ředitel

Finanční oddělení

Ing. Milada Papíková (do konce října), **Ing. Galina Fiačanová** (od listopadu)

– vedoucí finančního oddělení

Ing. Nina Kristová – účetní

Helena Soběslavská – finanční účetní

Provozní oddělení

Jaroslav Švehla – správce budov, vedoucí provozu

Martin Grill – asistent provozního oddělení

MgA. Karel Snětina – řidič motorových vozidel

MgA. Viktor Škaroupka – IT specialista

Josef Buřil – správce depozitáře na zámku Chlumín

Roman Šťastný – údržbář zámku Brandýs nad Labem

Technická skupina

Libor Štět – vedoucí technické skupiny

Tomáš Bezchleba – technik – aranžér

Jaroslava Zemanová – technička – aranžérka

Bohuslav Vávra – údržbář, elektrikář

Knihovna

Bc. Šárka Bláhová – vedoucí knihovny

PhDr. Jarmila Okrouhlíková – zástupkyně vedoucí knihovny

PhDr. Jana Květoňová – knihovnice

Kateřina Dostálová, prom. knih. – knihovnice

Michaela Groschupová – knihovnice ve výpůjční službě

Mgr. Eva Menzelová – knihovnice

Mgr. Dana Merthová – knihovnice

Mgr. Petra Starová – knihovnice, objednávky publikací UPM

Dana Šimůnková – knihovnice ve výpůjční službě

Bc. Veronika Wernerová – systémová knihovnice

Lenka Zifčáková – knihovnice (od. 1. 2. na mateřské dovolené)

Růžena Plíhalová – asistentka

Erika Singh – asistentka

Václav Navrátil – dozor v knihovně

František Pokorný – dozor v knihovně

Helena Škutínová – dozor v knihovně

Daniela Tůmová – dozor v knihovně (do 1. 5.)

Pobočky UPM

Zámek Kamenice nad Lipou

Ing. Luboš Venkrbec – správce zámku

Ivana Šišková – správkyně depozitáře a expozic

Pavel Nejedlý – údržbář, řidič

Muzeum textilu v České Skalici

PhDr. Vlastimil Havlík, Ph.D. – vedoucí pobočky

Mgr. Jana Drápalová – kurátorka sbírky textilu (na mateřské dovolené)

Mgr. Klára Lukášová – kurátorka sbírky textilu

Ing. Dagmar Štěpánová – správkyně sbírek

Tereza Zábrahová – správkyně sbírek (na mateřské dovolené)

Použité zkratky

AMG – Asociace muzeí a galerií ČR

b.m. – běžný metr

CD – Centrální depozitář UPM

CDS – Centrum dokumentace sbírek UPM

CIEE – Centre for International Educational Exchange, Praha

GU KV – Galerie výtvarného umění Karlovy Vary

IPDKRVO – Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace

HB – historická budova UPM

ICOM – The International Council of Museums (Mezinárodní rada muzeí)

ICOM-ICDAD – The International Committee of Museums and Collections of Decorative Arts and Designs

IGS – International Glass Symposium, Nový Bor

ISO – Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví

kj. – knižní jednotka

KTF UK – Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

KVK TT PdF UHK – katedra výtvarné kultury a textilní tvorby Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové

KVV PdF UK – katedra výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze

MSB – Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou

NAKI – Program aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity

NPÚ – Národní památkový ústav

NM – Národní muzeum, Praha

NTM – Národní technické muzeum, Praha

OVSI MK ČR – Odbor vnitřní správy a investic Ministerstva kultury ČR

SMVS – Správa majetku ve vlastnictví státu

SOUŠUŘ – Střední odborná škola uměleckých řemesel Podkovářská v Praze

SVUK – Svaz výtvarných umělců keramiků

UJEP – Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem

UPM – Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze

UTB – Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

VaV – Věda a výzkum – institucionální financování dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumné organizace UPM

VŠCHT – Vysoká škola chemicko-technologická v Praze

VŠUP – Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze

VŠVU – Vysoká škola výtvarných umění v Bratislavě

ZČM – Západočeské muzeum v Plzni

Uměleckoprůmyslové museum v Praze
ulice 17. listopadu 2, 110 00 Praha 1
T) +420 251 093 111
E) info@upm.cz
W) www.upm.cz

zřizovatel UPM: Ministerstvo kultury ČR
právní postavení UPM: příspěvková organizace
statutární zástupce UPM: PhDr. Helena Koenigsmarková
IČO: 00023442

pobočky)

Galerie Josefa Sudka
Úvoz 24, Praha 1
T) +420 257 531 489

Zámek Kamenice nad Lipou
nám. Čsl. Armády 1
394 70 Kamenice nad Lipou
E) zamek.kamenice@upm.cz
T) +420 565 434 168

UPM – Muzeum textilu v České Skalici
Maloskalická 123
552 03 Česká Skalice
E) textilmuz@atlas.cz
W) www.ceskaskalice.cz
T) +420 491 452 933

Facebook)
[Umeleckoprumslove-museum-v-Praze](https://www.facebook.com/Umeleckoprumslove-museum-v-Praze)